

3/1328 వ తి ది న ము వ్ర క టి ం వ (బ డు ను

Vol. 11 } చెన్న పట్టణము 1925 వ సం॥ మార్చి నెల 27-వ తేది శుక్రవారము } No. 300
 పుటము ౧౧ } శ్రీ క్రోధనామ సంవత్సరము, చైత్రమాస శుద్ధ తృతీయ తి. } సంచిక ౩౦౦

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

నొప్పు గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. వందభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము న క ల వి ద నొప్పులకు నంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బావును,
 పార్శ్వ నొప్పుల బారదోలును, పొట్లగొట్టును.
 బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
 దగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
 మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
 కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేసును.
 దేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

చక్కనిడబ్బీతో సహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.

అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

అమృతము న కు

ఒకలూరి ప్రైవేటుచాను ఎలెక్ట్రిక్ లైటింగ్ ప్లాంట్లు 32-40 వోల్ట్ల దిశలను ప్రార్థించుతో సహాగలది. బాల్ బేరింగులు, విల్లర్లబాటరి సెట్టులకు పాడుగున పెట్రోలు ఎంజిను చేర్చబడియున్నది.

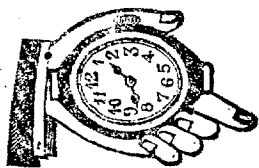
క్రొత్తది. ప్రదర్శనములయందు మాత్రము కొన్ని పర్యావరణము మాత్రమే ఉపయోగించబడినది. 30-40 దీపములవరకు వెలిగించును. ధర ర్పు 1000 (వెయ్యిరూపాయలు మాత్రమే)

పూర్తివివరములకు ఈడిగువెలిసమునకు వ్రాయుడు.

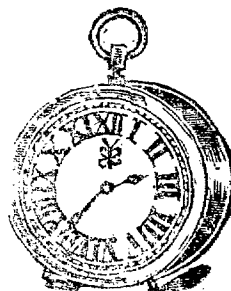
Motor & General Engineering Co., Bezwada.

బహుమానము! యీనెలమాత్రమే! బహుమానము!

మయొక్క టాక్ షేపు 18 కారెటు రోల్స్ గోల్డ్ బంగారు చేతిగడియారము బయటికి అర్ధరచేయువారలకు మయొక్క ప్రఖ్యాతిపొందిన టేబిల్ టైంపీసు బహుమానము!

మాడు సంవత్సరములు ఉత్తరవాదము. అందమైన వాణ్యములో చేయబడి చూచుటకు సొంపుగాను, భరించుటకు సంతోషముగ యుండును. చాలాకాలము పనిచేయును. కాలమునకు సరియైన ఘంటలను చూపును మిక్కిలి ఘనతచేందిన యంత్రములలో చేయబడినది. ధర చేతిగడియారము సాగను పెట్రోల్ సహా ధర 1 కి రు 7-0-0 టేబిలు

టైంపీసు ప్రత్యేకముగ కావలయుననిన 2-9-0. త్వరపడుడు.

విలాసము:—స్వానుహపును. తపాలుపెట్టె 508 పి. టి. మదరాసు.

వెల్లింగ్టన్ సినిమా

మాంటు రోడ్డు, మద్రాసు 953

21-8-25 శనివారమునుండి 27-8-25 శుక్రవారమువరకు శని, ఆదివారములందు మధ్యాహ్నం 8-15 గంటలకు మాటనీగలదు. యూనివర్సల్ ట్రైమెన్ డజ్ సిరియల్

ది ఫాస్ట్ ఎక్స్ ప్రెస్సు మాడవభాగము ప్రదర్శింపబడును. ముద్రసిద్ధులైన విలియండ్స్ క్ & ఎడ్ మండుబాక్ అద్భుతచర్యలు చూడతగినవి.

కిరసనాయిలు అమ్ముటకు

యేజెంటు కావలెను

వివరములకు వెక్స్ లో లేనియా ఆయర్ కంపెనీ ఆఫ్ యిండియా లిమిటెడ్, నార్త్ కోస్ రోడ్డు, షిప్పింగ్ లెనాలికి వ్రాయవలెను.

జవ్వాజి వెంకటలక్ష్మీనరసింహారావు.

“కంటిలోని నలుసు” అండ్ “ప్రాచీనసాహిత్యము”

అచ్చగుచున్నవి

కవిసార్వభౌమ డాక్టరు రవీంద్రనాథ్ ఠాకూర్ గారి వంగ భాషయందలి “నోఖేర బాలా,” “ప్రాచీనసాహిత్యము” లకు వి. వి. సుబ్బారావు, బి. ఏ. ఎల్. టి. పండిత టి. రామ శర్మ గార లొనర్చిన యాంధ్రానువాదము. మొదటిది సామాజిక నవల. పాత్రపోషణ మత్స్యస్ఫుటము. గంభీర భావగర్భితము. వెల రు 1-8-0. రెండవది ప్రాచీనసాహిత్య విమర్శనము. ఇట్టి గ్రంథయాంధ్రమున నరది; వెల రు 1-0-0. 30-4-1925 లోగా నార్దరపంపువారికి రు 1-2-0, రు 0-12-0 మాత్రమే కనుక మీ యార్డర్లను త్వరగబంపుడు.

వి. వి. సుబ్బారావు, బి. ఏ. ఎల్. టి.

పత్తికొండ, కర్నూలుజిల్లా.

నుండరమైన వనితరము! బహుమాన పతకములు, డాలర్లు న్యాయమైన ధరలు !!

వీటిని కొరవ ప్రతియొక్కరు తప్పక మా ప్రదర్శనశాలకు రా ప్రార్థితులు. సీమవెండికి, సవరము బంగారుకు పూచీ యివ్వబడును. తృప్తికరముగా లేనిచో వాపసు తీసుకొనెదము. 172 పుటలుగల చిత్రమైన క్యాబులగు 1 కి ర్పు. 1-0-0 మా వర్ణ ఇతి అనేక సాగనైన మోస్తరులలో సిద్ధముగా నున్నవి. లేనివి అర్డరిచ్చిన మీరు కొరవ కాలములోగా తయారు చేసి యివ్వెదము. తరుగు సహా మజారి 1 సవరము 2 పిల్ల ర్పు 4, 1 పిల్ల ర్పు 5, 2 పిల్ల ర్పు 6. ఒక అక్షరమును ప్రింట్ గ్రహించు చేయుటకు ఖాతాకి ర్పు 0-1-0. వివరములకు వ్రాసినకు లేక శేరులో వచ్చినను తెలుపబడును. (6) ఇప్పుడి రామయ్య శెట్టి గురుస్వామి శెట్టి కంపెనీ, నగలవర్తకులు, 25 చైనాబజారు రోడ్డు, మద్రాసు.

చెన్నపురి బజారుధరలు

మార్చి నెల 27-వ తేది శుక్రవారము

1. ధాన్యములు

దనియాలు బా 1-కి రు 80 0 0 మొదలు 42 0 0 వరకు		
బియ్యము బస్తాలు	మొదలు వరకు	
కుసుమ తెనాలిది ,, ప 48 గలది రు	15 8 0	15 12 0
శిల్పాలిది ,, డిటా ,,	17 0 0	17 4 0
డిల్లిది ,, డిటా ,,	18 8 0	18 12 0
రాగలు రా. 164 బస్తా 1-కి ,,	8 12 0	9 0 0
మవ్వలు ,, ,,	20 0 0	24 0 0

2. పప్పుధాన్యములు

కందులు బస్తా 1-కి రు 205 ,,	10 8 0	11 0 0
సెనగలు ,, డిటా ,,	12 0 0	12 8 0
పెసలు ,, డిటా ,,	18 0 0	14 0 0
మినుములు ,, డిటా ,,	18 0 0	16 0 0
ఉలవలు రు 164 ,,	8 4 0	8 8 0

3. నూనెవస్తువులు

నవ్వులనూనె బా 1-కి ,,	154 0 0	155 0 0
నెయ్యి మ 1-కి ,,	14 0 0	22 0 0
కొండాపురంపేరు సెనగపప్పుబా 1-కి ,,	55 0 0	60 0 0
ఇతరప్రదేశము ,, ,,	50 0 0	58 0 0
పేరు సెనగనూనె గానుగ బా 1-కి రు 120 మిమక్షనూనె 118		
అముదము బా 1-కి ,,	122 0 0	138 0 2

4. చిల్లరవస్తువులు

చాయపసుపు బా 1-కి ,,	145 0 0	
కురపసుపు ,, ,,	90 0 0	95 0 0
మిరపకాయలు(గుంటూరుది)బా 1-కి ,,	105 0 0	112 0 0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు ముఱుగు 1-కి రు 50,55		
కాశిపాస్తాయకట్టు ,, ,,	70,75	
బెల్లము బా 1-కి ,,	85 0 0	45 8 0
చింతపండు బా 1-కి ,,	80 0 0	59 8 0

5. ఇనుము

పట్టా రకం బా 1-కి ,,	88 0 0	84 0 0
చదరంప ,, ,,	86 0 0	40 0 0
రవుండు ,, ,,	85 0 0	360 0

6. లోహములు

సెండి 100 కులంక ,,	72 8 0	78 0 0
బంగారము, కులము 1-కి ,,	21 10 0	21 12 0
సవరము 1-కి ,,	18 10 9	
ఇత్తడి బా 1-కి ,,	260 0 0	275 0 0
రాగి డిటా ,,	295 0 0	800 0 0
అస్కాచక్కెర 226 పా గలది 85 8 0 85 8 0		

7. రంగులు అలిజరైను

ఆవుకృష్ణము 20 డిగ్రీలు ,,	70 0 0	72 0 0
తొట్టికృష్ణము డిటా ,,		
సింహం డిటా ,, గుర్రం డిటా ,,		

8. దూది

బొండాపెద్దబారప 1-కి ,,	రు 800 0 0	
పల్నాడు దూది ,, ,,	240 0 0	

9. నూలు

కోయంబత్తూరు నెం 10½ పెట్టె 1-కి ,,	8 0 0	
మమర నెం 12½ పెట్టె 1-కి ,,	6 0 0	
పుట్లూరు యేనుగ నెం 8½ పెట్టె 1-కి ,,	8 8 0	
అహమదాబాదు నెం 12½ పెట్టె 1-కి ,,	7 12 0	
నూశ్ యేనుగ నెం 20 ,,	10 10 0	
జపాన్ నెం 20 ,,	10 8 0	
,, ,, 40 ఏ తేలిలు అయినన ,,	18 8 0	
గోకాకు నెం 12½ ,,	8 10 0	
పద్మాక్ష నెం 24½ ,,	11 4 0	
14½ క్విలక్ పక్షి ,,	8 0 0	
నెం 20 బెన్ని సింహం యీటె ,,	10 10 0	
నెం 22 ,, ,,	10 14 0	
నెం 12½ బెన్ని పర్కను ,,	8 8 0	
నెం 14½ ,, ,,	8 12 0	

దక్షిణాంధ్రులు

నెలంజిల్లా మొదలు రామేశ్వరము వరకు గల జిల్లాల స్థితిజాంతును నివసించు ఆంధ్రులు నెలంజిల్లా వ్యాసము లందు లెక్కలలో తెల్పవారు. అయితే నెలంజిల్లాకుండు ఆంధ్రు లెక్కలలో తాలూకాలు, నామకర్త. మేము పొలం, మోహనూర్, తిరుచంగోడు అని కొంత కొంత పలుకు లందు తిప్పి పంపుదుం గునార్లలనియు మొదటి వ్యాస ములందు తెలియజేసిరి. ఇదే నెలంజిల్లాకు చేసిన హామీయ తాలూకాయందు పూర్తిగా ఆంధ్రులే నివసించుచున్నారన వచ్చును. ఇప్పటి జనులు వాడుకయందు, వ్రాతయందు తెలుసునే ఉపయోగించుచున్నారు. తెలుగు బోధించుచు లేని గ్రామము లేదు. ఈ తాలూకాయందు నివసించు, కాపు, కమ్మ, రెడ్డి, బలజ మంగలి, వాగలి, వైశ్య, బ్రాహ్మణ మున్నగు కుల జులు ఆంధ్రభాషనే స్వభాషగా మాట్లాడుచున్నారు. 12 సంవత్సరములకు ముందు ఈతాలూకాయందలి గ్రామిణ్యో గులు కొందరు తెలుగు భాషయందే లెక్కలను తయారుచేయు చుండిరి. కాని ఇప్పటికి మానినది. ఈతాలూకాయందు రా జభాష అరవమై పట్టికిని, జనులు వాడుకయందు తెలుగే వాడుచున్నారు. అరవము వ్రాయును, మాట్లాడును తెలియని వార రెండ్రో ఉన్నారు. పూర్వజ్ఞులందు అరవమును లక్ష్య ముచేయుక తెలుగునకే వ్రాత స్వీకరించి మన్నారు. అందుచేత నే ఇప్పటి వుద్యోగ పద్ధతులందు ఇతర స్థలములందుండిచ్చిన వారలే అధికముగా వున్నారు ఈతాలూకాయందు, బాగ లూరు, ముఖానీవారందూరు, కేలమంగల మను మాడుగ్రామ ములందు తెలుగు లైబ్రరీలుండి చక్కగా నడచుచుండి ఇప్ప టికి మాలనుబడి యున్నవి. అయితే పుస్తకములు మాత్రము శిథిలము కాకవున్నవి. కేలమంగలమును స్థాపించబడియుండి కొన్ని సంవత్సరముల వరకు అతివైభవముతో నడచిన సహజిన ధర్మబోధిని సభ ఆంధ్రులెల్లరకు తెలిసికదియే. ఈసభనామ తెలుగునందు కొన్ని గ్రంథములను ప్రకటించి ఆంధ్రదేశమునందు తన వెదజల్లివారు. ఈతాలూకాయందలి పరపతి సంఘము లందు వైతము తెలుగు భాషయందే లెక్కలు వ్రాయుచు న్నారలు.

నోశరాజులచే పరిపాలించబడుచుండిన దక్షిణదేశమును విజయనగరపురాజులు జయించిపప్పుడు ఈ ప్రదేశమును కా పాడుచుండిన పాశ్చాత్యులను సహితము జయించినట్లు తెలియు చున్నది. ఇప్పటి పాశ్చాత్యులకు వైపులు కొందరును, నాయు దులుకొందరు వైయుండిరి. ఇప్పటికిని, అప్పటి ముఖ్యపాశ్చ్య పట్టులగు, బాగలూరు, నూశగిరి, వేరిక, పాశ్చాత్యులచేతనే పాలించబడుచున్నవి. వారు పూర్వమునుండియు తెలుగునందే లెక్కలు వ్రాయుచుండిరి. ఇప్పటికిని వ్రాయుచున్నారు. ము ఖ్యపాశ్చ్యపట్టుల బాగలూరును యేలుచుండిన రామనాయకుడు హానునూరునందు కట్టించిన పెద్దచెరువును, అచ్చటనే కొండ పైన కట్టించిన మాడనాథేశ్వరాలయమును, ముఖ్యములు. దీనినే భద్రద్రగిరియందురు. ఈభద్రద్రగిరియందు నెలకొనియున్న శ్రీమాడనాథస్వామివారి రథోత్సవము ప్రతిసంవత్సర ఫాల్గుణ శుద్ధపూర్ణిమనాడు అతిభవముతో జరుగును. ఇప్పటి తీర్థ ములు-చాల మాహాత్మ్యము కలిగినవి. అందుచేతనే ఈభద్రగిరిని దక్షిణకాశీయందురు.

పంచగుర్జ్రాప్రకారములచేత ఆవరింపబడిన ప్రదేశమును మున్ను మైసూరు రాజవంశస్థుడగు నోశరాజు ఏలుచుండినట్లు కాసనము దొరకినది. ఈప్రదేశము తాలూకాయం దొకముల నున్నది. ఈపాశ్చాత్యులందరు విజయనగరపురాజుల చేతికింద పాలన చేయుచుండిరి. అప్పుడు ఆంధ్రులు చాలకుండి ఇప్ప టికివచ్చి స్థిరనివాస మేర్పరచుకొనిరి. ఈపంచగుర్జములపైకి మిన్నయొనది రత్నగిరిదుర్గము. తక్కిన దుర్గములుపూడేదుర్గము, మల్లిగార్జున దుర్గము అంచెట్టి, త్యాగరాజుర్గము. ఈ దుర్గ ములును, వీనికి సంబంధపడియుండిన పట్టాములును శిథిలము లైయున్నవి ఈతాలూకాయందు ప్రవహించునదులు, దక్షిణ పినాకిని, సనత్కుమారి. హానునూరు నేతపనికి ప్రసిద్ధియైన స్థలము. అయితే నే త గాం ద్ర కు జీ వ న ము జ రు గ నం దు న వా రు ప ర స్థ ల ము ల కు పో య న ం దు చే త ఇప్పుడు నేతపని తక్కువయినది. ఈతాలూకాయందు మాడుముస్యక్రమము జన్మట్లు తెలియుచున్నది. రాయకోట యనుచోట దుర్వాసముహూర్తయాశ్రమమును, డెవడికోట యనుచోట కణ్డముహూర్తయాశ్రమమును, హానునూరునందు మాధ్వలమహూర్తయాశ్రమమును, యున్నట్లు అప్పటికప్పు పురాణములట్లు తెలియుచున్నది. ఈతాలూకాకు చేరికగానున్న

క్రైస్తవ తాలూకానుం పసాతిలు ఆంధ్రులెక్కువగా నునా రలు. ఈక్రైస్తవరియందు పెద్దకొండయున్నది. ఈకొండపై కోటయు, అప్పటి ఉద్యోగులు, పనిచేయుచుండిన ఆఫీసును గలవు. ఈతాలూకాలను ఇంక కొంతప్రదేశముతోచేర్చి “బా రామనూర్” అని పిలుచుచుండిరి చెప్పుచున్నారు. ఇందుకు నిదర్శనముగా క్రైస్తవరికి 7 మైళ్లదూరమున కొండపైనరాజులు నివసించుభవనములు, కొలువులున్న సన పున్నవి. ఇప్పటికిని ఈస్థలమును “బారామనూర్” “రాజగఢ” అని పిలుచు చున్నారు. ఈహాను తాలూకాయందు ఆంధ్రులు ఇక కొన్ని సంవత్సరములు కడచినచేత ఆంధ్రమునే మరతులేమా యని తోచుచున్నది. కనుక ఉత్తరాంధ్ర మహాశయులు ఈ తాలూకా ఆంధ్రులకు కాపాడ వేడుచున్నాడన. ఈతాలూకా యందలి ఆంధ్రప్రముఖులు ఉత్తరాంధ్ర మహాశయులకు తోడ్పడి కర్తవ్యమాచరించుటని నమ్మివాడను.

కన్నెల్లి మునిరెడ్డి.

నోటీసు

కావలి డిస్ట్రిక్టు మునసబుకోర్టులో

అసలు నెం 845/1924 రు

వాదులు:—1. రేబాల ముప్పారెడ్డి, 2. రేబాల హరిశ్చంద్ర (కారెడ్డి. పంటకాపులు భూస్థి. సాకిన్ నార్త మోహూరు తాలూకా కోర్టులో.

ప్రతివాది:—కొండ్రాజు బగవయ్య, తండ్రిపేరు ముప్పయ్య గ్రామ్యభూస్థి. సాకిన్ పెళ్లకూరుతాలూకా గూడూరు.

ఈ నెంబరువాడ్లు ప్రతివాదిపయన తెల్లపాడుగ్రామం లోని గవర్న మెంటువారి టుంటుల్ డిడుప్రకారం సర్వీ 1.5 రు య 6.3 రిట్లు ఇనాంభూములుస్వాధీనం న్నూ స్స 1888 ఫస టికి రావలసిన ఫలనక్షం కావలి డిస్ట్రిక్టు సబుకోర్టులో దావా తెచ్చినందుకు సదరుదావాలో ప్రతివాదికి రెండుమాడు ధపాల నోటీసులు పంపినప్పటికి బారికాకుదా తెప్పించుకుంటూ వున్నాడు. అఖయన తిరుగా నోటీసునిమి త్తం 31.3.1925 తేదికి వాయిదా వేయబడివున్నది. అనాటికి యేదయినా ఆక్షేపణ వున్నయెడల కావలి డిస్ట్రిక్టు మునసబుకోర్టుకు అదినం పగలు 10 గంటలకు ఈజరుఅయి తెల్పుకొనవలసినది. లేనియెడల యక స్పాన్సిడ్డిక్రీ పొందబడునని ఇందుమూలకముగా ప్రచురపరచడ మయినది.

కావలి } (సం) ఆమందర్ల ఆదినారామణరావు,
23-3-25 } (వాదుల వకీలు)

తిరుగువాయువునకు

అమోఘమైన నివారిణి

నాకు గడచిన మూడు సం॥ రముల నుండి నాశరీరము నందున్న కీళ్లన్నిటియందును తిమరువాయువుచేత తీవ్రమైన నట్టియు, సహింపరానట్టియు బాధయుండెను. అందుచే నాకు ఆకలి లేకపోవుటయే గాక నిద్రలేక అనేక రాత్రులు గడచినవి.

నాబరువుకూడ తగ్గెను. నాయెముకలు అన్నియు బాగుగా కంకాళమువలె అగపడుచుండెను. నేను బ్రతుకుచునను ఆకటూడ లేకపోయెను. ఇంతటిబాధతో జీవముతో నుండుట కంటే మరణించుట మేలని కొన్ని వేళలందు నాకు తోచుచుండెను. నేను అనేక బి. ఎమ్. ఎస్ పరీక్ష నిచ్చిన ఘనవైద్యుల వద్దనుండి కూడ చికిత్స చేసికొంటిని. తుదకు తాత్కాలికమైన గుణముకూడ లేకపోయెను. నాఅదృష్టవశమున ప్రస్తుతము చెన్నపురము జార్జిటౌను, ఆర్మీరియన్ విధిలో నెం 72 రు. యింటిలోనున్న పండితస్వామి శ్రీనివాసఅయ్యంగారివద్ద చికిత్స చేయుచుకొనవలెనని నాకు ఆకస్మాత్తుగా తోచినది. ఆప్రకార ము తత్తగామే వారివద్ద చికిత్స ప్రారంభించితిని. అత్యల్పకాలములోనే అనగా 20 దినములలోనే నావ్యాధిని వారు అత్యద్భుతముగా బాగుచేసిరి. ఇప్పుడు నేను నూతనముగా మారితిని. మనుషటి ఆరోగ్యము, పుష్టి కలిగినవి. నాబరువుకూడ మిక్కిలి పొచ్చెను.

మిస్. యు. హాలెండు,

“ఎల్లెబర్న”. ఆరతున్ రోడ్డు.

9-8-24

రాయపూర్ము, మద్రాసు.

వారి నలహాకట్టు ము రు. 15-0-0

రాబిన్నన్ను "వేటెంటు" బార్లి

ఈ విడ్డకు స్వాధీనమైన పాలుయిట్టకు
 మీరేనే ప్రతి విడ్డ తల్లికిని, శ్రేష్ఠమైన ఆహార
 మేది యను సంకల్పము గలుగుచున్నది. విడ్డకు
 సులభముగా జీర్ణమగునట్టి రాబిన్నన్ను
 "వేటెంటు" బార్లితో తయారు చేయబడిన
 గంజిలో ఆవు, లేక నేడే, లేక మేకపాలు, లేక
 కాచిన లేక దబ్బాపాలు, లేక యివరయే కచ్చిత
 పాలునుచేర్చి యిచ్చినను మంచిది.

రాబిన్నన్ను "వేటెంటు" బార్లితో
 తయారు చేయబడిన గంజిని, లేక అల్పాహార
 మును విడ్డ తల్లికి యిచ్చి, విడ్డకు పాలును భారా
 కముగా యిచ్చుటకు తోడ్పడును.

బహిషకలకు నిద్ర చాల మంచిది.

ముఖ్యముగా జ్వరముచే బాధపడువానికి మిగత
 పదార్థములన్నియు నిమనమగునప్పుడు ఇది రక్త
 మును: పుష్టపరచి కడుపులో యిముడునట్లు
 జేయును.

రాబిన్నన్ను "వేటెంటు" బార్లితో
 తయారు చేయబడిన గంజి లేక అల్పాహారము
 వైద్యులచే గొప్పగా సిఫార్సు చేయబడుచున్నది.
 తరచుగా నీమనున్నయతో కలపబడి, మలిన
 ముశాదును వెరల్ బార్లిని వాడుటకు మానుడు.

No.1.

అమృతాంజనము

జగత్ప్రసిద్ధమైనది

అన్ని నెక్కులకునుంచిమందు

అమృతాంజనము ప్రాచ్యుడేక మూలకల సంపుటిచే
 హిందూదేశమునందు సిద్ధముచేయబడిన లోకప్రఖ్యాత
 మైనమందు. ఇది ఇష్టాదీవుడు తయారగుచున్న క్రొత్త
 మందు గాదు. ఇరువదేండుగా జేకమునం దంతటను
 వాడుకలో నుండి మెప్పును బొందిన. దివ్యామృతము
 నొప్పులు, వాపులు, గాయములు, బిళ్ళలు, పోటు
 బెబుకులు, మొదలగుబాధలకు అమృతాంజనము ప్రథమ
 సహాయముగా వెంటనే పనిజేయును. చర్మముపైన
 రాచిన లోపలికి వ్యాపించి లోపలి నొప్పులు గుయికము
 పోగలవు. నెత్తురు ప్రతిక్షణమునందును కరిరాంగములకు
 ఆహారపదార్థములను గొనిపోయి అచ్చటి కిధిలపదార్థము
 లను గ్రహించి ప్రాణరక్షణము జేయుచున్నది.

తామర తైలము

తామర, తీట, గజ్జికి మంచిది.

దంతచూర్ణము

వండ్ల పోటుకు తీపులకు మంచిపాడుము.

మోహిని తైలము

వెండ్రుకలను పెంచి నిగనిగలాడించును

కండ్లకు చలువచేయును

స్త్రీపురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది

అమృతాంజనం డిపో,

మదరాసు - బొంబాయి

అన్ని సాపులో దొరకును

కొవ్వరు గోవుదక్షేత్రము

(శంకరమతము)

ఈ గ్రామము రాజమహేంద్రవరమునకు సరాసరి పశ్చి
 మభాగమున నఖండ గోదావరీనదీతీరమున విరాజిల్లుచున్నది.
 ఇచ్చట నిరంతరము తీర్థయాత్రాపరులచే నేవింపబడుచుండు
 గోవుదక్షేత్ర మొకటిగలదు. పూర్వము గౌతమహమ్మనిం
 ద్రుడే దక్షేత్రమునకు దశమైనర్యుకాలమున, దేశమున ద్వంద్వ
 జ్ఞానముచే గలిగిన దుర్బిక్షముచే బీషింపబడు జనులు గొం
 ద రీగౌతము నాశ్రయించినట్లును, తన తపశ్శక్తిచే, గౌతముడు
 దినదినమున నీదక్షేత్రమున ధాన్యమును బండించి వారి యాకలిని
 దీర్చుచుండినట్లును, మునిని బరీక్షింపఁదలంచి యాశ్చర్యవచనంబున
 బడిన వినాయకుడొక గోవును గొనివచ్చి యాపైరును మేపు
 చుండగా గౌతముడు విసిరి దానిని దర్శనంతో గొట్టినట్లును,
 ఆదెబ్బచే మరణించిన గోవు నజ్జీంపఁ జేయుటకు గౌతముడు
 త్రియంబకమునకుఁ బోయి మహాశివుని గూర్చి తప మొనర్చి
 యాతని జటా జూపముననున్న కురవాహిని నీ మార్గమునకు
 గొనివచ్చి యా గౌతమీపుణ్య నదీ తీరములచే నీ గోవునజ్జీ
 వింపఁజేసినట్లును, జెప్పబడు నొకపుణ్య పురాణకథ కీదక్షే
 త్ర మే జన్మస్థానమై యున్నది. ఈదక్షేత్రమున నేటివరకు యాత్రి
 కుల కైలరకు దృగ్గోచరములై విస్తయమును గొల్పుచున్న గోపా
 దములను, వత్సపాదములను ఈకథయొక్క యాధార్థ్యమును
 వెల్లడిచేయుచున్నవి. ఈగ్రామములో గౌతమహమ్మని
 శ్రీవరదగోపాల స్వామిని దక్షేత్రపాలకునిగాఁ బ్రతిష్ఠించి యు
 న్నారు.

ఈపుణ్య గ్రామమునకు జరకాలముక్రిందట శ్రీమహేంద్ర
 స్వామివారొక శంకరమతమును నిర్మించిరి. ఆయ్యది యేబది
 సంవత్సరములక్రిందటనే జీర్ణదశను బొందుటచే నితీమల గ్రామ
 ములోనియా స్త్రీకులు కొందరచ్చట నొక పర్ణకాలను నిర్మించి

శంకరాచార్యుల యొక్కయు, దచ్చిష్ఠులయొక్కయు, జిత్ర
 పటములనందుంచి, శిక్షింపఁగలిగి చందాలుజేసికొని ప్రతివత్సర
 మును వైశాఖపర్ణ పంచమినాడు శంకరజయంత్యుత్సవము
 లను, ఏకాదశి భజనలను, మతోపన్యాసములను జరుపుచు
 దీర్ఘపాదులకు సవ్యాసుల నివాసమున కాథారము గల్పించి
 భిక్షావందనములు చేయుచు వారి కృపాకటాక్షపూర్వక
 నారాయణస్మరణములకుఁ బాత్రులగుచుండిరి.

ఇట్లుండగా జన్మనాటనే బ్రహ్మచర్యమున సన్యసించి
 యంతర్ముఖులై యష్టాంగమోక్షార్థులగు బడిసి శృంగగిరి మత
 మున భావ్యత్రయకాంతిజేసి శ్రేణిమాత్రమున శిష్యపూత్రాప
 మును పొంది యగ్రశ్రేణిరచి ప్రస్తానత్రయ భావ్యపాఠములను
 జెప్ప సహజులగు శ్రీమత్సేరమహాంస పరిచాజకాచార్య పర్య
 శ్రీ సత్యానంద సరస్వతీస్వాములవారు విచ్చేసి, కడవినదుర్బుతి
 సంవత్సర వైశాఖపర్ణ విదియలోజన నీరఘు సుధర్మింప సక
 ల్పించి యీ గ్రామములయొక్కయు, నన్యగ్రామములయొక్క
 యు, సహాయమున రు 4000 లు విలువగల దృఢతరమును నొక
 మతమును గట్టించి జీర్ణోద్ధారణము నొనరించిరి.

ఈమతమునందుఁ బ్రతిష్ఠచేయుటకై శ్రీ బ్రహ్మానంద
 సరస్వతీస్వాములవారు కాశీనుండి రు 300-0-00 లు విలువగల
 పాల సింకోఁ జేయఁబడిన శంకరాచార్య విగ్రహమునకు బంపి
 యున్నారు. శ్రీస్వామివారి ప్రతిష్ఠయయినది మొదలకొని
 ధూపదీప నైవేద్యదుర్బాహములు తమ గోత్రనామములతో,
 జరిగించు మధ్యాహ్నాక పూజకుగాను సాలు 1 కి రు 150 అదా
 యమునచ్చు శ్రీరాస్మినియట్లకు కృష్ణాజిల్లా నిడదవోలు వాస్తవ్యు
 లును, స్వార్థింపెనీ మేనేజరుగారును, అయిన నుందరేశాచార్యు
 రుగారు చాధానముచేసియున్నారు. తణుకుతాలూకా పరిమెళ్ల
 గ్రామవాస్తవ్యు లగు శ్రీశ్రీ కొలచిన వెంకటసుబ్బయ్యగారు
 శ్రీ శంకరజయంతికి రు 400 లు విలువగల 40 పెంట్లు మామూ
 లు పల్లపుయానాంబుని దానపట్టా వ్రాసియిచ్చియున్నారు.
 ప్రతిసంవత్సరమును మార్గశిర శు॥ త్రిమోదశిరోజున జరుగబోవు

దక్షిణత్రేయ జయంత్యుత్సవ వ్యయమునకు కృష్ణాజిల్లా శాస
 నాధికారిగ్రామవాస్తవ్యులు బ్రాశ్రీ కొటికలపూకి కృష్ణాజి
 గారు సాలు 1 కి రు 10 లు విరాళమునొసంగుటనును, స్వగ్రా
 ముగను బ్రహ్మశ్రీ కాళ్ల సాంబమూర్తిగారు వేదపాఠశాలకై
 సాలు 1 కి రు 100 లు యిచ్చుటనును అమోఘవాదానములు
 చేసియున్నారు. బ్రహ్మశ్రీ జొన్నయిర్రుల పిచ్చయ్యగారి ధన
 పత్ని సాభాగ్యవతి వెంకటరత్నమ్మగారి రీమనమునం దాచా
 పీఠమునుగట్టించిరి. బ్రహ్మశ్రీ విజయపురా రామబ్రహ్మముగారి
 మతమునకుఁబంపించిన రు 50 ల స్థలమును, దక్షిణత్రేయ
 యున్నారు.

ఇతముందు జరగవలసిన ధర్మకార్యములలో ముఖ్యము
 లైనవి నాలుగై యున్నవి. 1. క్రొధన సం॥ర క్షేప్తమాసములో
 శంకరాచార్యపత్తిష్ఠ. 2. నందాదీపము. 3. నిత్యసాయుకాల
 పూజలు. 4. చాతుర్వ్యాసార్థులయందు విశేషపూజలు—

ఈ శేషించిన ధర్మకార్యములు ధర్మాత్ముల యభ్యు
 దయమునకు మూలములైనవని ప్రాజ్ఞులగువాతాకు వేర చెప్ప
 నక్కరలేదు. "ధర్మస్వత్పరితాగతిః" అనునాశ్వాక్తి ననుసరించి,
 మతాభిమానము గల పుణ్యపురుషు లీ విషయమునకు గొంత
 భారమును వహింతురుగాక యని మనవి చేసికొనుచున్నాడను.
 విశేషాతిశయములు తెలిసికొన గోరువారు కృష్ణాజిల్లా శంకర
 మతములో నుండు శ్రీ సత్యానంద సరస్వతీస్వాములవారికి
 వ్రాసి తెలిసికొనవచ్చును.

అనివెద్ది జగన్నాథశాస్త్రి,

కొవ్వరు.

అగ్ని ప్రమాదము

బొంబాయి, మార్చి 25:— నాగ్దేవియం దొక దుకాణ
 ములో అగ్ని బయలుదేరి బిలత యిబబియెనువేల రూపా
 యల విలువగల ఆస్తిని,ధ్వంసముచేసిను ఆస్తిహీన కాబడలేదు.
 (ఆంధ్ర)

మొనను నిరయము

జ్యోతిషశాస్త్రములో రామదాసుగారి తీవ్రభండనము

జ్యోతిషశాస్త్రములో రామదాసుగారి తీవ్రభండనము
జ్యోతిషశాస్త్రములో రామదాసుగారి తీవ్రభండనము

జ్యోతిషశాస్త్రములో రామదాసుగారి తీవ్రభండనము
జ్యోతిషశాస్త్రములో రామదాసుగారి తీవ్రభండనము

బెంగాలుమంత్రుల రాజీనామా

ప్రజాయ త్రశాఖలు ప్రభుత్వాయత్తమయ్యెను
కలకత్తా, మార్చి 25:-ప్రకటనము:- మంత్రులజీతము

బ్రిటిషుయిండియా కార్యరేషను

వాటాదారులసమావేశము
భానుపురము, మార్చి 25:-బ్రిటిషుయిండియా కార్య

‘పిచ్చివాడా లేక మహాత్ముడా?’

మార్చి 19 వ తేదీ ‘ఎంగ్లండ్’లో మహాత్ముడిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:-

మిక్రుడోగడు ‘మైమేగజేను’ పత్రికనుండి యీక్రింది

“1918 లో ఆయన ఆత్మకేసో చేటు వాటిలెను. అది

“ఆయనను ఐరోపియను నాగరకతై ఆమితకోప

“మేము ఆయనచెప్పినది మంచినియు యూరోపియ

“పూర్వ మెత్తుకొ యేయగనుచుండలెనో మానవుని

“పూర్వ మెత్తుకొ యేయగనుచుండలెనో మానవుని

“పూర్వ మెత్తుకొ యేయగనుచుండలెనో మానవుని

“పూర్వ మెత్తుకొ యేయగనుచుండలెనో మానవుని

“పూర్వ మెత్తుకొ యేయగనుచుండలెనో మానవుని

“పూర్వ మెత్తుకొ యేయగనుచుండలెనో మానవుని

“పూర్వ మెత్తుకొ యేయగనుచుండలెనో మానవుని

“పూర్వ మెత్తుకొ యేయగనుచుండలెనో మానవుని

“పూర్వ మెత్తుకొ యేయగనుచుండలెనో మానవుని

“పూర్వ మెత్తుకొ యేయగనుచుండలెనో మానవుని

“పూర్వ మెత్తుకొ యేయగనుచుండలెనో మానవుని

“పూర్వ మెత్తుకొ యేయగనుచుండలెనో మానవుని

“పూర్వ మెత్తుకొ యేయగనుచుండలెనో మానవుని

చూచు వ్యాపింపజేయుచు వారు పోయినారా వారే పెన్ని

ఈవ్యాసకర్త సత్యము నెట్లుభంగపరచెనో జూచెన

“ఐరోపియ నాగరకతైవోమముతో కాస్త్రవిజ్ఞానములన్నిటిని

గూడ ఆయన ఖండించెను.” అని యావ్యాసకర్త వ్రాయుచు

న్నాడు. నేను ఐరోపియ నాగరకతను గూర్చి గట్టిగ ఖండిం

చుచు వ్రాసినను మాట్లాడినను కాస్త్రవిజ్ఞానము లన్నిటిని ఖం

డించినట్లు జ్ఞాపకము రాదు. ఈ అపవాదమునకు నేను సరిగా

నని నాజీవితమే సాక్ష్యము గాన్పించగలదు. ఇక నీవ్యాసము

నందు వచ్చిన వాక్యములన్నియును సత్యమగునట్లే నేను స్కా

లమాస్త్రము ఇంజనీర్లను తేనుచు తేనుచున్నాను చెప్పినట్లు యీ

వ్యాసకర్త చెక్కడ చెప్పిననో నాకు బోధపడుచున్నది. నన్ను

గూర్చి యేమైన మెరిసినవారైనను శరీరమును మాంసముగ

నందుట నాజీవితమునందని తెలిసికొనగలరు. నామెప్పుడు ప్రకృ

తియొక్కయు యెట్లు సోద్యోగముగ నుండునో నాకు గాన్పి

చుచు నేయున్నది. తదనుగుణముగనే నేనున్న సాక్షాత్తి యి

వారలను గూడ మాంసముగ లేకుండ లాభకరములగు పనులచే

యుండునట్లు చేయుచున్నాను. “బ్రిటన్ రక్షణలేనిదే భా

రతదేశము జపానుస్వాధీనమైపోవునని ఈవ్యాసకర్త తెల్పుచు

న్నాడు. బ్రిటన్ క్రింద కానిసత్వము లేకన్న యెడల భారతదేశ

అసంబ్ధి అదృశ్యత పదవి

స్వరాజ్యపార్టీ అభ్యర్థి

సి. జె. పటేలుగారు నిలచెదరు.

శిర్డీ, మార్చి 25:- అసంబ్ధియందుగల స్వరాజ్యపార్టీ

వి. జె. పటేలుగారి భారత కాపసభాద్యక్షత పదవికి పోటీ

చేయవలసిన దని నియమించెను. సిద్ధాసమావేశమందు పోటీ

జరుగను. (ఆ. ప్రె)

శిర్డీ, మార్చి 25:- ఇటీవల శిర్డీయందు జరిగిన

పోరాటములచే నియమింపబడిన పోటీకువారు దీనివేయబడిరి.

(ఆ. ప్రె.)

సర్వమధురము

ఇది యభినవకాళిదాస బిరుదాంకితులును దేవిభాగవతా

ద్యనేకగ్రంథప్రణీతలునగు ములుగు పాపయారాధ్యకపిండి

నిచే రచియింపబడిన మూడాశ్వాసముల నచ్చతెలుగు బద్ధ

కావ్యము. ప్రతిపద్యరసాస్పదమై సర్వమధురమున సార్ధకనామ

మును బొందియున్నది. దీనివెల 1-0-0.

ఉద్భటారాధ్య చరిత్రము

మహానాథుడు శివాలిరామలింగకవి దీనికికర్త. రాసు

లింగదే తుదకు వైష్ణవుడై రామకృష్ణుడయ్యెను. పాండురంగ

మాహాత్మ్యమువంటిది సత్యుతి. ఆపూర్వముగా తొరకె

వ్రాత్రుబలిననుసరించి దీనిని వ్రకటించితిమి. అనేకాపూర్వన

రిత్రవిషయములతో కే. ప్రభాకరకాశ్మీరారు గొప్పపీఠిక

వ్రాసిరి. వెల రు 1-0-0

విఘ్నేశ్వర చరిత్రము

కైయాకర శిరోమణులగు ఇది వల్లంపల్లి వల్లిభార్య

కాస్త్రువించితము. వినాయకచతుర్థి పూజావిధానముతోనున్నది.

వెల 0-6-0.

హద్దీఫుట్ యుద్ధము

ఇదియొక చరిత్రాత్మకమగు నాటకము. అగ్గురుబాదు

మరాఠాప్రతాపుల చరిత్రము. ప్రదర్శనానుకూలము మనో

హరము. వెల 0-12-0.

శ్రీ కృష్ణాహైయ్యలు,

వలయువాడు:- ప్రధానాంధ్రోపాధ్యాయులు, ములుగు వీరభద్రకాశ్మీ, జగ్గయ్యశేట, కృష్ణా

మంగరాష్ట్ర నిర్బంధశాసనానందము

పైటుకొన్నింటిలో తీవ్రమగు నధిక్షేపణ

“ప్రధాన మానవస్వాతంత్ర్య ఖంగము గలిగినది”

రామదాసు, వేదమూర్తిగారు వ్యతిరేకసూచకముగ సభనుండి వెడలిపోయిరి

దెల్లి, మార్చి 26:—మంగరాష్ట్ర క్రిమినల్ లాసవరణ బిల్లును యొక్క యనుబంధము రాజప్రతినిధిగారిచే నూచింపబడినట్లు నేడు పైటుకొన్నింటిలో నయిదుగురుకాలము నిద్రించిరి. మొదట చట్టమును సభలో విమర్శించుటకే తీవ్రముగా తీవ్రపించిరి. చట్టము నంగీకరించుచే మానవుని ప్రధానముగ పేర్కొనుటకే ఖంగము గలుగు యంతములను గూర్చి కొందఱు వ్యతిరేకపించిరి. తుదకు 29 అనుసూచన, 31 వ్యతిరేకములను సభకు నామోదించబడెను. రంగస్వామిఅయ్యంగారు కరండికర్లును ఖిరసింహగార్లు మాత్రము వ్యతిరేకము. రామదాసు (స్వరాజ్య పక్షము) వేదమూర్తిగార్లు తమ యసమ్మతి తెలియజేయుచు సభను వదిలిపోయిరి.

నిర్బంధశాసనముపై సభ్యుల తీవ్రాధిక్షేపణ

పైటుకొన్నింటిలో క్రైరాదుగారు మంగదేశపు నిర్బంధపు చట్టమున కనుబంధమును బ్రతిపాదించుచు, భారత దేశమునకు బాధ్యతాయుత పాలనామార్గమునగు అడ్డంకులను తీసివేయుటకే యిది యేర్పడెననిరి.

యామినఖానుగారు: రాజప్రతినిధి యీసభలో నామోదించుటకు నుండే తనస్వంత బాధ్యతయైన నీ నిర్బంధశాసనమును ప్రస్తుతానుబంధము నములులో తెల్పును. కావున నీ సందర్భములలో, సంగతు లన్నియు బాగుగా తెలిసికొనిన వారనుటించుటకు గాని, వ్యతిరేకించుటకు గాని వదిలివేయుచున్నాననిరి.

నటేశంగారు, భారతదేశమున మతియొక యైర్పాటుగా మార్చవలసి గోరిరి. ఈయనుబంధమునలన ప్రభుత్వ సానుభూతిగలవారల సంఖ్యను తగ్గించుకొను చున్నారనియు, క్రైరాదుగారి యుద్దోషన కనుకూలపడనందులకు విచారించుచున్నాననిరి.

సర్ డి. పి. సర్వాధికారిగారు గూడ వ్యతిరేకాధిప్రాయము నిచ్చిరి.

సర్దారు చిరంజీవునింగారు బలవరము సభవారు రాజప్రతినిధిని పూర్తిగా విశ్వసించవలెననిరి.

వేదమూర్తిగారు కొంచెము నేపు మాటలాడి న్యాయముగ తాటిచట్టము నంగీకరించుటలో సహాయపడ జాలననియు నీహస్యమును చూడవలెననియు తేల్చి ప్రతికూల సూచకముగా సభనుండి వెడలిపోయెను. (ఆ. ప్రె)

దెల్లి, మార్చి 26:—సభలో ననధికార సభ్యులు తక్కువగా వచ్చిరి. మంగదేశపు నిర్బంధ శాసనానుబంధమును చర్చించిరి.

క్రైరాదుగారు

నేటియపస్యాసమున వివాదకరముగ దుర్మయము లన్నిటిని నిచ్చట నిర్దించి, మంగదేశమున సామ్యప్రభుత్వపాలనమునకే శాసనానుబంధమును పునర్నిర్ధారణ మొనర్పడలెచలేదు. రాజప్రతినిధి సభ కంపిస సందేశముం దెట్టి ప్రబలముగ ననుబంధము నిడివలెకేయున్న కేవలశాసనమునకు కేర్పవలసినందులకు చింతింపబడుచు, ముఖ్యముగ నవసరము గాన సభవారిని సమర్థించుకొనగోరిరి. నిరంతరము ప్రభుత్వమును విప్లవమార్గముల వలన మా ల ద్రో యుట కై కేయు ప్రయత్నములను వట్టి వివాదములుగా సభిప్రాయపడుట న్యాయము గాదు. విషయము యొక్క సత్యముంతయు సాధారణార్థముగ నున్నది. ప్రభుత్వచర్యను తీవ్రముగ ఖండించువారే యొప్పుకొనిరి విప్లవకారులే అంగీకరించిరి. ఇట్టి ప్రధానవిషయములపై విమర్శనలవలన కాలవిలంబము జేసినచో, విషయములలోని ప్రాముఖ్య మంతయు బలహీన మగును.

విప్లవసంఘ మొకటి, రహస్యముగ కుట్రలుజేయుచు నీ యుద్దేశ్యములతోనున్నదని నిశ్చయించుట కష్టము. కాన యిది ముఖ్యముగ విషయముగాదు. విప్లవోద్దేశ్యములుగల కొందఱు రావకీయులు గూడిన సంఘములకొకటి యీశాసనము ముఖ్యముగా బుట్టలేదు. కాని ప్రచారముందు, ప్రచురణములందును దక్కువ సమ్యక్ముగలిగి, తుపాకులందు, ప్రాణోపద్రవ కారకములగు మోదలుందు సమ్యక్ముగలిగి, సట్టిధియెట్టెట్లులందు గాక, చంపుటయందే విశ్వాసముగలిగి, వారు సమ్యక్మును సూత్రములచే నిర్వచించుటగాక, తత్కార్యచరణ దీక్షలగువారి ననుబుటకే

యిది యేర్పాటుయినది. ప్రభుత్వమునకు శిక్షాశాస్త్రముల నములులో తెట్టుటకు కొన్ని ప్రత్యేకక్రమములు తప్పక యవసరము. అన్నిటికంటె ముఖ్యముగ పెంచదగిన కేసన దుర్లయముల నాపుట బాగతపడుట వాటినుండి రక్షించుట ఈవిషయములం దేమాత్రమును తొందరపడకుండ బాగుగ నాలోచించివేసిరి. వారిని విశేషానుభవమును జట్టియు నింతకాలమునుండి గమనింపబడిన నిదర్శనములను బట్టి జేయబడినవి. ఇవి యప్పటిప్పటికి పనిజేసిన గవర్నరులు న్యాయాధిపతులు కార్యనిర్వాహక పక్షముల నిచ్చిన యభిప్రాయములు గూడ తదనుసారముగనే యున్నవి. వీరందఱు యభిప్రాయముగూడ తొందరపడిజేసిన దనియు నిరాలోచనచే చేసినదనియు విమర్శింపవలసినా? యుద్ధ సమయమున నిట్టి దారుణములే ప్రజలినప్ప డేవద్ధతులనుసరింపబడినవి. 1918 వ సంవత్సరములో నాడుర్లయముల నణచగలిగిరిమి. ప్రభుత్వన్యాయ శాస్త్రములను స్తంభింప జేయునట్టియు ప్రభుత్వబలమును తొలగించునట్టియు నిట్టిసంఘములను ప్రబల నియ్యట ప్రభుత్వము తనస్థానమును వీడినట్లులగును. ప్రభుత్వము యొక్క ప్రధానకర్తవ్యము ప్రజలకు శాంతిగూర్పుటయే దానియైన నీ రాజకీయాభివృద్ధియును సాగరికసంస్థలు సాధారపడి యున్నవనియు గ్రహించినంత కాలమైన నిది తప్పదు. చట్టము యొక్క యుద్దేశ్యములందు శిక్షింపబడినవాడు ప్రధానన్యాయస్థానమునకు పునర్విమర్శన కొరకు కోరవచ్చును. కమిషనరులు మరణ శిక్ష విధించునపుడు దానిని ప్రాధికారాధిపతులు స్థిరపడవలయుగూడ నున్నది. ప్రస్తుత శాసనముగానున్న యిట్టి చట్టముల నములులో నుంచునపుడు దానిని న్యాయముగ పని జేయునట్లుల జూచుట కెట్టి మార్గము లవలంబింపబడవలయునో నాటి నన్నిటిని భారత ప్రభుత్వ మాలోచించి చేసినది. మంగదేశప్రభుత్వము బండ్లకొని జేసినవారిని శాంతికి భంగము గలుగునని గాని యా కై డి య చట్ట నుండుట వలన సంఘముయొక్క ప్రాబల్యము తగ్గదని గాని తదితర కష్టము లేదనగలుగుననిగాని యూహించునెడల, యాకైడిని యితర రాష్ట్రములకుగూడ బంపుట కధికారమి యుండినది. కార్యనిర్వాహకులకు మితిమీరిన యధికార మిచ్చుట ప్రాముఖ్య విషయమేగాని ప్రస్తుత మిచ్చటము సార్థకము రావలెననినచో నిట్టిది మొదటినుండియుఁ జేయక తప్పదు. మార్చే ప్రభుత్వయొక్క ప్రసంగము లాక్షేపణలకు నిదర్శనముగ జూపబడినవి. ఆ మార్చే ప్రభుత్వే 1818 వ సం॥ నిర్బంధ శాసనాధికార మవసరమయ్యుటలం దీయవచ్చుననెను. న్యాయము గు విమర్శకు లేవగాని శాసనమునందు రహస్యము లిప్పుడు సృష్టికరింపబడిన వాటికంటె మేటివియోయున్నట్లు లూహించరు. ఎట్టి మఱుగులుగాని లేవు. రహస్యపు విధానములే వియు నిందించుచుండలేదు. ఏవో కొందఱు పిచ్చువారు జేసిన దుర్లయము లాధారము జేసికొని యొకానొక రాజకీయకక్షాణములకే శాసన ముపయోగించబడుననునదిగూడ వట్టిమాటయే. కాని దీనికి రాజకీయసంబంధములేదని వాదించును. భారత ప్రభుత్వ ఆహంగ ప్రభుత్వముతోను, పార్లమెంటుతోను, యాంగ్లజనులతోను, భారత దేశమునకు స్వపరిపాలనా కర్తవ్యములను రాజకీయాభివృద్ధిగలుగునట్లుల వాదనము జేసియున్నారు. అట్టి యభివృద్ధిహార్ద్యముకెట్టి విప్లవమార్గములం దువచ్చుననునవి భారత ప్రభుత్వము, ప్రతికూల విమర్శకులకంటె నెక్కుడు బాగుగా నెఱుంగుదును. ఇట్టి యడ్డంకులనున్నట్టిని రూపుమాపి, న్యాయముగ మార్గ మందు నడచువారికెట్టి యభ్యంతరములును లేకుండజేయుటకు నిశ్చయించినారు.

రాజప్రతినిధి స్వంతబాధ్యతపై జేసెను

యామినఖానుగారు మాట్లాడుచు, రాజప్రతినిధి నిర్బంధశాసనము నములులోనుంచునపుడు సభలను సంప్రదించలేదనిరి. దానికనుబంధముగా నిప్పుడు వచ్చినది. ఇయ్యదిగూడ మొదట తాను నూచించినరీతినే నూమోదించుటకు నూచించుచు మొదటనే తాను సలహానిచ్చుట మతింపించారము. దీనివలన గ్రహించగలిగినదేదనగా యీసభవారు దీని కంగీకరించుచున్నారని గాని, దీనికి వ్యతిరేకించుచున్నారనిగాని యెఱుఁపుట వీలులే

దని ప్రస్తుతము రాజప్రతినిధి, మంగదేశపు గవర్నరు పంపిన నితీకలనుబట్టి, ఈసభలను సంప్రదించకుండనే, తన స్వంత బాధ్యతయైన నిర్బంధశాసనము నములులోనుంచెను. ప్రస్తుతము సభయొడుటనున్నది దాని యనుబంధము, కాన న్యాయముగ నీ సభవారు దీనిపైగూడ సభిప్రాయమునీయు న్యాయముగాదు. ఎవరు రాజప్రతినిధిలో బాటు బాధ్యతను వహించగోరుదురో వారు దీని నామోదించుటయందు పాల్గొనుటయే యుత్తముగర్హము. నాయంతటనే నా బాధ్యత వహింపజేదు. వీలన నిర్బంధముయొక్క యవసరము గ్రహింపలేకుంటిని రాజప్రతినిధి ముఖ్యావసరముని యూహించియుండవచ్చును. చట్టము మొదటనే సభయొడుట చర్యకువచ్చినచో విమర్శన మతియొక విధముగ నుండెడిది. అట్లుగాక రాజప్రతినిధి దీనిని మొదటనే స్పష్టపజేసెను. ఇట్టిపద్ధతి ననుసరించుటకు కొన్ని ప్రముఖులైన కారణములుండవచ్చును. కాన నెవరాసందర్భములన్నిటి గ్రహించికో, యెవరాబాధ్యత వహింపడలెచితికో వారంగీకరింపవచ్చుననిరి.

భారతదేశము నైర్లండుచేయవచ్చు

నటేశంగారు మాట్లాడుచు, మంగరాష్ట్ర మందువిప్లవోద్ద్యమ ప్రాబల్యము నంగీకరించుటకు సిగ్గుచున్నదనిరి. అయ్యది వివిధరాజకీయపక్ష నాయకు ప్రముఖులు నంగీకరింపిరనిరి. ఆ సంఘములు భారతదేశమునకు విశోధకుని నిరసించిరి. అట్టిప్రయత్నములవలన స్వపరిపాలనమువచ్చునట్లు వట్టిమాటే. ఈనిర్బంధశాసనము స్వరాజ్యశాసన నణచుటకే వచ్చినదని యంగీకరింపెను. విప్లవకారుల నణచవలసినదేకాని దానికి నిర్బంధశాసనము నీయనుబంధ మనవసరములేదు. అట్లుచేయుటకు నాక్కియబడినదికాని మానవుని ప్రధానమునాకే. తెలకేవేరు బడినది. ఖైదీ నెంతకాలమైనను బంధించవచ్చును మార్చే ప్రభుత్వ యుద్దేశ్యములు నిదర్శనములుగా జూపబడినవి. కాని చాలకాలము జరిగిపోయినది. నాటికిని నేటికిని చాలభేదముగలదు. ఆసహజవాదులు చాలమంది ప్రభుత్వవాదులనున్న యట్టికిరి నీ చట్టముకచ్చట యనర్థదాతుకము. ఇది త్వరలో శాసనముగా మారును కాని ప్రభుత్వము తమబాధ్యతను గుర్తించుగాక. కమిషనరులయొడుగు నేర్పడు సాక్ష్యము మొదలగువన్నియు దనయూయకత్వమును సమర్థించుకొనుటకు వీలగుటలు చేయవలెను. ఈ చట్టము నములులో నుండుట వలన ప్రభుత్వము తన యనుచరుల జలమును తగ్గించుకొనుచున్నది. భారతదేశమును మతియొక యైర్పాటుదేశముగా జేయునను, హిందూదేశము సుక్రమును, శాంతమునకు పద్ధతులవలననే బ్రస్తుత విధానమును మార్చి స్వపరిపాలన మేర్పఱుకొన జూచుచున్నది. ఇట్టిపని కభ్యంతరము గలుగునదేదయును కాగూడదు. కావున క్రైరాదుగారి కోరిక ననుసరించి బలపఱుపజాలననిరి.

మానవుని ప్రధానముగు మాక్కున కీధంగము

సర్ డి. పి. సర్వాధికారిగారు మాట్లాడుచు చట్టమును సభలో చర్చింప జేగూడదనిరి. చట్టములోని అంశములన్నిటిని విశ్లేషించి యిట్టిచట్టమును చర్చించుటకే తగదనిరి. ఇట్టిచట్టము నములులో తెట్టవగిన తొందఱ యిప్పుడు గలుగలేదు. నిర్బంధశాసనము నములులో తెట్టుజవసరము నిరూపించునట్టిగాని ప్రస్తుతానుబంధావసరమును నిరూపించునట్టిగాని సందర్భములు సభవారి యెదుట ప్రభుత్వముంచలేదు. ముఖ్యముగా ప్రధానమాత్రము (హిందూత్వ)నకే యభ్యంతరము గల్పించవలసిన యవసర మెట్లుగలగెనో యాసందర్భములనలే సభ్యులందుంచలేదు. మంగదేశమున విప్లవసంఘమున్నదని యొప్పుకొనవలసినది. కాని రాజకీయ స్వభావముగల విప్లవసంఘమున్నమాట యనర్థముని చట్టము న్యాయము రణముగాదు.

పాలసాధర్యములకు వ్యతిరేకము లెట్లుచట్టమును సృష్టించివారిలో శాంతిగరగు మిత్రుగాకే దీనికివ్యతిరేకించి ఖైదీలను, రాష్ట్రములో లెక్కను రానిన్ని బందిఖానాలుండగా, ఇతరచోట్లకే లబంపవలెనో బోధపడదు. ప్రధానముగ హక్కుకే భంగము కలిగించుట చాలసంతాపకరము. ఇట్టి హేతుమున పద్ధతిలో నప్పీలునేయుటకు హక్కున్నదనింతమాత్రమున సంతోషించడగినది గాదు. కావున చట్టమునకు ప్రబలవ్యతిరేకముగ నున్నాననిరి.

సర్దారు చిరంజీవునింగారు మాట్లాడుచు, నిట్టిచట్టముక కవసరము గలదనియు, దానుమొదలగువారి యుపన్యాసముల గనిసిపెట్టుట దీనిప్రాముఖ్యము బోధపడుననియు దానుగాకే, విప్లవసంఘ మున్నదని యొప్పుకొనిరనియు, శాసనము విప్లవకారులుగాని వారియొక్క న్యాయోక్త్యహక్కుల కెట్టిభంగమును వాటిల్లవీయదనియు, రాజప్రతినిధియంగు విశ్వాస ముంచడగుననియు జెలిపి చట్టమును శర్చించుటకు బలపడెడి. (నకేమయు

సప్తమాంధ్ర ఆయుర్వేద మహాసభ

నేడు ప్రారంభమగుట

వైద్యరాజు దంటు సుబ్బావధానిగారి అధ్యక్ష ప్రసంగము

సర్. పి. త్యాగరాయచెట్టిగారి ఆహ్వానము

ఆయుర్వేద ప్రదర్శనము

ది. బి. స్వామికన్ను పిల్లెగారు

ప్రారంభోత్సవమును జరుపుట

నేటి ఉదయము 9 గంటలకు సాంధ్యమహాసభను సప్తమాంధ్ర ఆయుర్వేద మహాసభ వైద్యరాజు దంటు సుబ్బావధానిగారి అధ్యక్షతన ప్రారంభమైనది. అంతకు ముందు ఆయుర్వేదమును గురించి అధ్యక్షులు ఉత్సవములో తీసుకొని రాబడినవిదవ ది. బి. యర్. డి. స్వామికన్ను పిల్లెగారు, సర్. పి. త్యాగరాయచెట్టి, వైద్యరత్న యతిరాజులవారు, దా. ఆచంట లక్ష్మీపతిగారిలో అధ్యక్షులు భాయాపకమును తీయించుకొనిరి.

ప్రదర్శన ప్రారంభోత్సవము

పిదప సాంధ్యమహాసభ కాలమును సులభమునందు జేపదప్రదర్శనము ప్రదర్శన ప్రారంభోత్సవము ది. బి. యర్. డి. స్వామికన్ను పిల్లెగారి అధ్యక్షతన ప్రారంభమైనది.

మదరాసు ఆయుర్వేద ఫార్మసీ నామ, ఆయుర్వేద కళా కాలపాఠశాల తదితర వైద్యాలయములవారు లోకమును సుప్రసిద్ధులగు జేపదములను, మూలకలను ప్రదర్శించిరి.

ప్రథమమున ఆచంట లక్ష్మీపతిగారు ఆంధ్రాయుర్వేద మహాసభయొక్క ఉద్దేశములను పూర్వకపు న్నతంతమును క్లుప్తముగా వివరించుచు సభ్యుల నాహ్వానించిరి.

పిమ్మట స్వామికన్ను పిల్లెగారు ఆయుర్వేద వైద్యమునందు నిపుణులగు పలువురు పండితులనును తమను ప్రారంభోత్సవమును జరుపవలసినదిగ కోరినందులకు కృతజ్ఞతను తెల్పిరి. ఇట్టి ప్రదర్శనమునే ఇటీవల రెండవసంవత్సరములక్రితము ఇచటనే జరుపు నవికాకము గలిగినది. ఆంధ్రాయుర్వేద భివక్ష్యులు గన్నరమణ త్యాసామ, కాశ్యపీత్యతోడుగ నీ ప్రదర్శనముజయ ప్రదమునని నామకట్టినట్లుకముగలదు. ఈజేపదమునందలకొలది సం॥ ములనుండి జరుపబడుచున్న జేపదపరిశ్రమ నిన్ను నేడు పాశ్చాత్యదేశములందు వివిధ వ్యాపించుచున్నది. భారతదేశ మందు భారతీయవైద్యశ్రేణులచే గావింపబడు నీకృషి పాశ్చాత్య వైద్యశాస్త్రజ్ఞులకు అదర్శప్రాయమై యుండునని తలంచెదను మూలకలను, ప్రాచ్యదేశములలో జేపదములందును, గావింపబడు పరిశ్రమ, శాస్త్రజ్ఞానములు, అతి ప్రాచీనములును, వికాలతరములునై మిక్కిలి కాచుకొను గాంచియున్నవి. కావున నీ ప్రదర్శనమును దక్షిణ భారతదేశములకే అభిలభ్యత దేశమేగాక ప్రపంచమంతయును శ్రద్ధతో పేక్షించగలదు. ప్రస్తుతము దేశమునం దనేకవిధములగు సమస్యలు, ఆందోళనములు జరపబడుచున్నందున నేడే మారు గొప్పప్రబోధము గావింపబాలకుండినను ఈవిధము ప్రతిసంవత్సరమున క్రమముగ సభలను ప్రదర్శనములను జరుపుచు ఈ కళను విస్తరింపజేసిన పాశ్చాత్య శాస్త్రజ్ఞుల నామకంటె మిన్నయగుననుటకు సందియములేదు. మారు నన్నిటల గౌరవించినందులకు పండనము లర్పించుచు ఈసప్తమాంధ్ర ఆయుర్వేద మహాసభ జయప్రదముగ ముగిసి ఆంధ్ర ఆయుర్వేదమునకు యోగమును గలగజేయుగాక యని పల్కిరి.

అధ్యక్షులకు పిదప సభ్యులసంఘసభ్యులు పండనము లర్పించిరి.

మహాసభ ప్రారంభము

గం 9 1/2 లకు సప్తమాంధ్ర ఆయుర్వేద మహాసభ "సాంధ్యమహాసభ" నందు సమావేశమయ్యెను. సభకు విచ్చేసిన సుప్రసిద్ధ వైద్యశాఖానులలో శ్రీయుతులు కాపెన్, వి శ్రీనివాసమూర్తి, పి. త్యాగరాయచెట్టి, శేషశాస్త్రి (కృంగిరి), ఆయుర్వేదాచార్య మాధవిమినన్, ఆయుర్వేదభావనా నోర రామశాస్త్రి, వైద్యరత్న, య. రామనాథశాస్త్రి, వైద్య భూపతి పి. శృంగారము, దేవి పండిత, పి. కల్లెప్పయ్యదయ్యార్, ములుగు రామలింగయ్య, చీమలకొండ సూర్యనారాయణ ప్రతిపాది భయ్యకర్ కృష్ణమచారి, (ఏలూరు) మాగంటి రామనీడు, శ్రీపాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి, భివక్ష్యర కంఠరాశ్త్రి

(మత్తూరి), వైద్యరత్న టి. ఆర్. యతిరాజుల వారు, వైద్యభూపతి కృష్ణారావు, వైద్యవికారక, వై. టి. వెంకటాచారి, డాక్టరు పి. పి. వెంకటరమణ (గంజాము) వ్యభిచార్యం వెంకటేశ్వరులు, డాక్టరు కె. శేలం, మహమ్మద్ అబ్దుల్ సలామ్, హాజీమ్ పి. యస్. శాఫూద్ సాహెబులు, డాక్టరు పి. యమ్. నజీకుదదియార్ గార్లును, సర్. పి. టి. త్యాగరాయచెట్టి, జేపదారక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులు, నాగం వెంకటరత్నం, ఆచంట లక్ష్మీపతిగారిగలరు.

సన్మానసంఘాధ్యక్షుని ఉపన్యాసము

సన్మాన సంఘాధ్యక్షులకు సర్. పి. త్యాగరాయచెట్టి గారు మహావక్త సభ్యుల నాహ్వానించుచు ఇట్లు నడిపిరి.

భారతదేశము వాయుర్వేద వైద్య మత్యంత ప్రాచీనమైయున్నది. శేలకొలది సంవత్సరములనుంచి మనపూర్వీకు లీ ఆయుర్వేదముతో సంబంధము గలిగియున్నారు. వారీ ఆయుర్వేదమునందు గావింపబడు పరిశ్రమలకు భారత వైద్యవిధానము సర్వజగద్విఖ్యాతిమై యున్నది. చాల కాలమువరకు అరబ్ క్ వైద్యము ఆయుర్వేదము ననుసరించి యుండెను. ప్రపంచమందలి వైద్యవిధానముల పరిశీలించిన భారతీయ వైద్యవిధానమే అన్నిటిని మార్మకయి మిగు తెలియకపోదు. కాని వివరములను జూచిన వన విధానము క్రమముగ క్షీణించుచున్నట్లు దెలియుచున్నది. దీనికి కేటము నకలైన పాశ్చాత్యవిధానము విస్తరించి ఆయుర్వేదముయొక్క ఫలము నాక్రమించుకొనుచున్నది. అందులకు గల కారణ మెల్లరకు విదితమే. మనప్రభుత్వము విదేశీయ ప్రభుత్వములకు, దాని సంబంధించిన ప్రతిపక్షమును క్రద్ధతో నభివృద్ధి జేయగోరుట యను నిశ్చయము. కాని మనదేశీయులపట్ల వహించు జేతులకు ధనము మన క్రేయమునకే వినియోగింపబడలేదు. మదరాసు సిరిగముల విచారించినను పట్టణమందలి జనసంఖ్యయందు పది యవ పాత్ర నను పాశ్చాత్యవిధానములను చిత్రి నొంది రోగ విముక్తి గాంచువారలందఱు. కాని పట్టణతర గ్రామములందు 100 కి 99 వ పాటు ఆయుర్వేదవైద్యమువలననే చిత్రి జేయబడుచున్నారు. కాని దురదృష్టవశముచే చాల ధనము పాశ్చాత్యవిధానమునై వెచ్చింపబడుచున్నది. పాశ్చాత్య వైద్యులలో కొందరు మన విశ్వాసమును నిరసించుచు మనవైద్యశాస్త్రజ్ఞులకు అపభ్రంకులని జెప్పుదురు. కాని నిశ్చయముగ నీవిషయములో పాశ్చాత్యులే పిచ్చివారని ఘంటాపథముగ జెప్పగలను. అదెట్లున్నను మనము నడచుములు గట్టి దీక్షపాటించి మనపూర్వీకులై న్నవైద్యమును బొందుటకైనను యము. గత కొలది సంవత్సరములనుంచి ఈవిషయము సహజా వింపబడినది. ఆయుర్వేద వైద్యులకుములకు స్థానిక పురపాలక సంఘము లెట్టివికాకము లాసంగుట కిదివరలో ప్రభుత్వము సమ్మతించియుండలేదు. నిన్ను నేడు ప్రభుత్వము తిరిగి భన కోరికల కనుకూలముగ క్రవర్తించుచున్నది. కావున కాలముల మారుచున్నదో గమనింపుడు. కాలము మారినపుడు వానిని ననుసరింపగము గావించుకొని అవకాశమును పోగొట్టుకొనకుండుట మి విధిగాక! పాశ్చాత్యవైద్యులకుములకులెను మన ఆయుర్వేద వైద్యులయములు ప్రజల కప్పుడు ప్రయోజనకరములు. ఇచ్చట తేరిన భిక్షగృహ తెల్లరును తమయూచచ్చి నుపయోగించి, పరిశోధనలు జరిపి ఆయుర్వేద వైద్యమును ప్రపంచమందనమానముగ పోషింపజేసిన గౌరవున్నాను. దానిని కొనసాగించు టెట్లు? ప్రభుత్వమువారే శాస్త్రపరిశోధనాసంఘము నేర్పాటుజేసియున్నాడు. మార్గమును క్రొత్తానియ్యుట దేశీయ విదేశీయ వైద్యవిధానముల తెలియించుచు పరిశోధనలు గావించి రెంటిని సమన్వయించి అంధానశ్శయముగా నీని గ్రహింపవలెను. వైద్యమండలి

విషయములను గోచ్యముగ నుంచుపూర్వోచారమును విడిచి వైద్యమును, వన శాఖయొక్క వైద్యరహస్యముల నన్నిటిని ఎరిగి మంచిజ్ఞానము సంపాదించు క్రేతిగలిగినవో. భారతీయ వైద్యవిధానము పునరుద్ధరింపబడుననుటకు సందియములేదు. శ్రీ ప్రచిత్రియందు పాశ్చాత్యవిధానము చాల అభివృద్ధి నొందియున్నది. శ్రీ ప్రచిత్రియను మనవారు మిగులజూరెదరు. మనవిధానమునం దభివృద్ధి జలయు పాశ్చాత్యము లు గలవు. ఇతర వైద్యవిధానముల నభ్యసించి వానియందలి శ్రేష్ఠత్వమును గ్రహింపవలసి యున్నది. మరల రాజోత్త సంవత్సర మిమహాసభ జరుగులోగ ఆయుర్వేద ప్రచారమున దభివృద్ధి జూరెదరని కోరుచు మిమ్ముల కల్గర నాహ్వానించుచున్నా మనిరి.

పిమ్మట డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీపతిగారు సభకు అధ్యక్షులుగ వైద్యరాజు దంటు సుబ్బావధానిగారిని ఉపసాదించుచు అవధానిగారిలో తమకు 10 కే 15 సంవత్సరములనుండి పరిచయము గలదనియు అధ్యక్షులు వైద్యులకన్నను ప్రథమమున సుప్రసిద్ధకవు లనియు, ప్రభుత్వాదరము తేని ప్రస్తుత కాలముందు ఆయుర్వేద వైద్యులు యశస్సులగుట మిగుల కష్టమైనను అవధానిగారు ఎట్టికీ రిని గడించినది ఎల్లరకు తెల్లము యనియు ఒరంగలునం దధ్యక్షులు ఆయుర్వేద మహావిద్యా పీఠమును స్థాపించుటకు మిగులకృషి సలిపి రనియు, సంస్కృత భాష యందు పండితులనియు వారి నాయకత్వముక్రింద ఆయుర్వేదప్రచార మభివృద్ధి గాంచుననియు పల్కిరి.

పిదప శ్రీ ఎన్.బి.భానందస్వామి, శేషశాస్త్రి, రామలింగయ్యగారు ఉపసాదనను బలపరచిరి. జేపదారక నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు అధ్యక్షునిగూర్చి ముచ్చటించుచు అవధానిగారు జేపదాభివృద్ధి సర్వవిధములతో దృఢమవున్నారనియు పీఠగల్లునందు ఆయుర్వేద మహావిద్యాపీఠమును స్థాపించి చాల కృషి సలిపిరనియు కలకత్తా జాతీయ కళాశాలయందు 4 సం॥ విద్య సభ్యునించినయొక బాల్యమునుండియు సంస్కృతం ప్రములందు మంచిజ్ఞానము నలవరచుకొని యుండి రనియు, పల్కిరి.

మనదేశమునందు జ్ఞానసముపార్జన కనేకమార్లుగల బనియు మనశాస్త్రములందు పరిశోధనలు జరుపబడవలె ననియు, ప్రతిపక్షయమునందు యాక్రాయుక్తములను బయ్యెరచి మంచి గ్రహించిన దేశ మభివృద్ధి గాంచుననియు, ప్రభుత్వము వారు సహాయ మొనర్చినను లేకనైనను ప్రజలు పట్టుదలతో క్రయత్నించిన, కార్యసాధనము జరుగక పోదనియు పల్కిరి.

అనంతరము కరకాశ్యములు చెలగ అధ్యక్షుని, సన్మాన సంఘాధ్యక్షుని పుష్పచూరాలంకృతుల గావించిరి.

అధ్యక్షోపన్యాసము

వైద్యరాజు దంటు సుబ్బావధానిగారి అధ్యక్షోపన్యాసమునందు యీక్రింది భాగములు ముద్రించు చున్నాము:—

సంవర్క దోషము

ఆశ్వలశా! రోగంబులు సంవర్కంబున సంక్రమించుచున్నవి. సంవర్కము మహాదోషంబు. సాంక్రామిక వ్యాధులు మారకముగా కనిపెట్టివారట. సంవర్కదోష మని పాశ్చాత్యులు క్రొత్తగా తమపరిశోధనలచే తెలిసికొని మనకుం బోధింపరట. హామముంబుని ముందు కుప్పికంతులున్నట్లు, తాళిదగ్గను నేర్పనట్లు, కన్నురపిడికి నూదులప్పు బోయినట్లు సకల మెరిగిన యీపండిత గోష్ఠిలో కించిజ్ఞుడైన నేను బోధించెంచిన టీకులు పరిహాసప్రాయములు గానా!

“సంవర్కదోష:”

“తస్య తదితరసంయోగాద్దోషో భవతి”

“అపిచ కేవల సంవర్కాద్దోషోస్తున”

“తస్యరీడియస్యచ సంయోగాదానందో జాయతే”

(గురుబోధామృతం)

ఈసంవర్కదోషము భరత ఖండమున జేదముతోపాటు బోధింపబడియే యున్నది. ఆయుర్వేదమున కిది మారకవిషయమే! కాదు కాదు. దోషముగా సంవర్కమే మతమియుగాదు. ఆశ్వల శీవర్వ యాపాశి. “సాపాధికో దోష:” ఆశ్వల శీవర్వ సావర్కము దోషమని లేలేనది. సారాంశము సచ్చిచ నందస్యయాతుం డగు నాశ్వల శీవర్వమును నుపాఖ్యో కలిగి సంవర్కదోషమే సకల సంసారయాశ దుఃఖమునకు నిదానవ “సంవర్కాద్దోష:” ఆశ్వల శీవర్వద్యమున నీ శీవర్వసంవర్క దోష ముండుటచేతనే నాగ్నబాచార్యుండు “రాగాదిరోగాశ సతతాశవక్రాశా” అని వచించియున్నాడు. రాగాదిరోగంబు సతతము చెలవనంటియుండు ననుచున్నాడు. ఆశ్వల శీవర్వము, శీవర్వసతతాయము, విడిమెయకొనఁ దున్నాధ్యముల!

లంకలు. కావుననే సంపర్కమున నుత్పన్నమగు కార్యములు, క్షణికవిధులును కర్మకాండకార్యములును సరితామకములై అపవిత్రావ్యాధి పురమహిమయై నిఖిల దుఃఖములకు కారకములగుచున్నవి. కావున కీరములు శేషగృహ ప్రాశంబుగ నెంచి యం దాత్ముడు, త్రైత్యము, కర్త గృహస్థునితోడ యందలకుండ సమాధిబలమున పరమేశ్వరతాత్పర్యముం బొందును కీరసంపర్కచోదము లేక సంపర్కమునకు యే ప్రమాదములు. సమస్త బాహ్యంతరకారక సహితమున నా శేషగృహస్థ యాత్మకుండోక్కడే ప్రసాదింపగలదు గావున వాగ్మయుడు పరమేశ్వరు సహాయమున దని వర్ణించెను.

“తస్య తదితరసంయోగాద్దోషభవతి” పునఃపుండు పచ్చిదానందస్వరూపుడు. తేజస్వీ క్రుంధుడయ్యెడియు పచ్చిదానందస్వరూపుడు. సర్వవృత్త్యరహితము “సదీ”యే శేషమయ్యెడి సమాధిబలమున సర్వతీర్థమందు సర్వసంపర్కరహితమై తోవనియున్నట్లై సదా నుఖం బునుభవించుచుండు. అట్టి రాజయోగికి తదితరముల సామాన్యజనులతో సంపర్కమున దోషము వాటిలముండు. “నైవర్తకభావచ్చిన్న పునః సంగత్యైర్వాసుభిభవత్ జ్ఞానీయోగి” తనతో నైవర్తకభావందచి మాధుల సంపర్కం బవ్యానికీదోషము గావున పట్టివారి సంపర్కము వర్జించి జ్ఞానియై యోగియై నుఖంబుండు రతి మాత్రార్థము. “వాచకాశ్రయము పుణ్యక్షేత్రములలో గాని తత్త్వమాన్యులు సంపాదకవిమోచకులతోడ గాక దేవ నోద్యమయ్యకలదనియె” అనిక శేష సంపర్కాద్దోషమున” సంపర్కమాత్రము దోషముగాదు. లనకంటె నితరమైనదానితో సంపర్కము జోషమునను. “తస్య తదితరసంయోగా దానందో బాహులే” తనకు తనదగుదానితో సంయోగమున నానంద బుడముండు. “మమము మమకరియింపయ్యెత్తు”. గురుశిష్యులు మాతాపితరులు, పాఠ్యతీ పరమేశ్వరులు, పితరు సమాగమము సంపర్కము, దోషములు గలిగింపక యానందసంధానకంబును. సమానత్వము లేనివాని సంయోగము దోషము. మానంబు సామ్యసంధానకంబు, సంపర్కరహితంబు. శిష్యభోధము సంపర్కసహితంబయ్యును దోషయుక్తంబుగాదు. “తస్య తదితరసంబంధం” కావం ద పంధా యకంబగు. బ్రహ్మచర్యము సామ్యదం బగును. సంపర్కరహితంబు అనురక్తము, నిగిత్తతయు పరితెనరమునను నిజానితో పార్వ సంపర్కసహితంబయ్యు దోషరహితంబు. “వృద్ధి స్సహజైస్స శ్రేణిం” సమానమైనవాని చేత వృద్ధి పోయినది వాగ్మిలాచార్యుండు బోధించె. సంపర్కదోషము బాగుగ గుర్తించిన వారెవరైనా మన పెద్దలు సహచారము లన్నింటియం దెవ్వని మోచించియున్నారు. మహాకట్టుకొనిన యింద్రుండోరుల వాకి వనో సంపర్కదోషము వాటింపినది మనవారి యభిప్రాయము. మైఖానున్న యాద్రు రజస్వలలైన స్త్రీలొందోరులవాకిన దోషముని భర్తకాస్త్రము ముట్టించిపులున్నది. అసాత్మ్యంబి యార్థసంపర్కము దోషము. తనప్రకృతికి భిన్నంబగు దేశ కాలాహారములతోడి సంపర్కమున దోషములు సంక్రమించును. తన కీరముతో సంపర్కమున తనకే దోషము గలగు పని గ్రహించిన యాత్ములు, తనతో సామాన్యములేని యితరుల సంపర్కమున దోషములు సంక్రమించుననుట యెటుంగ రన్నమాట పాటి నేయరాదు.

“హీనవిశ్వాతిమాత్రకం” యగు కాలార్థకర్మముల సంపర్కమే సర్వకార్యముల సంక్రమింపఁ జేయునని యాయుర్వేదాచార్యు లుద్ఘోషించుచున్నారు. ఇట్లుయ్యు నుండుదుల కారకు కొన్నికార్యములు సాధ్యమైకంబులని వ్రాసినకాని యెందును సంపర్కమే దోష కారణంబు. ఈశోధనం బాంక్షణిజ్ఞానము తెలింగిరని భాషణు సంపర్కదోష జ్ఞాన తోధముల సభిమానము పీడుదును. దేహికి ననరూపమున నా జీవితవారములతోడి సంపర్కమే పథ్యంబు. పథ్యంబున సర్వకార్యములను సర్వసంపర్కదోషనిరాసంబును సిద్ధించు. ఇదియ యాయుర్వేదాచార్యుల సరమభోధంబు. ఈగిని ఈగి నుండి వేరుచేయుట ప్రతికూలమున జేకమునండి యనుకూలమున జేకములకు ఈగులను పంపుట మిథ్యమనని యన్నియు సంపర్కదోషము తెలుగుల బట్టియే కలగుచున్నది. “తస్య తదితర” సంపర్కంబున పథ్యంబు. తస్య తదితరసంపర్కంబున సపథ్యంబును గాంచందగు. క్రిములకు సంపాదించిన లాభంకేమి? దోషమైవమ్యము చక్కంజేసిన క్రిములు తమంతట తామే నశించును. ఆయుర్వేద చికిత్సలయందును, క్రిమిహరములకు వాచకంబుల వినియోగమే సహజముగా నజుచున్నది. అయ్యది ఫలప్రదంబు నగుచున్నది. మానవ కీరతత్త్వంబును జగత్తున ద్రవ్యతత్త్వంబు నాయుర్వేదాచార్యులు విపులముగ వర్ణించిరి.

ఆత్మాభివృద్ధి విశేషసంబుగలిగి జ్ఞానలాభ్యయంబును వానితో కల, యనాత్మ్యములనువాని సంపర్కము విడవాడుచందంబున మానవులు పృథ్విపథ్యవిశేషసంబుగలిగి ప్రమాణంబు తెలిసి ద్రవ్యసంబు తెలిసి ఆత్మానుకూలంబును ద్రవ్యంబులతోడి సంపర్కంబున నానందంబును ప్రతిపాదంబు లగు ద్రవ్యంబులతోడి సంపర్కంబున దుఃఖంబును గాంచును.

మనోవారము పుష్కలంబు సంపర్కంబునకుగూడమును భేదముబట్టి పరిణామభేదముబట్టియు ఫలభేదము వ్రాసి యున్నాడు. నిజధర్మము విడవాడు పురుషులను నిజధర్మంబు విడవాడు ద్రవ్యంబులను తత్త్వంబులమెచ్చును. చేదులేని శేషము, తియ్యందములేని మామిడిపండును విడువదగినది. కుసుమముల సూర్యమేతవర మంబునో యంతవరకే ధరింపెను. జాబులకు వాసన గంటన్నర నేపుండును. చందనమునకు జాము, వడ్డుమునకు తేండుమాడు దినములు, మొగిలికి నైదుదినములు వాసనయండును. ఈ పుష్కలంబుల విశిష్టతత్త్వంబులరసి వింత వింతంబులు, కదంబులు రచియించి యవ్యాని గుణంబు తెలిసిందిరి. కరవీర రక్తపద్మ కేతవల్లికిరా డులచేతన పాదమునోపారకదంబునని చేరుపెట్టి యయ్యది మనోవారమనియె, వారపిత్రవారంబనియె, నేత్రములకు పిత కరంబనియె. బోధించిరి.

అధరణంబులకు నైవేమ గుణంబులు వ్రాసి “తస్య తదితరసంపర్కంబు”న నానందసంధానం బొనగూర్చుకొనం దెల్పిన యాచార్యులు సర్వదా పూజనీయులగుదా.

కర్ణాభరణం బర్హంత కామినీరంజకంబు చాహాంతి కరంబు.

మత్కాలతో జేరిన యింద్రునిగులులకాళ వార పిత్ర వారంబు, చిత్రప్రసాదంబు, నయనోత్సంబు.

అనుద్రపురుగుల రంగున నెట్లగుండు కంబళము కాంతి వర్ణంబు, తపోయోగ్యంబు, రాజులకిష్టంబు, కథవారవారంబు జగరాగ్నిదీపకంబు.

ఇంక తీర్థభేదములం దెలుపుచు శ్రీతైలవీరంబులు త్రివిధసహారంబులు, క్రిమివిధా జ్వరహారంబులు, కావేరి కృష్ణానదులు యుదకంబులు, వాకిపిత్రవారంబులు శేషమృతంబులు.

కడకు భోజనానుకూలంబులకు నాకులకు న్నించు పట్ల గూడ లోకానుగ్రహ కాంతవే సహాయచార్యులు విపులముగా వ్రాసియున్నారు. తనకాకులలో భోజనము క్రిత ప్రథమ, ప్రథమంబున వారకార్యంబును హరించును, ఆకలిని పుట్టించును, విక్లిప్తి పిత్రముచేయును. అర్హంతభూరమున కథవ్యాధిహరించును. పెద్దల శ్రోణులు తెలుపుట స్థావర లాక న్యాయముగఁగొన్నింటియైతము వివరించిరి. సంపర్కదోషంబు పెద్దది. కొంపంటియిదోషిని శిక్షింప వలయుగాని వానిచేతనన్న నిస్స పుడకను శిక్షించువాయుదురే. దోషంబు లగు వారకీర్త శేషమృతంబుల కానింపవలయుంగాని వానిప్రభో పంబున బుట్టినవియు, వానివృక్షకణంబులగునవియునగు క్రిములంబట్టి కానించిననీమిగలదు. ఈ క్రిములకారణంబుల వాయూదక దేశకాలంబుల కుద్భయై వర్షయో విపత్తింబియో ఘోరంబులగు విఘాచిమ కూచికాదుల దప్పించుకొనవలెను మహాదికము నుద్వంబునకు జీక్ష్మ సమానంబు. అందు నింపును క్రిమివాకసంబుల కారక మొదలనని ప్రయోగించి యున్నారు. దోషము క్రమంబుల నాయూదక దేశకాలంబులకు ప్రతిక్రిములు. జంపదోష్యంబు నాధ్యాత్మములం బోధించియున్నారు. కర్మాధికారక మందెట్లు చెప్పబడియె.

శ్రీ“లోకపకారకార్య మిదంహితాస్త్రం | కాస్త్రప్రయోజన సాధ్యవిధింయథావత్ | స్వస్థస్వరక్షణ మధామయ మోక్షణంబ” ||

బంగారమునకు గ్రాస్తాతలం లేనట్లు తేండురెండు నిన్ని నాలుగై నేడేనుగానట్లు, మనకాస్త్రంబులు వివాసంబులు. తత్త్వంబులనాకులకులచే త్రికాలాభిధేయంబులు. శస్త్రవైద్యప్రా త్యంబునకు రెండుహారణంబులు. మాత్మగర్భంబుం దగు లాగ్నియెన్న పిండంబును యంత్రములచే తెలిపిదీసియున్నారు. పెద్దప్రాణమునకు తాపమువచ్చినపుడు పిండమును భేదించి తీసి యున్నారు. ప్రేవుంక త్రింపి యిరికి చియిన్నారు. భగ్నకల్మంబులపథించియున్నాయ, దుష్టాంబులను ఖండించేవాం గమున రక్షించి యున్నారు. ప్రాణంబుల గ్రిములను జంపుననియు దుష్టమాంసంబులం గోయుననియు, కుష్టప్రాణంబుల గంధపట్టిం చి మాన్యుననియు, పెక్కులు దివ్యవృక్షంబులు నాంగ్లయావధం బులకంటె మిక్కిలిగా మనకాస్త్రంబులం తెప్పబడియె. శస్త్ర

వైద్యమునం దాయుర్వేదగ్రంథులు నాకు బోధకాలలో మరి యొక్కవి శేషముగలగు. అవియేవైకి యవియేగోపలికినీ వాడ వచ్చును. త్రిఫలకషాయంబున ప్రణాలు మోకనంబు నేయందగు. త్రిఫలకషాయము లోపలికి నియ్యదగు, గడ్గులు నగుమునకు లే పనముగా భూపము గావాడవచ్చును. అదియేనుద్ధియొనర్చి లోప లికి నీయవచ్చును. పాదాణంబులను రసములను, వైలోపలికి సం స్కార భేదముచే వినియోగింపవచ్చును. ఆయుర్వేదమున నున్న దానికన్న నాంగ్లము వైద్యమునందు విశేషమొక్క యభ్యాస గరిమయ. ఆయుర్భ్యాసము మనవారికి నశించినది. గుభీరప్రాము లుమాన్యుపట్టును, అంతర్విద్రవలను భేదించునపుడు మనకాస్త్ర ముండున్న యావధము లాంగిలేయుతెలుంగరు. రసాయనంబు లందును వాజీరణ ప్రకరణములందును జంతుసంబంధమున నవ యములు మానవచికిత్సయందు వినియోగించుపట్ల వేయే మాన పునికి కీరవృక్షము మాన్యులకు మానవవృక్షము పోగొట్టుబుకు, సర్వాతిరిక్తమార్గములను మనకుఁదెల్పినాడు. అంగడిలో నన్ని యునున్నవి, అల్లునినోట శనియున్నది ఆగ్నావర్తముననున్న యన్నింటి యవధము కాలవశమున, మనకు లేకయున్నవి యవిచారకరము. అకుంబుకాలమున చెట్టులన్నియు మోడ త్రానిలునును. మనమేమివిగది యెమిప్రయోజనము. పసంతకాల మున జిగురుపెట్టి శోభకహించును.

ఆశ్రమపదంబుల మహర్షులు సమాజేశమై, సమానుల సంవాద యాపముననో, శిష్యభోధా యాపముననో ఆయుర్వేద ప్రచారము గావించిరి.

రాజభవనంబుల తత్త్వంబుల సన్నిధానంబున పండితులు సమాజేశమై వ్యాఖ్యానరూపంబున నాయుర్వేద సిద్ధాంతములు వర్ణించి కీర్తి సన్మానంబులబడసి, ఆయుర్వేదాన్యయన సంపన్నులు, బోధాచరణ ప్రచారంబులు గావించిరి. రాజులకు దేశి యకాస్త్రమునందు క్రితియు, వైద్యులకు భూతదయయు, శోగులకువైద్యుండె పరదైవతంబును భావమును, శిష్యులకుగురుభక్తి యు, కురువులకు శిష్యవాత్సల్య ముండినంతకాలము మన జేశ మున ఆయుర్వేద ప్రాశస్త్యమును బోధింపవలసిన సభలు జరగవ నసరము లేకుండెను. అందు లోటురాగా పాశ్చాత్యవాగరి కతవలన వ్యామోహమునకుండిన మనవారలకే ఆయుర్వేదము ముంచిని తెప్పవలసిన అవశ్యకత కలిగినది.

ఆయుర్వేద మహామండలివారు ఎట్టి రాజాదరణమును లేకయే ఏలేట సభలు గావించుచు వస్తుప్రదర్శనమును జప్పి యుచు దేశియ వైద్యకాలంబుల ప్రాశస్త్యాసాపరమటకు ప్రయత్నించు గ్రంథంబుల బ్రమరింపును ఆయుర్వేద ఆచార్యవిశాదాది విద్యావీకపరీక్షుల నిర్వహింపును యథాశక్తిగా క్రయత్నించి యున్నారు. అమ్మహానీయులందరగు మనకు సహాపంధులు, నిఖిల భారతీయ ప్రచారణలో చాలినంతవని జరుగదని పునఃపట్టణమున జరిగిన అచ్చు పమ్మకసమున ప్రాంతికసభలు దేశ భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రములయందు జరుపుట తీర్మానించ బడినది.

నిఖిల భారతపథల యాంశోశనములనను ఆయుర్వేద ఘోష సర్కారువారి చెవులగూడ జొంగబడినది. ప్రజాప్రతి నిధులు కావనసభలలో ఆయుర్వేదపాదకై ద్రవ్యము నడుగ నారంభించిరి. ఆంధ్రదేశమునం దిప్పటికి ఆసపథలు జరిగినవి. తెజవాడలో జరిగిన సభలో దేశమంతటపంచరించి కాకినాడ, ఏలూరు, రాజమహేంద్రవరము, బందరు, మొదలగు పునవరంబుల నుపన్యసించి ప్రథమ సమాజేశమున వైద్యులందరి నా వ్యసనంచేయు భాగ్యము నాకు లభించినది ఆయుర్వేద భూమగ శోరి రామకాష్ఠ్యులవారును, కవిరాజ ప్రతివాది భి సంకరం కృష్ణమాచార్యులవారును, పండిత వైద్యనిష్ఠాతులు ఎవరల నారాయణకాస్త్ర నిర్వహింపకాస్త్ర సోదరులును, వైద్యులై రకు కార్యదర్శియగు ములుగు రామలింగయ్యవారును, ఆ ప్రదేశ వైద్యప్రచారకులలో నగ్రగణ్యులు. వీలు చూపుచున్న కాశ్యాత్యనాము ల్లామాపాత్రము. విజయనగరముందు 1920 స || రమున జరిగిన సభలో ఆంగ్ల మాయుర్వేద వైద్య విశారదుండును, విఖ్యాతయశుండునునగు, డాక్టరు ఆచందలక్ష్మీ పతి వి. ఏ. ఎమ్. డి. యమ్. గారు యా జమాన్యము పహించిరి. ప్రాంతికప్రచారమునకు ప్రాంతిక విద్యావీకము లయొక్క యావశ్యకతను నిరూపించును ఆంధ్రాయుర్వేద విద్యావీకసభనకు నమ్రహంధలో మొట్టమొదటి తీర్మానము దెచ్చు భాగ్యము నాకు గగినది. వైద్యులకు కాశ్యాత్యనాము కలిగించుటకై కీర్తిశేషులగు వైద్యరత్న పండిత గోపాలాచార్యులవారు ఈతీర్మానమునకు ప్రథమమున ప్రబలమైన ప్రా తికూల్యమును చూపియు తుపకు, నామోదించి కాశ్యాత్యుల నందర నాకీర్తిపించి ప్రోత్సహించిరి. తమకు వార్ధక్యము తటస్థించిన దనియు, యువకులును, తీర్థయదైవ సాంప్రదాయ

జేతలనువారలపై ఆయుర్వేదోద్యమ ము ధార పడి యున్న దనియు హృదయములు గరగనట్లుచాటువలయును అవశ్యమింది. పండితులవారియొద్ద శిరస్సాగ్రహించుకొని ఆయుర్వేదోద్యమ మనకై నేనును డాక్టరు లక్ష్మీపతిగారును సుమతీశక్తిగా తోచినవని మాయోపనిశాంబది చేయవలెనని ముద్రానునగరమున వా రాంధ్రాయుర్వేద బోధకలయ నిర్మాణమును, నిజము రాష్ట్రమును ఓరుగల్లు నగరమున నేను త్రిలింగాయుర్వేద మహావిద్యాలయ మనుపేర నొక్క యాయుర్వేదశాఖలయ నొకట్టునుకొని మామూలపలకుం గడంగితిమి.

ఓరుగల్లు కళాశాల అనుమతమున నధికారుల ప్రోత్సాహమునకుచేతన ముజేర్చుచు భవముగ భగ్యవైద్యశాల తో విద్యార్థుల భోజనవసతిగృహముతో పెక్కువైద్యశాలలతో నాకళాశాల వారుగ నిర్వహించబడినది. అయ్యదిశాలలు మారిపోవకనే విద్యార్థులను, స్వార్థపరాయణులను, అనుభవకళాశాల, సంతమొందించిరి. పెద్దల యనుగ్రహమున బడిన శాస్త్రార్థులమే గాని అర్థులములేని నా స్వార్థత్యాగము, అనుభవకళాశాలను నిలువజేయుటకే పోయెను.

భగ్యవైద్యశాలను ఈ ఆయుర్వేదవ్యాపనమునకు మంచి కాలమునకై నిర్మించి నేను విరమించియుంటిని. డాక్టరు ఆచలం లక్ష్మీపతిగారు విజృంభించి ఆయుర్వేద బోధకలను జయప్రదముగా స్థాపించి దేశప్రతినిధులనుసంబు లాక్షిం చి రాష్ట్రములన్నియు సంచరించి ప్రజలకు ప్రీతిపాత్రులై సర్కారువారికి గౌరవపాత్రులై తుట్టుతున్న గోపాలాచార్యుల వారు తమభుజములపై చెట్టిపొయిన చెన్నపురి కళాశాల నిర్వహణ మెట్టులేని యసహాయత ధరింపును మిక్కిలి విఖ్యాతి గాంచి యున్నారు.

ప్రతివాది భయంకరం కృష్ణమచార్యులవారు పత్రికా నిర్వహణము విద్యాపీఠకార్యభారమును మిక్కిలి క్షామాపాత్రముగా నిర్వహించి విజయనగరశిర్షానమును నిలువజేటిరి.

గోపాలాచార్యులవారి (వియ కిష్కండును ప్రాచీన వైద్యశులుంబాధించియున్నామనుచు ప్రజల ఆయుర్వేదభూమి నోరి రామకృష్ణులవారు, విజయవాడ నగరంబున వెంకటేశ్వరాయుర్వేదశాఖలను స్థాపించి నిర్విఘ్నముగ కొనసాగించుచున్నారు.

కార్యతత్పరుండు మితభాషియునగు నాయుర్వేదవైద్య నటంబుండు ములుగు రామలింగయ్యగారి కార్యదీక్షయే ఆయుర్వేదమండలిపరచిన నకు ముఖ్యప్రాణము.

దేశమందు జనున నియాంధోళనమున గమనించి అంగ్లేయవైద్యమునందు మిక్కిలి ఖ్యాతి తెందిన కీర్తి కేములగు డాక్టరు కోమగుగారిని ఆయుర్వేదశాస్త్రముయొక్క ప్రామాణ్యమును నిర్ణయించుటకై సర్కారువారు నియోగించిరి. పాపము వారి కీశాస్త్రమునం దేమియు బ్రవేశములేదు. ప్రజలకును వారియందంతవిశ్వాసము లేకుండెను. కాకినాడయందు జరిగిన ద్వితీయాంధ్ర వైద్యసమ్మేళనమునందు నాయుర్వేద వైద్యులు కోమగుగారి కేవిధమైన సహాయముం జేయగూడదనిగూడ తీర్మానించిరి. ఇన్నిటికిం దగినట్లు కోమగుగారు విచారించి సర్కారువారి కొంగున నిశేధియు మిక్కిలి యసంతృప్తికరముగ నుండెను. ఇం దేమియు బ్రవేశము లేనట్టివారిని నియోగించిన సర్కారువారికిగాని దోషము కోమగుగారిది గాదు.

ఈ స్థితి యిట్లుండ నానాటికి మండలి వారి ప్రచారము వృద్ధియగుచుండెను. కాననగరంలో ప్రతిభులుగూడ అందోళనముచేయసాగిరి. కాననగరంలో లోలువొల్ల నాందోళనము చేసిన వారిలో గా, కు-రా-రా, అమంజ్యేశ్వరరావుచతుల చా లిగలయ్యలు. రాజకీయంగమన మోతనవాతలు ప్రవేశించిరి. వెలమవంశీభూషణంబును విద్యార్థిభుండును ఆంధ్ర గీర్వాణ ఆంగ్లేయభాష వికారదుండును పోవకుండు నగు శ్రీ శ్రీ శ్రీ రాజా పాగుంటి రామారాయనింగారు మంత్రివర్గములో ప్రవేశించిరి. పరంపరగా నాయుర్వేదమహాత్మ్య మెరింగిన వారగుచేత తమ కవితాకే మున్నంతవరకు ఈయుద్యమమునకు రాజాజంబునమును సంపాదించ గడంగిరి. ఆయుర్వేదప్రాశస్త్యమును స్వర్ణమును కేర్పడిన రెండవ విచారణ సంఘమందు ప్రధానులను అగ్రాసపాధి పతియు నగు భాకాబహదూరు మహమ్మదుస్వామి సాహెబు బహదూర్ బి. ఏ., యస్. యల్. సి. గారు; వీరు మిక్కిలి విఖ్యాతమగు వైద్యశులుండుము నకు జేందినవారై భావతీయవైద్యునినకు ఉచ్చదేశకల్పింప బద్ధ కంఠములైనవారు. డాక్టరు ఆచలం లక్ష్మీపతిగారు విశ్రుతి పూర్వులు. ఇందు కథానాయకుండు కృష్ణుడు, జి. శ్రీనివాస మూర్తి బి.ఏ., బి. యల్., యం.బి., సి యస్. వీరు మిక్కిలి సమర్థులు. వారి అంగ్లేయ విద్యావైద్యమును వారి విరుదములే

నూచించుచున్నవి. సంస్కృతభాషయందును, ఆయుర్వేదముందును వీరికి చక్కని ప్రవేశముగలదు. వేద్యాంగంబులను సాంఖ్య తర్కవాదకరణాది సంప్రదాయములను గూడ తెలిసికొనుటకు వీరు మిక్కిలి కృషిచేసియున్నారు. అన్నిటికంటె ఆయుర్వేదశాస్త్రముయొక్క సత్యత్యమనందు వీరికి విశ్వాసమైన అన్వేషణావముకలదు. సర్కారువారి యెరుకలోనున్నవారితో ఈ మహాత్కార్యమునకు విరికంటె నుత్తములు లేరని దృఢముగా చెప్పవచ్చును.

కమిటీవారు ప్రవచించిన అభిప్రాయములలో కృష్ణు శ్రీనివాసమూర్తిగారి అభిప్రాయము మిక్కిలి క్షామాపాత్రముగానున్నది. ప్రకృతము చెన్నపురిలో సర్కారువారచే స్థాపించబడిన ఆయుర్వేద పాఠశాల ఈకమిటీ చారిత్రాపీఠి సత్యల మెయున్నది. రాజాదరణయొక్క ఈవిన్నినూచన దేశమునకంత యుపయోగకరమో ఈపాఠశాలలో ఆయుర్వేద సాంప్రదాయము లెంతవరకు పాటించుట కవకాశముండునో ప్రజల పక్షమునండి స్థాపించబడిన ఆయుర్వేద సంఘము వృద్ధిజేయు మార్గములేవియో ప్రకృతకాలమున సామాన్యవైద్యులను నెట్లు తయారుచేయువలయునో, ఆచార్యులను తయారుచేయుటకట్టి శ్రాంతివిధానము నవలంబింపవలెనో అనువిషయమును గురించి ఇచ్చుచున్నభలో సమావేశమైన మిలందరియొక్క ఆశయముల నరని నాయలబ్బుదిక్కి తోచిన సలహాను వీలైనయెడల సాధ్యమైనంతవరకు తీర్మానముల రూపముగనో, అవసరమున్నట్లు నాప్రత్యేకాభిప్రాయముగనో అన్వేష్యసరములను, అంత్యోపన్యాసమునందును మనివిచేసెదను.

ఏది ఏట్లున్నను ఒకరుమంచిదన్నను ఒకరు చెడ్డదన్నను సర్కారువార లెక్కువ సహాయముచేసినను చేయజాలకున్నను ప్రజలయందు విశ్వాసములేక మారుమూల నడంగిలున్న ఆచార్యులచేదే యాదరించుట మూలగ్రంథములను రక్షించుటయు విద్యాబీజమునిల్పుటకై కొలది మందినేని క్షుద్రాతముల నిధ్యమేయుటయు భారతవర్ష సంతానముయొక్క ఆయురారోగ్యక్షయముల పెంపొందించుటయు మనవైసనేయున్నవని ఎరింగి యహర్నిశము ఎల్లరు కలిసిమెలిసి లోకకల్యాణముకై యత్నింతురుగాక.

ఇచ్చుచున్నభకు కించిజ్ఞాడైన నన్ను పెద్దజేసి యాదరించి న యున్నాపరిపత్తునకు పునః పునః ప్రజామంబు లాశరించి ఇంతటితో విరమింతును.

* * * * *
వైద్యరాజ దంతు సుబ్బావధానిగారు
బ్రహ్మ శ్రీ శతావధాని చెల్లెళ్ల శోకటామ్మిగారు
నేటి ఆయుర్వేద మహాసభయందీపద్యము నధ్యక్షులై చదివిరి.
సీ. పండితవంశాన బ్రభువించినాడు సం
పాదించినాడు సామాన్యగరిమ
కులవిద్య లాంగి లేయులవిద్యలనుగూడ
చవిజాచి సారంబు దలివినాడు
మనవైద్యమున హూణునువైద్యమునగూడ
చెచ్చుపరీక్షల నిచ్చినాడు
సభలలో నాయాప్రపత్తులమాటాడ
నేర్చినాడు యశస్యు శేర్పినాడు,
గీ! అమృతహస్త దయాకుండు వినులమతియు
దంతు సుబ్బావధాని పదస్యహృదయ
వేది నేటి యాయుర్వేదవేది నధిక
రింపులది దేశభాగ్యప్రదంకరిమ.

కడియం } చెళ్లెన్ల వేంకటశాస్త్రి,
గోదావరిజిల్లా. } శతావధాని.
సన్నాయి వాద్యము:—పల్లెట పాక్కలయందు
పి. కె. సుబ్రహ్మణ్య పండితుగారు ఏ. పిలునెలలో సన్నాయి వాయింపునట్లుగ కార్యరేమనవారు ఏర్పాటులుచేసినారు. పాడుంకలము 6 మొదలు ఒక గంట వాయింపెదరు. 9, 24 వ తేదయందు పీఠులపూర్వులను, 4, 18 వ తేదయందు యందు రాభిన్నపూర్వులను, 10, 25 వ తేదయందు లోను స్వేద్యులను, 18, 27 వ తేదయందు శివజ్ఞానసంపాద్యులను, 15వ తేదని నేటియకపూర్వులను, 5, 14, 19, 26 వ తేదయందు తిరువతిక్కేణి సమగ్రతీరమున ఆకేరి యము దక్షిణ పార్శ్వమునందును, 1 వ తేది నారాయణమొదలి పిఠిలోని కసంతమండమునందును, 11 వ తేది మిరాసాహేబు పేటయందని కార్యరేమను మాడులు మూలులలోను, 12 వ తేది నుంగంబాకంలలోను వీరు సన్నాయి వాయింపెదరని కార్యరేమను మాణెరుగారు ప్రకటించుచున్నారు.

కొవ్వలి ఆని ఆంధ్ర కిమిరలు కేసులు

ఏలూరు తాలూకా కొవ్వలి గ్రామమున ఆదిమాంధ్రుల కును కమ్మరైశులకును ప్రేమవత్సరములనుండి తగవులు పెరగుచుండెను. రైతులు ఆదిమాంధ్రులకు సరితుగు జీతము లెవ్వక పోవుటచే ఆ విషయమై అలోచించుకొనుటకు ఆదిమాంధ్రులందరు ఒకచోట సమావేశమైరి. ఆదిమాంధ్రులు గ్రామమును దోపిడీజేయ యత్నించుచున్నారని రైతులు పోలీసువారితో చెప్పిరి. పోలీసు వారా పుచ్చేశ్వరునకు పోగా ఆదిమాంధ్రులు కర్రలతో వచ్చి పోలీసు వారిపైబడి కొట్టిరని ప్రాసిక్యూషను పక్షమునాు చెప్పుచున్నారు. పోలీసువారు 89 మందిపై కేసు తెచ్చిరి. భగ్గికుడును కమ్మనాయకుడును ఆగు వెలనాటి సోమయ్యగారు ఆదిమాంధ్రులకు నాయకుడుగ నుండెనని వారితై గూడ కేసు లేబడెను. అందరు ఆరెట్టుచేయబడిరి. సర్. కె. వి. రెడ్డిగారు ప్రాకోర్టునందు సోమయ్యగారిని జామినపై విడుదలచేయునట్లు తీర్పుపొందిరి. ఈకేసును నరసాపూరు జాయింటు మాజిస్ట్రేటు పెంగొడియంగారు మార్చి 21 వ తేదిన విచారించి మేనెల ఆఖరువరకు వాయిదావేసిరి. నిందితులు ఇంతవరకు కారాగృహమునందున్నందున అందరిని జామినపై విడుదలచేసిరి అని మా స్వకీయలిఖిత ప్రాయముచున్నాడు.

మదరాసు స్కూలుకాజుకోర్టు

సూటు నెం 495-25
వాది:—కె. పెద్దనెట్టి అండు
ప్రతివాది:—ఎస్. ఈరయ్య కనపూరము గ్రామము, నల్లకొండతాలూకా.
వైకనపరచిన వాది ప్రతివాదిపైన సదరు 1922 సం॥ ఆగష్టునెల 28-వ తేది పా. పెరియన్లెట్టి కంపెనీ పేరిటికి ప్రాసియిచ్చిన అండిమాండులో 1922 సం॥ ఫిబ్రవరినెల 14 వ తేది హక్కు విడుదలపత్రము మూలముగా వాదిహక్కు కలిగినదని నల్ల ప్రతివాదిపైన రూ 78-0-0 రూపాయలుకు దావాచేసి యున్నారు. ఆకేసు స్కూలుకాజుకోర్టు చీఫ్జడ్జి మునుపు 1925 సం॥ ఏప్రిలునెల 17-వ తేదికి వాయిదావేయబడి యున్నది.
మదరాసు, } వాదినకీలు,
27-8-25. } యం. యన్. దొరస్వామయ్యంగారు.

మదరాసు స్కూలుకాజుకోర్టు

సూటు నెం॥ 496-25
వాది:—కె. పెద్దనెట్టి అండు
ప్రతివాది:—నెండం కొలయ్య (గోదాడుగ్రామము, నల్లకొండ తాలూకా ఊరూరునగరము).
వైకనపరచినవాది ప్రతివాదిపైన సదరు 1922 సం॥ మేనెల 1 వ తేది పా. పెరియన్లెట్టి కంపెనీ పేరిటికి ప్రాసియిచ్చిన అండిమాండులో 1922 సం॥ ఫిబ్రవరినెల 14 వ తేది హక్కువిడుదలపత్రము మూలముగా వాది హక్కుకలిగినదనినల్ల ప్రతివాదిపైన 196-12-0 రూపాయలుకు దావాచేసి యున్నాడు. ఆకేసు స్కూలుకాజు కోర్టు చీఫ్జడ్జి మునుపు 1925 సం॥ ఏప్రిలునెల 6 వ తేదికి వాయిదా వేయబడి యున్నది.
మదరాసు, } యం. యన్. దొరసామియ్యంగారు
27-8-25. } వాదినకీలు.

గ్రహణిమాత్రలు

20 మూత్రల వచ్చి 1-కి రు 0-2-0
రక్తరేచనములు, బంజరరేచనములు, యిటువలెరేచనములు, అజీర్ణరేచనములు, నీటివిరేచనములు, మొదలగువి ఈ మాత్రల మూడుపూటలు నేవించిన తొడనే నిలిచిపోవును. పిటిని పిల్లలకుడ వాడవచ్చును. నెట్లనే గుణ మున్నును. అమృతాంజనం దిహి, బాంబాయి - మదరాసు.

శ్రీతిలక్ జాతీయ విద్యాలయము తెనాలి

అసహాయాధ్యక్షులు శ్రీతిలక్ జాతీయ విద్యాలయము మొదటి నాటినుండియు నేటివరకు అనేక కష్టపరిశ్రమలను దాటి జయప్రథముగా వృద్ధిచెందుచున్నది. దెబ్బల కెంతయు సంతసించుచున్నాము.

మా విద్యాలయాభివృద్ధికి తోడ్పడుచున్న పెద్ద లండన్, ముఖ్యముగా మా పట్టణ బియ్యపు యంత్రకాలాధికారులను, పరిశ్రామికశాఖ ధర్మకర్తలైన శ్రీయుత మండూరు హనుమంత రావుగారిని మాకృతజ్ఞతాపూర్వకమందనములు.

సారస్వతశాఖ

మా విద్యాలయముందు ఎనిమిది తరగతులలో 180 మంది విద్యార్థులు విద్య నభ్యసించుచున్నారు. గతసంవత్సరము ఆంధ్ర ప్రదేశ్ జాతీయవిద్యార్థిసభకు పాల్గొని పరిష్కరించబడిన విద్యార్థిసభను నడుపుచు విద్య గరపబడుచున్నది. హిందీ భాష పాఠశాలవిద్యార్థులకే గాక ఇతరులకుగూడ ప్రత్యేకముగా బోధించబడును. ఇదిగాక మాతముగా ప్రత్యేక సంస్కృతాంధ్రశాఖ యొక్క ఏర్పాటుచేయబడినది. ఉభయ భాషాభివృద్ధియే ఈశాఖయొక్క ముఖ్యద్దేశ్యము. నాటకాలంకారాది సాహిత్యగ్రంథములు, తర్కశాస్త్రకరణ శాస్త్రములు సంస్కృతమునందును, పంచకావ్యములు, లక్షణగ్రంథములు, ఆంధ్రమునందును ప్రత్యేకముగా చదువుటకు వసతి చేయబడినది. ఈశాఖలో ప్రస్తుతము 12 మంది విద్యార్థులున్నారు. మాతృభాషాభివృద్ధిలకు ఆంధ్రులందరు తమ బాల్య మావిద్యాలయమున కంప హృచ్చరిక జేయుచున్నారు.

పారిశ్రామికశాఖ

ఈశాఖయందు నేటి వరకు గమనము నేర్చుట కేంపుట్టుచేయబడియున్నది. ప్రత్యేకముగా నేర్చుకొనువారు మాడుమాసములలో నేతయందు తీర్చులై స్వకంత్రముగా పగ్గము నడుపుకొగల సుధులు కావలయు. ఇప్పటికి ఆధునిక సుతీర్చులై కొందరు నేతవలననే స్వకంత్ర జీవనము చేయుచున్నారు. వరంగము నందు చేతిపనితోపాటు వాస్తుశాస్త్ర పాఠముగూడ నేర్పబడును. పనియందు మంచి నిపుణత, చక్కని శాస్త్రజ్ఞానము కలుగుటకు ప్రత్యేక విద్యార్థులకు రెండుసంవత్సరములు పట్టును. వైద్యశ్రమల నేర్చుటకు మా పాఠశాల ఎంతయు అనుకూలముగా నున్నదని చెప్పగలము. కాన ఆంధ్రదేశమందు వివిధప్రాంతములనుండి విద్యార్థుల సంపకోరచున్నాము.

వివరములు వ్రాసి తెలిసికొన బ్రార్థితులు. మల్లాది దేవేంద్రుడు, ప్రధానోపాధ్యాయుడు.

పూర్వకప్రాజ్ఞా కాంగ్రెసుసంఘము

ది 31-3-1925 తేదీన గుడివాడలో జరుగనున్న జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘసాధారణసమావేశములో యింకొందరి తీర్మానమును మేము ఉపపాదించువోవుచున్నాముగాన యివిషయమై జిల్లా కాంగ్రెసుసంఘసభ్యులెల్లరు గమనింపప్రార్థితులు.

తీర్మానము

“ఈ జిల్లాలో జరుగవలసిన కాంగ్రెసు ప్రచారమునకై ఒక మోటారుకారు వుండుట యత్యావశ్యకమని యెంచి క్రొత్త దానినిగాని ప్రాచీనదానినిగాని నుమారు రెండుమోటారుపాఠశాలలలోపు ఖర్చులలో ఒక దానిని కొనుటకు యింకొందరి కేర్పానిన ముగ్గురు ఉపసంఘముగా నియమించి వారి కీడియమై సంపూర్ణ అధికారమిచ్చుటయైనది.”

1. ఆత్మ్యరి. నాగేశ్వరరావుగారు (అధ్యక్షులు)
2. భైరవభట్ల వెంకటసుబ్బారావుగారు (కార్యదర్శి)
3. దాక్షరభగవాణ-పట్టాభిసీతారామయ్యపంతులుగారు.

ఇట్లు, డి. కొదాలి నరసింహారావు, ఆ పరుమారి లింగయ్య.

1925 సంవత్సరము మార్చి నెల 21 తేదీ కనివారము సాయంత్రము 4-30 గంటలకు నెల్లూరుజిల్లా ఆత్మకూరు బోర్డు మధ్యమ పాఠశాల బాల విద్యార్థి సాహిత్యసమాజపు ప్రథమ వార్షికోత్సవము సదరు పాఠశాల భవనమునందు మల్లారావు శ్రీయత్. శ్రీనివాసాచారి బి. ఏ. గారి అధ్యక్షతక్రింద జరుపబడెను. పరిశ్రమయందు ప్రథమముగ నుత్తీర్ణులైనవారికిని, ఆ బలయందు గెలుపొందినవారికిని బహుమానములు యివ్వబడెను. పాఠశాలకు విచ్చేసియుండిరి. సభాకార్యక్రమము దయ ప్రథమగ జరుపబడెను.

గుంటూరు ఖద్దరుబ్యాంకు, (లిమిటెడ్).

గుంటూరు జిల్లాలో ఖద్దరుబ్యాంకుకి తోడ్పడుటకు ఒక లక్షరూపాయల మూలధనముతో ఒక బ్యాంకిని స్థాపించబడినాము. ప్రస్తుతము ఏబదివేల రూపాయలమాత్రమే వసూలు చేయబడినాము. భాగము ౧ కి రూ. ౧౦ లు పదిరూపాయల వంతున ౫౦౦ భాగములు. ఈభాగమున్నయు తీసికొనబడగానే ఇండియన్ కంపెనీల ఆస్తు ప్రకారము లిమిటెడ్ కంపెనీగా రిజిస్టరు చేయబడును. రిజిస్టరుకాగానే సామ్యు అంతయు ఒక పర్యాయమే వారసుకోజాలిగా చెల్లించబడవలయును. ప్రస్తుతము ఏబదివేల రూపాయలు ఖద్దరువస్త్రము, నూలు, ఏకులు, ప్రత్తి, నాటుమాది, రాటుముల తనఖామీదనే వడ్డీకి ఇవ్వబడును. కేవలము వడ్డీకి ఇచ్చుటయేగాని ఖద్దరు ఉత్పత్తికారకు ఈబ్యాంకితరపున ఈడబ్బు వినియోగపడగూడదు. కొంతకాలము జరిగిన పిమ్మట అవసరముబట్టి మిగతా ఏబదివేల రూపాయలకు భాగములు విక్రయించబడును. “గుంటూరు ఖద్దరుబ్యాంకు లిమిటెడ్” అని పేరుండును. డైరెక్టరువదలికి కనీసము ౧౦ భాగము లైనను కలిగి యుండవలెను. తొమ్మిదిమంది డైరెక్టరులు ఉండవలెను. భాగస్థులకు ఎన్ని భాగములు ఉన్నను ఒక్కొక్కరికి ఒక్కొక్క వోటుమాత్రమేఉండును. డైరెక్టరు ప్రతిసంవత్సరము యెన్నుకోబడవలయును.

ఈకంపెనీకి మేనేజరు లేక కార్యదర్శి ఏబదివేల రూపాయల భాగములు తీసికొనిన పిమ్మట భాగస్థుల ప్రభువంశలో యెన్నుకోబడవలెను. ప్రతిసంవత్సరము యెన్నికజరుగవలయును. ఎట్టివారికి మిరాసిలేక ఖాయపు హక్కులు ఉండనేరవు. వైతనఖామీద అప్పులు యివ్వగా ఇంకా డబ్బు వుండేయెడల పిలువబట్టి తిరుబందారపు సరకుల తనఖామీద అప్పులు ఇవ్వవచ్చును. సభలలో ప్రాక్సీ (Vote by proxy) మూలముగా వోటుపధతి లేదు. వడ్డీరేట్లు డైరెక్టరు యెప్పటికప్పుడు నిర్ణయించవచ్చును. శిపాజిల్లు యంతరలవద్ద తీసుకోవచ్చును. మిగతా అవసరమైన నిబంధనలు, మరతులు భాగస్థుల ప్రభువంశలో నిర్ణయించి రిజిస్టరు చేయబడును.

భాగము తీసుకోదలచినవారు ఇతరసంజాయషీ కొరవారు గొల్లపూడి శివరామశాస్త్రిగారికి గుంటూరు వ్రాయవలెను.

ఆది (సనాతన) హిందూమహాసభ

(డక్షిణ) హైదరాబాదు

చతుర్థ సమావేశము

శ్రీగోస్వామి రాజధనరాజగోరు మహారాజగారి ఆధిపత్యమున, రెజిడెన్సీబజారు ప్రేమధియేటగునందు, ౧౯౨౫వం|| మార్చి నెల ౨౦వ తేదీన మరయు, ఏప్రిల్ ౧వ తేదీ సాయంత్రము ౪ గంటలనుండి ఈక్రింద నుహరించినక్రమముగ కార్యములను జరుపబడును.

కావున ఆచారగోపాలము ఈ ఆహ్వానమును వోనాడక దయచేసి సభకు జయప్రథముగావించ ప్రార్థితులు.

(వై)శుద్ధపంచమి ఆదివారము

౧. ఆదిహిందూవుల వేతిపరీక్షములు, మరియు బాల బాలికల సానువిద్య, గాయన, క్రీడా, వినోదములు ప్రదర్శించబడును.

౨. గత స్వీకృతి కరిపాట్లను, నివేదింపబడును. (వై)శుద్ధ దశమి కనివారము

౧. కరవీరవీరభద్రులైన శ్రీమత్సరమహంభ వర్ణిచాజికా చార్యేత్యాది విరుదాంకితులను క్రీషగర్జన కంకరాచార్య స్వామిలవారిని ఊరేగించుచు చాదర్ గాట్ వార్షిప్రకృన నున్న భూమిపై ఆది హిందూమహాసభా కంఠస్థాపనము గావించబడును.

౨. శ్రీశ్రీశ్రీస్వామిలవారివలన, విద్యలలో నిపుణులైనవారికి రజితపతకములు, మరియు యోగ్యతాపత్రములు నొసంగబడును.

సూచన:—స్వకాతీయ సోదరులు తమ భజనమండలీలు, కొలాలములు, కార్యస్పర్ధుడ్రెస్సు, పేక్, పట్టుమొదలగు వినోదములతో సభకువేంచేసి యూరేగించు జయప్రథముగావించి మన “మహానాటి” జాతీయగౌరవమును కాపాడ బ్రాధితులు.

రాయబాలముకుండు (హైకోర్టుజడ్జి) బి. ఏ. అధ్యక్షులు బి. టి. కృష్ణయ్య ఉపాధ్యక్షులు. మా. వెం. భాగ్యరెడ్డివర్మ, గాంధీ కార్యదర్శి. దు|| చెన్నకృష్ణయ్య కార్యదర్శి.

వ్యాయామవార్తలు

టెన్నిసు పోటీపందెములు

డక్షిణ ఇండియా ఆథ్లెట్స్ అసోసియేషనువారి యాజమాన్యమున మొన్న సాయంత్రము జరిగిన టెన్నిసు సైనల్లు ఆటల సోదరు వివరములు ఈదీగున ప్రకటింపబడినవి.

పురుషుల సింగిల్సునందు రామిరెడ్డి మార్కెండ్యుల వోడించిరి (8-6, 6-4, 6-8, 6-4, 6-1.)

మిక్సెడు డబుల్సునందు హాఫ్మన్లకన్య ద్వార్జు (ప్రీమె) నుగార్లు గోంపర్జు సతి వెంకటరామాంజులుగార్లు వోడించిరి. (6-1, 6-4)

పుట్ బాలు పోటీపందెములు

జట్ ప్రోలు ఛాలెంజర్స్ పుట్ బాలు పోటీపందెములందు సైనల్లు బుధవారమున జరిగెను. దెంగురూపు క్రెనెంట్లుపక్షమువారు లిలిజెట్టు పక్షమువారితో నాడిరి. కాని స్ట్రీత్ కాలములో ఏపక్షమువారు గోలుచేయనందున మరల నేటిదినము సాయంత్రము 5 గంటలకు పీపుల్స్ సామ్యునందు ఈరెండుపక్షములవారు ఆడెదరు.

మదరాసు స్కూలుకాజుకోర్టు

సూటు నెం 496-25

వాది.— కె. పెద్దనాటి అండు

(ప్రతివాది:— గెండు కొలయ్య (గోదాడు గ్రామము నల్లకొండతాలూకా, ఊజూరునగరము).

వైకనపరచిన వాది ప్రతివాదివైన సదరు 1౨22 సం|| మేనెల 1వ తేదీ పా. వెరియన్ టెట్టికంపెనీ కేరటికి వ్యాపి యిచ్చిన అంకిమాండులో 1928 సం|| ఫిబ్రవరినెల 14 వ తేదీ హక్కువిడుదలపత్రము మూలముగా వాదిహక్కు కలిగినదాని వల్ల ప్రతివాదివైన దా 196-12.0 రూపాయలకు దానా చేసి యున్నాడు. ఆకేసు స్కూలుకాజుకోర్టు చీఫ్ జడ్జి మునుపు 1925 సం|| ఏప్రిలునెల 6 తేదీకి వాయిదా వేయబడియున్నది. నుదరాసు, వాది వక్తలు, 27-3-25. యం. యన్. దొరసామియ్యంగారు.

22 కార్టులు గోల్డుగోల్డు చేతిగడియారము

ఈ చేతిగడియారము శ్రీ శ్రీమోక్ష రుగాను మానుటకు అందముగాను మేలైన స్వీజర్లందు చేతపు సాహసములతో చేయబడినది. గాంధీ 5 సం|| ధర 1 కి రు 12.

18 కార్టులు గోల్డు లేనుకు ధర 1 కి రు 6-8-0
,, గుండ్రముగా యుండునది. ధర 1 కి రు 5-8-0
,, ఎనిమిదిమూల గడియారము ధర 1 కి రు 6-8-0
జర్మన్ “టాప్ టాప్” విడివి విడివి ఆలారం గోల్డు చేతిగడియారము రు 10-8-0
,, సీగ్రోబొమ్మగల టాయింపీసు రు 4-8-0
,, బి టాయింపీసు రు 2-4-0
,, టిక్ టాక్ లేక జిక్ జోక్ రు 2-8-0
“సెంపిటేషన్” పపునెట్ కేసా 14 కార్టులు నిల్పు 1 కి రు 2-8-0

కె. ఎన్. ఆర్. బ్రదర్సు 164, వైనాబజారుకోడ్డు, మదరాసు.

కస్తూరిమాత్రలు

50 మాత్రల డబ్బీ 1-కి రు, 0-10-0
ఇవి స్వచ్ఛమగు నేపాళేశ్తేపు కస్తూరి, మండిగోళాజము, ఆదిరచ్చికాన, పావువారు, మంచినంకుమపువ్వు మొదలగు నగువాటితో తయారుచేయబడినవి. ఇవి కేక్కుము, కేక్కుభారము శ్రీత్యజ్వరము చలిజ్వరము, సన్నిపాతము, అజీర్ణము, మాధ్యమములగు వాటికి ఉపయోగపడును, చంటిపిల్లల అజీర్ణములగు వారిలకు వెంటనే మానును. ప్రతివాదిని సామాన్యముగా కాడతగినవి. ప్రతిగృహమున నుండవలసినవి. ముఖ్యముగ పిల్లలకుగ్గమునం దుండవలసినవి.
అయ్యతాంజనం డిపో బొంబాయి-మదరాసు

ఆంధ్రపత్రిక

1925-వ సం॥ మార్చి నెల 27-వ తేది

శుక్రవారము

సర్దిఫికెట్టు ప్రయోగము

సామ్రాజ్య శాసనసభవారు సవరణజేసిన బెంగాలు ఆర్డినెన్సు సర్దిఫికెట్టు చట్టమును, రాజప్రతినిధిగారు ముందుగ సర్దిఫికెట్టు చేసి, ఆపివేట్టు ప్లేటుకొన్నింటిని సభకు పంపిరి. ప్లేటుకొన్నింటిని సభవారు ప్రభుత్వమువారు జెప్పినదానికెల్ల తలయాడించెదరని తెలిసిన విషయమే. ఒకవేళ వారందుకు సమ్మతించకున్నను, సర్దిఫికెట్టు చట్టమును వారేమి చేయగలరు? వీరు అంగీకరించినను, నిరాకరించిననుగూడ, ప్రభుత్వనిశ్చయమున కెట్టి భంగము వాటిల్లదు. ప్లేటుకొన్నింటిని సభలోగూడ తమకుజరిగిన యవమానమును గురించిన సభ్యులు కొలదిగగలరు. సర్దిఫికెట్టు ఆయుధమును పైకెత్తి చట్టమున కంగీకరింపుడని చెప్పటకన్న వేరు బలవంతముదానా? ఎట్టి యవమానము జరిగినను తుడుచుకుని పోయెడి సభ్యులు ప్లేటుకొన్నింటిని సభలోనున్నను, బర్మా ప్రతినిధులగు వేదమూర్తి గారందులకు సమ్మతించరయిరి. తమయసమ్మతిని గట్టిగాజెలిపి సభనుండి తేలిపోయిరి. వీరితోపాటు రామదాసు పంతులు గారును సభనువీడిరి. కొందరు మితవాదులు ప్రతికూలముగ ప్రసంగించినను, వ్యతిరేకముగ వోటు జేయ సాహసించరయిరి. యామిక్ ఖాను, సలేఖను, సర్వాధికారుగార్లు నూతనచట్టమును స్వీకరించవలదని వేడుకొనిరి.

చట్టమును ప్రతిపాదించిన కేరారుగారు, నిర్బంధముల యవయోగమును వ్యక్తీకరించుచు మామూలు సంగతుల నేకరువుజెట్టిరి. ఇట్టి కారణములు నూతనమయినవిగావు. బెంగాలు ఆర్డినెన్సు చట్టమువలన గలిగెడి కష్టములకు దోడు, హైకోర్టుకు గల స్వాతంత్ర్యరక్షణపుహక్కునుగూడ దీసివైచుట కన్న అన్యాయము వేరొకటండదు. బెంగాలులో నున్న జయిల్లు చాలక, నిర్బంధితులను వెలుపలకు గూడ పంపుట కేర్పాటు జేయబడెను. సుప్రసిద్ధన్యాయవాదిగ నేమి, న్యాయాధిపతిగ నేమి చిరకాలము పనిచేసిన రీడింగుప్రభువుగారు, జన్మస్వాతంత్ర్య నిరోధము విషయమున నింతటి పట్టుదల జూపుటయు, సర్దిఫికెట్టు అమ్రమును మాటిమాటికిని ఝుళిపించుటయు, హిందూదేశ వాతావరణమునకు ఫలితము గాబోలు! వీరు ఇంగ్లండుకు త్వరలో ప్రయాణమగుచున్నారు. వీరు మరల వచ్చెదరో లేదో యను సందియమునుగూడ కొన్నిపత్రికలు కనుబ్రాచుచున్నవి. ఆసంగతి ఎటులున్నను, వీరి నెప్పుడును మరువకుండుటకును, వీరినామ వెల్లపుడును సార్థకముగ నుండుటకును మరియొక నిర్బంధచట్టమును నిర్మించినకారవమును బడసి, వెడలుచున్నారు. తుదిచర్య సర్దిఫికెట్టు ప్రయోగముతో సంత మొందుచున్నది. వీరి స్థానమును, లిట్టను

ప్రభువుగా రాక్రమించుటచే, వారవలించించెడి పద్ధతు లెల్ల రెగియున్న వగుటచే, భావిపరిణామ మెటు లుండునో జెప్ప నక్కరలేదు. రీడింగుప్రభువుగారు ఇండియామంత్రిగారితో నేమని జెప్పెదరు? సర్దిఫికెట్టు ప్రయోగమునేమి, నిర్బంధచర్యలనేమి, మరింత తీవ్రముగ కొనసాగింపవలయునని జెలిపెదరా? వీరి ప్రస్తుతవైఖరిజూచిన, ఆ విషయమై అనుమానముండజాలదు. హిందూదేశములో నూతన నిర్బంధచట్టములు నిర్మింపబడుచుండ, ఇండియామంత్రియగు బర్క్ హెడ్డు ప్రభువుగారు సివిలుసర్దిఫికెట్టు చట్టమును నిర్మించుటకై ఇంగ్లండులో విశ్వప్రయత్నముల గావించుచున్నారు. ఇట్టి యధికారుల సమాగమమువలన, హిందూదేశమునకేమయిన లాభముండునని తలచుట వ్యర్థము. భారతీయుల భావిభాగ్యోదయము వారి హస్తము లందేగలదు. ప్రజలు దీక్షాబద్ధులై కృషి నేలుచునో, సర్దిఫికెట్టులుగాని మరి యేయితర నిరోధములుగాని, స్వరాజ్యసిద్ధి నాటకపరుజాలవు. రీడింగు ప్రభువుగారి తుదిచర్యగాంచి యొక విధముగ సంతసింపవచ్చును. ట్రాన్సుఫర్డు శాఖలను మరియొకమారు స్వాధీనపరచుకని, లిట్టను ప్రభువుగారు బెంగాలులో ద్వంద్వప్రభుత్వపు నాటకము సంతరింపజేసిరి. నిర్బంధచట్టమును సర్దిఫికెట్టు చేసి, సామ్రాజ్య శాసనసభవారి హితమును నిరాకరించి, రాజప్రతినిధిగారు సంస్కరణముల నిరర్థకతను మరియొకమారు ప్రపంచమునకు చాటిరి. సంస్కరణలద్వారా స్వరాజ్యము లభించునను సందేహ మేమాత్రమయిన మిగిలియున్న యెడల, ఆ సందేహ మింతటితో దీరిపోగలదు.

వేతన నిరాకరణము

బెంగాలుమంత్రుల వేతనములను నిరాకరించుటకు పూనుకొనినవారు, జాతీయపక్షమువారిొక్కరేగారు. సంస్కరణములను కొనసాగింపవలయునను వారిలో, హిందూ మితవాద పక్ష మొకటియు, మహమ్మదీయ మితవాదపక్ష మొకటియుగలదు. మొదటిపక్షమునకు సర్ పి. సి. మిత్తరుగారు నాయకులు. రెండవపక్షమునకు ఫజులుల్ హక్కుగారు నాయకులు. సర్ పి. సి. మిత్తరు నూతన నియమితమంత్రులకు వేతనముల నెనగ నంగీకరించిరి. ఈచేపను తమవలలో వేసికొనినందులకు, లిట్టనుప్రభువుగారు సంతృప్త హృదయులై యుండురు. మహమ్మదీయ పక్షనాయకులగు ఫజులుల్ హక్కుగారు తమవారేయని వీరు తలచియుండురు. వై పక్షములవారును, ప్రభుత్వ సభ్యులును, ప్రభుత్వనియమితసభ్యులు, యూరపియనుసభ్యులు మున్నగువారును జేరి, నూతనమంత్రులకు ప్రోద్బలము గలిగించెదరని వీరు భావించి యుండురు. కాని వీరువైచిన ఎత్తులు కలిసిరావయ్యెను. మేమిదివరకు జెలిపినటుల, ఫజులుల్ హక్కుగారు స్వార్థచింతచే ప్రేరితులై నూతన పక్షము నొకదానిని బయలుదేరదీసిరనుట విదితము. ద్వంద్వప్రభుత్వ పద్ధతిని మొదట నిరాకరించుటకు స్వరాజ్యపక్షమువారు ఫజులుల్ హక్కుమంత్రివర్గముపై విశ్వాస రాహిత్యమును సూచించిరి. అందుకు వారిని పురిగొల్పినదేమి? మంత్రులు

వీరా వారా యను ప్రశ్న గాదు. మంత్రు లెవ్వరయినను, ద్వంద్వప్రభుత్వ విధానమును కొనసాగింప జాలరనియే. కాని ఫజులుల్ హక్కుగారు విపరీతార్థము జెలిపిరి. మంత్రులు మహమ్మదీయులగుటచే, హిందువు లందరను గలిసి వారిని పడభ్రష్టుల జేసినటుల ప్రకటించిరి. వీరి నుడువులు అసత్యము లని అబ్దుల్ కలాం అజద్ మున్నగునాయకులు పలికినను, కొందరు వానిని నమ్మి ఫజులుల్ హక్కుగారి పక్షమున జేరిరి. ఈమారు, ఫజులుల్ హక్కుగారిని మంత్రులలో జేర్చలేదు. వారి కందుచే గలిగిన అసంతృప్తికి మేరలేదు. లిట్టనుప్రభువుగారి కాశ్చర్యము గలుగురితని, తాము నూతనమంత్రుల నియామకమున కంగీకరింపజాలమని ఫజులుల్ హక్కుగారు ముచ్చటించిరి. వీరు ప్రభుత్వమునకు వ్యతిరేకముగ వోటు జేసిరి. ఇది మిగుల విచిత్రముగ గనుపించవచ్చును గాని, శాసనసభలలో ప్రబలెడి స్ఫూర్తిభూయిష్టమును వాతావరణమునందు నియమములుగాని సూత్రములుగాని నిలువజాలవు. ఫజులుల్ హక్కుగారి సహకారము, నిష్కామము గాదని తేలివది. సురేంద్రనాథ బెనర్జీగారు ఇంగ్లీషుమెనుపత్రికా ప్రతినిధితో ముచ్చటించుచు, నల్లరుమంత్రుల నేర్పరచి, ఇరువురు హిందువులను ఇరువురు మహమ్మదీయులను మంత్రులుగ నియమించిన, ప్రస్తుత మనస్వరాలన్నియు దొలగిపోవుననియు, కడచిన ప్రభుత్వపక్షమును స్వరాజ్యపక్ష విజయమని భావింపగూడదనియు, ఫజులుల్ హక్కుపక్షమువారి ఎడబాటువలన నిట్టి దుస్థితి గలిగెననియు, సూచించిరి. ఇకముందు, నల్లరు మంత్రుల నియామకమునకై బెంగాలుప్రభుత్వమువారు ప్రయత్నించెద శ్రమో జూడవలయును.

కోధన సంవత్సరపు ఆంధ్రపత్రిక ఉగాదిసంచిక

కోధన సంవత్సరపు ఆంధ్రపత్రిక ఉగాదిసంచిక, జగదీశ్వరుని కృపచే తెలుగు సంవత్సరాదినాడు వెలువడినదని తెలుపుటకు సంతసమగుచున్నది. సంచికక అమూల్యములగు వ్యాసములను కథలను చిత్రపటములను పంపి సత్వరప్రచురణమునకు తోడ్పడిన ఆంధ్రమహాజనుల కెంతయు కృతజ్ఞులము. ఇట్టి యభిమానాదరములనే యికముందును జూపి, మా ప్రయత్నములకు తోడ్పడుట కాంధ్రులెల్లరును బ్రార్థితులు. ముఖపటము, బెల్లాం కాంగ్రెసు సభాద్వారముచే నలంకృతమై, దేశీయమహాసభాదర్శములను స్మరణకుదెచ్చుచుండును. మహాత్ముని పటము ప్రథమస్థాన మలంకరించుచున్నది. పత్రికాశయముల నీపటములు రెండును ప్రతిఫలింపజేయుచున్నవి. వివిధ శాఖల క్రిందను, చక్కగ వ్రాయబడిన వ్యాసరాజములు గలవు. రాజకీయము, సారస్వత విమర్శనము, గ్రంథవిమర్శనము, కథలు, చరిత్ర, సంగీతము, వైద్యము, వేదాంతము, సాంఘికము, సాహిత్యము, ప్రకీర్ణకము అను పదునొకండు శాఖలకు సంబంధించిన వ్యాసములు పాఠకులకు మిగుల యుపయోగకరముగ నుండునని తలచెదము. బెల్లాం కాంగ్రెసుసభకు సంబంధించిన ఛాయాపటములును, మహాత్ముని యధ్యక్షింపన్యాసమును, కాంగ్రెసు తీర్మానములును సంచికలో ప్రచురింపబడినవి. వ్యాసకర్తల ఛాయాపటములను ప్రచు

యందు కిది ప్రథమప్రయత్నము. వ్యాసవతస మునకు దోడు, వ్యాసములను రచించిన వారి రూపములనుగూడ జూచుటవలన, ఎక్కువైనదము గలుగునని భావించెదము. వ్యాస కర్తలలో, డాక్టరు షట్టాభిసీతారామయ్య, దువ్వూరి రామిరెడ్డి, పురాణం సూరిశాస్త్రి, ఆదిపూడి హనుమంతరావు, మల్లాది సూర్యనారాయణ శాస్త్రి, శేషాద్రి రమణ కవులు, క్షమా ఆలీషాకవి, శ్రీత్రపల్లి సూర్యారావు, వేటూరు ప్రభాకరశాస్త్రి, అడవి బాపిరాజు, చుల్లంపల్లి సోమశేఖరశర్మ, సి. ఆర్. కృష్ణమూచార్యులు, శ్రీ డై. కోటిశ్వరశర్మశాస్త్రి, పండిత పురాణం సూర్యనారాయణతిరుగులు, దువ్వూరి జగన్నాథశర్మ, మంగిపూడి వేంకటశర్మ, వేమూరి విశ్వనాథశర్మగార్లు మున్నగు విద్వాంసులు గలరు. సంచిత యొక్క బాగోగులను చర్చింప బూనుకొనము. ఆపనిని చదువరులకే విడిచిపెట్టెదము. ఆంధ్ర దేశమునందు, వాఙ్మయము పలుతెరంగుల అభివృద్ధి జెందుచున్నదని కనుగొనుటకు, సంచితయందలి వ్యాసములు బనికి వచ్చును. తగుప్రోత్సాహమున్నచో, ఆంధ్రవాఙ్మయము సత్వరాభివృద్ధి జెంది, అన్యభాషావాఙ్మయముతో తులనాగు ననుటకు సందియములేదు. మాతృభాషాభిమానము గల వారెల్లరు, కన్నతల్లిని పోషించుట విధియని దెలుప నక్కరలేదు.

మద్యపాన నిషేధము

మద్యపాన నిషేధమునకు ప్రభుత్వమువారు ప్రోత్సాహము గలిగింపకున్నను, ప్రజలలో ననుకూలాభిప్రాయము ప్రబలుచున్నదనుటకు సందియములేదు. నిన్నటిదినము జరిగిన టెంపరెన్సుసభలో, ప్రభుత్వవిధానము పలుపురచే నిరసింపబడెను. కలకత్తా కార్పరేషనువారు, పురమునం దెచ్చుటను మద్యము నమ్మగూడదని సిఫార్సుజేయుచు తీర్మానించిరి. బెంగాలు ప్రభుత్వమువారి తీర్మానము నామోదించరని తెలిసినవిషయమే. అయినను ప్రజాభిప్రాయ మేలేరుననున్నదో గ్రహించుట కిది తోడ్పడును. మద్యపాన నిషేధమువలన, ఇతర శాఖల యభివృద్ధి కెట్టి యిబ్బందిగలిగినను పాటింపవలదని గాంధీమహాత్ముడు గొట్టేహాల్లో నుపన్యసించెను. ప్రపంచమునంతను వశపరచికొనియు, ఆత్మను పోగొట్టుకొనిన లాభమేమనునప్రశ్న మిగుల ముఖ్యమయినది. నీతికి వేరుపురుగు త్రాగుడు మూలమున, లక్షలకొలది డబ్బుచేకూడినను అది హేయమును అపవిత్రము నగు సొమ్మునుట నిశ్చయము. భారతీయులు స్వల్పమగు ధనలాభముకొర కాశపడెదరా? తేక, సీతరక్షణ, మానసరంజితలను ప్రధానములని ఎంచెదరా? అధికారవర్గ మెటులభావించినను ప్రజలకు నైతిక పోషణ మేము ఖ్యము. ప్రస్తుత ప్రభుత్వపద్ధతి, స్వరసిపాలనా సిద్ధివలనగాని మూలపోవదు. ఈలోపుగ ప్రజలలో ప్రబోధము గలిగించి, ఎట్టికష్టములు తలపించినను వెనుదీయక, త్రాగుడుదురభ్యాసము రూపుమాయనటుల జేయుటకై భారతర్షనాయకు లెల్లరును చేతుల గలిపెదరు గాక!

ఈజిప్టు : జగ్గుల్ పాషాగారు

ఈజిప్టునందు జగ్గుల్ పాషాగారి పలుకుబడిని తగించుట కెంతప్రయత్నము జేసినను సాగివచ్చుట

లేదు. కీలుబొమ్మల బోలువారిని ప్రధానులుగ జేయుటయు, మరునాడే ఆప్రభుత్వ మంతరించుటయు తలపించుచున్నది. ఈమారు జగ్గుల్ పాషాగారిని రానియకుండ జేయుటకు విశ్వప్రయత్నములు గావించినను లాభము లేకబోయెను. జగ్గుల్ పాషాగారిని ప్రజాప్రతినిధి సభ కధ్యక్షునిగ నెన్నికొనిరి. అంతటితో ప్రభుత్వవర్గమునందు కలవర మేర్పడెను. ప్రథమ తినిముసనే పార్లమెంటుసభను రద్దు జేసిరి. జగ్గుల్ పాషాగారితో నీవిషయమై ఆలోచింపలేదు. మరల ఎన్నికలను జరిపెదరట. జగ్గుల్ పక్షమువారు యీమారు జరిగెడి ఎన్నికలలో పాల్గొనజాలరు. పరిపాలనా విధానమునకు త్రాడుబొంగరము లేనపుడు, ఆత్మశౌరవము గల వారెటుల పాల్గొనగలరు? తామిక ముందెన్నడును మంత్రిపదవి నంగీకరింపమని, జగ్గుల్ పాషాగారు వెలిబుచ్చిరి. ఈజిప్టు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమును గోరుచున్నది గాని, స్వాతంత్ర్య ఛాయను గోరుటలేదు. అట్టితరి, ప్రజాభిలాషలను చిరకాలము నిరోధించుట దుర్లభము. ఇంపీరియలిస్టు లికనయినను నివేకముతో మెలగి, స్వయంనిర్ణయ స్వాతంత్ర్యమును గౌరవించుట శ్రేయస్కరము.

ఆంధ్రాయుర్వేద మహాసభ :

ఆంధ్ర ఆయుర్వేదప్రదర్శనము నేడు ది॥ ౩౧ స్వామికణ్ణుశిల్పగారిచే తేరువబడినది. ఆయుర్వేద మహాసభకు, సర్ పి. త్యాగరాయ శెట్టిగారు ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులు. వీరికి ఆయుర్వేదముపై గల యభిమానము ప్రసిద్ధమగుటచే, నిట వివరింపబనిలేదు. సభాధ్యక్షులగు డాక్టరు దంటు సుబ్బవధానిగారు, చాలకాలమునుండియు ఆయుర్వేదప్రచారమునకై కృషి సలుపుచున్నారు. వీరు తమ జ్ఞానమును కేవల ఉదరపోషణకుగాక, దేశీయవైద్య పునరుద్ధారణమున కుపయోగించుట ప్రశంసార్హము. వీరు శాస్త్రగ్రంథములను పరిశోధించుటయగాక, వాని ననుభవమునకు దెచ్చుకొనుటచే, వీరి ప్రసంగము రసవంతమై యుండుచున్నది. భాషామాధుర్యము గూడ, వీరి ప్రసంగమునకు వన్నెదెచ్చినది. ఆయుర్వేదవైద్యమునకు శాస్త్రాధారము లేదను అపవాదము నానాటికి ఖండింపబడుచున్నది. వెనుకటి యాటంకములు తగ్గిపోవుచున్నవి. ఆయుర్వేదవైద్య ప్రచారమునకు స్వేచ్ఛావకాశ మేర్పడుచున్నది. ఇట్టి సీతిలో దేశీయవైద్యాభిమానులెల్లరును, శ్రద్ధవహించిపాటుబడిన దేశమునకు మేలోనగుర్పగలరు.

ఆవటపల్లి నారాయణరావుగారు

నారాయణరావు పంతులుగారు బర్మాకుబోయి కార్మికులపక్షమున నలుపుచున్న సేవనుగూర్చి విశేషముగ వ్రాయనవసరములేదు. మద్యవారలగు మేస్త్రీలు బాగుపడుటయు, కార్మికు లధోగతి పాలగుటయు, వారికి దుర్భరముగ దోచెను. ఈ పద్ధతిని కార్మికపత్రికలో విమర్శించుటలో, వీరు కొన్ని నిదర్శనముల జూపిరి. ఇట్టి ప్రయత్న మపాయముతో గూడుకొనియున్నదనుటకు సందియము లేదు. నారాయణరావుగారిపై మానసప్రముక్తింద క్రిమినలు ఛార్జి తేబడెను. మేజిస్ట్రేటు గారు దూర మాలోచింపక పంజెంను వందలరూపాయిల జరిమానాను విధించిరి. ఇం

దుపై నారాయణరావుగారు అప్పీలుజేసిరో లేదో తెలియదు. కాని కార్మికుల సముద్ధరణమునకై కృషిసలుపుచున్న నారాయణరావు పంతులుగారికి బర్మా ప్రజలెల్లరును తోడ్పడి, వారు చెల్లించవలసిన జరిమానాసొమ్మును తామే చెల్లించవలయునని రంగును మెయిలుపత్రిక హెచ్చరించుచున్నది. బర్మావాసులేగాక, ఆంధ్రదేశవాసులు గూడ తగుసహాయము నలిపి, బర్మాదేశమందలి తమ కార్మికసోదరుల జ్ఞేమమును పెంపొందింప ప్రార్థితులు.

నారాయణ మిసనుగారు

నారాయణమిసనుగారు నిర్దోషులను నభిప్రాయము సర్వత్ర దెలుపబడుచున్నది. వారిని విభుదలజేయవలయునని శాసనసభ్యులెంత వేడుచున్నను మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు అంగీకరింపరయిరి. ఫ్రెంచి పనివానిమీద జూపినపాటి యన్యగ్రహమునయినను నారాయణమిసనుగారిపై జూపలేదు. నిన్నటిదినము, గౌ. నాపుగారు శాసనసభ్యుల కోర్కె నంగీకరింప వీలులేదని స్పష్టపరచిరి. అయినను తీర్మాన మంగీకృతమయ్యెను. ఇట్టి తీర్మానములవలన నెంత ఫలముండునో దెలుపనక్కరలేదు.

సి. సి. సి 108-వ సెక్షను

ప్రయోగము

ఇద్దరు నామధారీ శిశువులు ఆరెమ్మగారుబడుట

అమృతసరము, మార్చి 28:— నామధారీ శిశునాయకలగు భాయి నిధిసంస్థ, హర్నాము సింగుగార్లు క్రిమినలు ప్రాసీజరు కోర్టు 108-వ సెక్షను క్రింద నిర్బంధింపబడిరి. ప్రభుత్వమునకు అసియాపన్ను నీయవద్దని అమృతసరపు జిల్లాలో ఉపన్యాసము లిచ్చిరను నేరముక్రింద వీరు ఆశిష్టచేయబడిరి. (ఆ. పే)

ఆంధ్రపరిశోధక

విశ్వవిద్యాలయము

ఆయుర్వేదవిభాగసభ

విశ్వవిద్యాలయపు ఆయుర్వేదవిభాగముయొక్క విశిష్ట యసమాజకము ఈనెల 28 వ తేదీని పుదుచ్చేరిలో డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీపతిగారిగృహమున జరుగును. సభాకాలము ఆయుర్వేద మహాసభాకాలమున సభ్యులందఱిని తెలుపబడును. విశ్వవిద్యాలయమువారు ఆయుర్వేద విభాగమున జరపబోవు పరిశోధనాసమును గురించియు, ఆయుర్వేద మార్గాండ హెచ్. సుబ్బారాయ శాస్త్రిగారు, శ్రీమాన్ ప్రతిపాది భయంకర కృష్ణమూచార్యులుగారు, డాక్టరు మద్దూరి రామస్వామిగారు, కృత్తివెంటి కృష్ణారావుగారు, విభాగము వారు చేయవలసిన కార్యములను గురించి నూచించుచు బంపిన సూచనలను గురించియు సభలో చర్చ జరుగును. విభాగ సభ్యులు మాత్రమే గాక, ఆయుర్వేద వైద్యవిద్యావిషయమున అభిమానముగల విశ్రు లెల్లరును సభకు రావచ్చును.

డాక్టరు కజిన్సుగారి ప్రయాణము

డాక్టరు కజిన్సుగారు, శేపు 28 వ తేదీ శనివారమునాడు మదరాసు హార్బరులో నుండి బయలుదేరు “సిటి ఆఫ్ వెర్మియన్” స్టీములో మార్కెనాప ప్రయాణమై వెళ్లుచున్నారు. ప్రభుత్వ దేశమున కొంతకాలముండి తిదనంతరము ఇంగ్లాండునకు వెళ్లెదరు. వీలున్న యెడల, యూరోపులోని ఇతర దేశములలో సైతము సంచారము చేసి నవంబరునెల లోపున మరల ఇచ్చిటికి విచ్చేయుదురు. వీరి వెంట వీరి సతీతిలకము మార్గల్పా కజిన్సుగారు సైతము వెళ్లుచున్నారు.

కోహటు దురంతరములు

గాంధీ ప్రకటనల గాఢ స్వేటుమెంట్లు

ఉభయములు భేదాభిప్రాయములకు వచ్చుట

పరస్పరసహనమును గుణపాఠము

అహమదాబాదు, మార్చి 26:—కోహటు దురంతరముల విషయమున గావించిన విచారణముపై మాలానా సాహిత్య, మహాత్మా గాంధీగారు స్వేటుమెంట్లు చేసి “యంగుయిండియా” పత్రికయందు మహాత్ముడు ప్రకటించెను. స్వేటుమెంట్లు ప్రకటించుచు మహాత్ముడు యీదినవ వివరింపబడినరీతిని వ్రాయుచున్నాడు:—కొన్ని అంశముల విషయమై మేము భేదములను వేరువేరు సారాంశములను దీసితిమి. సాక్షు లిచ్చిన సాక్ష్య మెంతవరకున నమ్మదగిన దను అంశమునందును మేము భేదాభిప్రాయములమైతిమి. మేమిద్దరమును భేదాభిప్రాయములకు వచ్చితిమి నీ యి రిం గి న వి ష య మే ము భ యు ల ము ను విచారించి ఒక రి అభిప్రాయముల నొకరు సమీక్షించవలయునని ప్రయత్నించితిమి. హాకింసాపాటులు, డా॥ అన్ సారీ గార్లకు మా భేదాభిప్రాయములను దెల్పి వారి సలహా నపేక్షించితిమి. మా అద్వైతమునకు, చర్చనమయమునకు పండిత మోతీలాల్ గారు గలరు. మా అభిప్రాయములను మార్పు కొనుటకు కారణము లేమియు చర్చనల సంభవించలేదు. ఈ చర్చలు ఢిల్లీ యందు జరిగెను. మా అభిప్రాయములను పునర్విమర్శనము గావించుకొని స్వేటుమెంట్లను సవరణ గావించుటకు మేమిద్దరమును కొంత స్వల్పకాలము కలసి తిరుగ నిశ్చయించితిమి. ఏమియో కొన్ని స్వల్పమార్పులు గావించుటకప్ప యిందు వలన విశేష పునరుత్పలు గావించుట తలపించలేదు. మా భేదాభిప్రాయము లారంభ మందువలెనే యుండెను. మా స్వేటుమెంట్లు లను ప్రచురింపవల దని హాకింసాపాటుగారు నూచించిరి. వీరితో పండిట్ల యోగ్యతను. ఈ సూచనను మేమిద్దరమును విచారించితిమి. కాని నేనును ఆలీసాదరులు బెక్కువిషయములం దేకాభిప్రాయములు గలవారని యెరింగిన ప్రజలకు, మాలానా కనుమానములుగా, అంశములను కుట్రలస్వభావముతో మార్పుగావించు ఉద్దేశము గాని, మా కుగల ఆశ్చర్యస్య ప్రేమయు, నశించుటగాని సంభవించవనియు, మేము భేదాభిప్రాయములు కొన్ని అంశములందుగలవార మని తెలియజేయుటకును యీ స్వేటుమెంట్లను ప్రకటించవలయునని నేను దలచితిని.

పరస్పరసహనము

మాకు భేదాభిప్రాయములు గలవని మేము గీకరించుట ఎల్లరకును పరస్పరసహనమునొక గుణపాఠమును నేర్పగలదు. మాలానా సాహిత్యగాని, నేనుగాని ఒకరి అభిప్రాయముల నొకరు సమీక్షించుటకు ప్రయత్నములందు లోటు గావించలేదని లోక మెరుంగవలయును. అభిప్రాయమును అణచివేయుట కెంతమాత్రమును మేముదలచుకొనలేదు. మొదటి చిత్తుపతియందు మేము కొన్ని స్వల్పమగు మార్పులను గావించితిమి. కాని నేనుగాని మాలానాగాని మానిశ్చితాభిప్రాయములను వ్యక్తముచేయ సంజేహించలేదు. మనస్సును నొప్పించుటకునైనచుట్టచుట్ట పదములకాతివ్యయను మార్చవలయు గావించితిమి. ఇంతకంటె మొదటి స్వేటుమెంట్లను దెంతమాత్రమును మార్పులుచేయలేదు.

మహాత్ముని స్వేటుమెంట్లు

తన స్వేటుమెంట్లందు గాంధీ మహాత్ముడి దిగువ నుదహరించిన రీతిని వ్రాయుచున్నాడు:—మహాత్ముడియులయందుండి మాలానా ఆహమదాబాద్, పీరు సాహిత్య కమిటీ గార్లవద్ద నుండి మేము ముఖ్యముగ సాక్ష్యము దీసికొంటిమి. లిఖితరూప మై ముద్రింపబడినట్టి స్వేటుమెంట్లు హిందువులిచ్చిరి. అట్టి స్వేటుమెంట్లకు వారు మరే అంశములను జేర్చలేదు. కోహటునందు బుచ్చేయుచున్న మహాత్ముడియు స్థాయిసంఘము సాక్ష్యములు కంగీకరింపలేదు. హిందువులకును ముస్లిములకును అది వరకే సామరస్యము గుదితనని మాలానా సాహిత్యపేర యీ కమిటీ తీరితినపెను. ఈ విషయమును గురించి తిరిగి యెత్తుకొనుట మంచికిగాదని మా అభిప్రాయము. వారి ప్రతిభలను రావల్సిందిగా పంపనందులకు మహాత్ముడియులను మనము చున్నించవలయును. మాలానా ఆహమదాబాద్ గారును) వారితో రావల్సింది వచ్చిన మరియొక పెద్దమనిషియు స్థాయిసంఘసభ్యులు. కా

ని స్థాయిసంఘసభ్యులరీత్యాగాక ఖలిఫాను కమిటీసభ్యులుగ రావల్సింది వచ్చితిమని వారు దెలిపిరి.

మాకర్తవ్యము

కోహటునందు పలువివరములను గట్టిగ బరీక్షించకయే పెక్కుసాక్షులను బ్రక్షింపవలెదగను సారాంశములను దీయుటచాల కష్టమైనది. కాని యిది మేము చేయుటలమైతిమి. మేము కోహటు వెడలకు ఆవకాశములేదు. అయినప్పటికిని ప్రతి వివరమును ఆతిమాత్ముముగ బరీక్షించి వివాదమును దీరి రచించుటయు మా అభిప్రాయముగాదు. సాధ్యమైనయెడ ముస్లిమును పక్షమును హిందూపక్షమును పరస్పరప్రేమయుతులగునట్లు గావించుటయే మా ముఖ్యోద్దేశము. ముఖ్యఅంశములను దెలిసికొనుటకు మేము ప్రయత్నించితిమి.

పోరాటమునకు గారణములు

సెప్టెంబరు 9-వ తేదీనను, తదనంతరమునను సంభవించిన పోరాటమునకు బెక్కు కారణములు గలవు. హిందువులు, స్త్రీ పురుషులు, మతమునుండి తురక మతములలోనికి గలియుటచే హిందువులకు గోపమురాగా, వారు తగినచర్య దీసికొనిరి. అందుపై మహాత్ముడియులకు కి ను క గ లి గ ను. ప ర చ ద్దు, అనగా కోహటునందలి మహాత్ముడియ వర్తకులు, హిందువులకు కోహటునుండి వెడలగొట్టవలయునని దలచుట మరయొక కారణము. సర్దారు మహాసేనింగు కుమారుడొక వివాహితండును మహాత్ముడియ బాలికలను లేవదీసికొని పోయెనను ఊడంతము మూడవకారణము. ఈ కారణములన్నియు గలసి ఉభయసంఘములవారి పాత్ర పడలింపవలెదను.

ఆగ్రహ కారణముగు కరపత్రము

రావల్పిండి సనాతనధర్మ కార్యదర్శియగు జీవన్ దాసు కరపత్రమును ప్రకటించిన దుష్టపద్ధతము కోహటునకువచ్చుట యే పోరాటాగ్ని కారణము బహులదేమిటకు తక్షణకారణము. శ్రీ కృష్ణుని హిందూమహాత్ముడియ విక మ త్య ము ను బ్రస్తుతించుచు వాకరపత్రమును కొన్ని కీర్తనలు గలవు. కాని ఆగ్రహ కారణముగ పద్ధతమును అందుగలదు. మహాత్ముడియులను గోపావేళలను జేయుటకు గారణమై, వారి మనస్సులను వేధించుటకు గతమైనది యీ బద్ధతమే. ఈ బద్ధతచయిత జీవన్ దాసు గాడు. మహాత్ముడియుల కోహగ్నిరసంబుల కత డీకరపత్రమును కోహటునకు జేలేదు. ఆగ్రహకారణమునట్టి బద్ధతము కరపత్రముగలదని సనాతనధర్మ సభవారికి దెలియజేసినవెంటనే వారు మహాత్ముడియులను తుమార్చణ గావించవలసినదని గోరుచువ్రాసి, అమ్మకముగాని కరపత్రములందుండి యీ బద్ధతము కొట్టివేసిరి. దీనితో మహాత్ముడియులు సం తృప్తి నొందలేదు. మహాత్ముడియులు సాక్ష్యము ప్రకారముగ అమ్మకముగాని 500 కరపత్రముల ప్రతులు, హిందువుల సాక్ష్యము ప్రకారముగ అమ్మకముగాని 900 ప్రతులు పురమందిరమునకు గొంపోబడి అనేకానేక మిషనరీలకు కుమ్మరియన, మహాత్ముడియులు కాచుచుండగ తగలబెట్టబడెను. కతపత్రముయొక్క అట్టపై శ్రీ కృష్ణుని బొమ్మగలదు.

జీవన్ దాసు అరెస్టు

సెప్టెంబరు, 8 వ:—తేదీన జీవానదాసు అరెస్టుకాబడెను. 11 వ తేదీన యతనికొద్దయెటుటకు దీసికొనరావలసి యున్నది. కొద్దకెక్కువలె ఉభయసంఘములు సామరస్యముతో తగవుబరిపెక్కురముచేసికొనవలయునని హిందువులు దలచిరి. ఇందుకొరకు భిలాఫతుషిప్రేమను పిషావరునుండి వచ్చెను. “షేరియతు” ప్రకారముగ జీవన్ దాసును విచారింపవలయునని మహాత్ముడియులు గోరిరి. ఇందులకు హిందువులంగీకరింపలేదు. కాని భిలాపతుసభ్యుల తీర్పు ప్రకారము నడచుకొనెద మని హిందువులు చెప్పిరి. రాంబాగరములు అగిపోయెను. కాబట్టి జీవన్ దాసును వదలివేయవలసిన దని హిందువులు పిటికనుబెట్టిరి. హామియాదను, కోహటునుండి యాతడు వెడలిపోవు వరకమీద

ను, జీవన్ దాసు కి వలేదీన వదలివేయబడెను. కాని వెంటనే వాతడు కోహటునుండి వెల్లిపోలేదు. విచారణ లేదీ సమీక్షించుటచే మహాత్ముడియులకోహగ్ని చెలరేగెను.

ఉద్దేశ్యములను సమావేశము

సెప్టెంబరు 8 వ తేదీరాత్రి ఉద్దేశ్యముతోగూడిన సమావేశమందు గీత్రముగు ప్రశంగములు మహాత్ముడియులు గావించిరి. జీవన్ దాసును దీరిగి అరెస్టుచేయువలయుననియు, మరీకొందరు సనాతనధర్మ సభాసభ్యులును నిర్బంధింపవలయుననియు, అందరును లిసి డిప్యూటీ కమిషనరును గోరవలయునని సమావేశమందు నిశ్చయింపబడెను. మహాత్ముడియులకోరికను డిప్యూటీ కమిషనరుగీకరింపనియెడ, హిందువులకు ప్రత్యవకారము చేయుదుమని భయపెట్టిరి. మననాటి ఉదయమునకు వచ్చినమానే శమందుగలవలసిన దని గ్రామములకు మహాత్ముడియులచే వార్తలంపబడెను. పీరుకమిటీగారి అభిప్రాయము ప్రకారము పురమండితమునవద్దకు సుమారు రెండువేలపితులకు మహాత్ముడియులు వచ్చిరి. గుంపుయందుండి గొందరువచ్చి తనతో పురమందిరమున మాట్లాడవలసిన దని డిప్యూటీ కమిషనరు కబురుపంపెను. కమిషనరు కోరిక త్రోసివేయబడెను. పురమందిరమునకు వెలుపల పెద్దగుంపు గలదు. గుంపులోని వారెవరును కమిషనరును జూచుటకు రానందున ఆయన గుంపునవద్దకు గావలసినచెప్పును. మహాత్ముడియుల కోరిక కమిషనరు ఒప్పుకోవలసినచెప్పును. అతిసంతోషముగ గుంపువెడలిపోయెను.

మొదట ప్రేల్మినవా రెవరు?

గతవారముందు జరిగిన సంగతులను హిందువులు భయభ్రాంతియగుచుండిరి. మహాత్ముడియులందుగల ఆనేకమును దెలియబర్చుచు సెప్టెంబరు 8 వ తేదీన డిప్యూటీ కమిషనరును హిందువులకా ఉత్తరమందిరి. కాని వారిసంగతులను మేటియేర్పాటులను కమిషనరు గావించలేదు. 8-వ తేదీ రాత్రియందు జరిగిన మహాత్ముడియ సమావేశమందలి విషయము తెల్లహిందువులకు దెలిసెను. కనుక వారిభయమును దెల్పుచును, జీవన్ దాసును దీరిగి అరెస్టుచేయవలదని గోరుచును, 9-వ తేదీయందు అధికారులకు హిందువులు దంతునందిరి. అధికారులు అప్పటికిని యేమి యేర్పాట్లు గావించలేదు. పురమందిరము వద్దనుండి వెడలిపోయిన చిమ్మటముక యేమిచేసెనను విషయమై అభిప్రాయ భేదముగలదు. హిందువులు మొదట ప్రేల్మి యొక మహాత్ముడియ జూలని ఇంటి, మరియొకని తుకగ్రామని గావించి రనియు, అందుచే మహాత్ముడియులు కోపితులై ఆనాడు పట్టణమును దోచి తగులబెట్టి రనియు మహాత్ముడియులు దెల్పుచున్నారు. తదనంతరము హిందువులు మొదట ప్రేల్మి రనియు, తగులబెట్టుట, యిండ్లువోడునులు ముందుగ నిశ్చయింపబడి యీయబడిన సగ్గులల ప్రకారము జరిగెననియు హిందువులు దెల్పుచున్నారు. ఈ విషయమై ప్రత్యక్ష ప్రమాణము లేదు. కాబట్టి నేను నిశ్చయాభిప్రాయమును దెల్పజాలను. హిందువులు మొదట ప్రేల్మి కుండినచో సప్త మేమియు వాటిల్లకుండెడిదని ముసలు మానులు వాదించుచున్నారు. ఈ వాదము నేనంగీకరింపజాలను. హిందువులు మొదట ప్రేల్మినను ప్రేల్మి కుండినను గొంతనవ్వును సంభవించుట తప్పదని నా అభిప్రాయము. ఏవత్తుమవారు ముందుగ ప్రేల్మినను పట్టణ సమీపముందుగల సర్దారు మహాసేనింగు గారి నివాసమును దోచుట ముందుగనే గుంపుచే నాశనము గావించబడెనని నానిశ్చితాభిప్రాయము.

మహాత్ముడియుల పోరాటపు సన్నాహములు

ఎవ్వడో ఒకప్పు డీదీక్కు సమయమందు హిందువులు ప్రేల్మి మహాత్ముడియులను జంపుటయో లేక గాయపర్చుటయో జరిగెననుట కెంతమాత్రము సందియములేదు. పురమందిరమును కలిగిన సంతోషముచే గుంపు నా నాశిలకును వెడలి హిందువుల యిండ్ల దుకాణముల ముంగిట పోరాటమునకు కాలు ద్రవ్వెనని నా అభిప్రాయము. అదివరకే భయపడుచుండిన హిందువు లేకయ్యమునకు బురికొల్పుచున్న మహాత్ముడియుల ప్రదర్శనములచే మరింత భయపడి స్వీయరక్షకార్థము గాని గుంపును తరిమివేయుటకుగాని తుపాకిని హిందువులు ప్రేల్మినచో నేనెంతమాత్రమును ఆశ్చర్యమునొంద నవసరములేదు. కాని యిట్టి విఫలీతపుచర్య హిందువు లవలంబించుటతోడనే ముసల్మానులకు గోపము గలిగెను. ఏలయన పీరు కమిటీగారు దెల్పిన విధమున సరిపాట్లు ప్రాంతసందు హిందువులు హంసాయలుగను (రక్షణీయులు) ముసలమానులు నాయకులుగను (రక్షణకర్తలుగను) దలబడుచుండెను. హిందువులు ఎదుర్కొనిన కొలదిని మహాత్ముడియుల కోపము హెచ్చుచుండెను. నేరము ఫలానవారు గావించిరిని తెల్పుటకు ముందు ఎవరు ప్రేల్మినను విషయము నా కంత ముఖ్యఅంశముగాదు. హిందువులు స్వీయరక్షణమునకు ప్రయత్నించనియెడ, లేక ముందుగ ప్రేల్మినయెడ, వారే

బావలా దారుణ హత్య నేరము

విచారణ ప్రారంభమైనది

బొంబాయి, మార్చి 26:—విచారణ 12 గంటలకు జరుగునట్లు ఏర్పాటైనను కోర్టును ఆసరణయై ఉదయము 10 గంటలనుండియే జనులతో నిండిపోయెను. కోర్టులో మరీ క్రిక్కిరిసి యున్నచోటులనుండి పోలీసువారు తరువాత కొందరిని వెడల నడచిరి. కాని తుల్యతలను ఎక్కువగుచున్న జనులు ఆవరణలో ఎండలోనే నిలువబడి చూచుచుండిరి.

ఒకరు అప్రూవరుగా తిరిగిపోవుట

జనులందరికిని ఆశ్చర్యము కలుగునట్లు ప్రధానరాజధాని

ముందు ప్రేక్షిరని తలచినవ, ముసల్మానుల కలహమును గావించుటకు జేసిన ప్రదర్శనము దప్పక చల్లారి యుండెడిది. కాని ఆయుధముల ఉపయోగము గొంతవర కరిగినపొందుపు లూరకుండెదని తలచవలెను.

మహమ్మదీయుల దారుణములు

నెప్టెంబరు 9-వ తేదీయందు హిందువులు చావలేదనియు, వారి కేసుపాతము వాటిల్లలేదనియు మహమ్మదీయ సాక్షులు వాదించుచున్నారు. అయినప్పటికిని 9-వ తేదీయందు ముసల్మానుల చేతులందు పెక్కు హిందువులు మడిచిరినియు, గాయములను దివిరినియు నాఅభిప్రాయము. ఎంతవంటి గాయములు దగిలెనో లేక యెంతవంటి హిందువులు యనుపదనమున కరిగిరి-దెల్పుచుసాధ్యము గాదు. అయినప్పటికిని కొంతమంది ముసల్మానులు హిందువులను రక్షించిరని తెలుపుటకు నాకంతయో సంతోషముగ నున్నది.

నెప్టెంబరు 10 వ తేదీనాటి మహమ్మదీయుల కోపాగ్ని కంఠము దరి లేదని యెల్లరును సర్వసామాన్యముగ నంగీకరించుచున్నారు. హిందువులచేతులందు పెక్కుమహమ్మదీయులు మృతులైరని గోరంతలు కొండలవలెనే వార్తలు వ్యాపింపచేయుబడిన మంటా నైవేద్యము. చుట్టుపట్ల ప్రాంతములందుండి కొండవాండ్రు గోడలను బగులగొట్టి కోపాటులతో బ్రజేశించిరి. ప్రాంతానియు ధనవస్త్రమును సంభవించెను. ఈవాళనందు యథేచ్ఛగ కనిస్తే బులు పాల్గొనిరి. అధికారులు యిది జూచుచుండి. ఈవాళనమును అధికారులు ఆపు గావించవలసి యుండెడిది. హిందువులను కంట్రానుమెంటును గొనిపోనియెడ పెక్కుండుమడిచియోగుచుందు. మహమ్మదీయులను బలుబాములబడిరనియు, ప్రజల సాక్షులు ద్రోహకనుటకు కొండవాండ్రు ప్రేరింపబడినచిట్టుట హిందువుల మహమ్మదీయుల ఆస్తిని నివృత్తపాతముతో కొల్లగొట్టెద రనియు దెల్పుచుచున్నది. ఈమాట నిజమైపట్టికిని మహమ్మదీయులు హిందువులతో సమానముగ బాధలనుభవించలేదని నానమ్మకము. తమసోదరులవలె హిందువులనెంచి వారిని రక్షించుటకు బదులుగ కొంతమంది ఖిలాఫత్తు విచ్ఛిన్నభలును, వారి కర్తవ్యమును మరచి ద్రోపుడు చేయుటయందు పాల్గొనుటయే గాక కలహమును ప్రేరేపించుటయందు పాల్గొని రని నేను యిచట మనవిచేయుచున్నాను.

నిర్బంధముగ మతాంతరులును గావించుట

కాని అన్నిటికంటెను నీడమైన అంక మింకను దెల్పవలసి యున్నది. ఈకోలాహలసమయమందుగురుద్వారముసహితముగదేవతములు పాదుచేయుబడిన. విగ్రహములు నాశనముగావించబడిన. అనేకులు నిర్బంధముగ మతాంతరులు కాబడిరి. అనగా ఆపదనుండి దాటుటకు చాలమంది అన్యమతముందు గరిసిరి. అధమమిద్దరు హిందువులు దారుణమృత్యువునాత బడిరి ఏలయున నొకడు స్వప్నముగను మరయొకడు సూచనగను యిట్లాను మతమునందు కలియుటకు నిరాకరించిరి. ఒకమహమ్మదీయ సాక్షి యీమధ్యతాతరపు ప్రయత్నముల నీదింప నుదహరించుకొని వర్ణించుచున్నాడు. "హిందువులనుచ్చి శిఖిగోసి యజ్ఞోపవీతమును ప్రేంచవలసినదనిగోరి. లేదారక్షించవలసినదని ముసల్మానులను దైన్యముతో వేద, మహమ్మదీయులనుతెల్పి హిందూమత చిహ్నములను దీసివేసినగాని రక్షించవలసి ముసల్మానులు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి." వైపర్యకంఠై సత్య మింకను దారుణముగ నుండెదని నేను హిందువులు చెప్పిన సంగతులను నేను విశ్వసించినయెడ, మహమ్మదీయు లీమతాంతరప్రయత్నములను ఆమోదించలేదని నామహమ్మదీయమిత్రుడు దెల్పుచుండుటను బట్టి వ్యాయబుద్ధిగల మహమ్మదీయులను నేను గొనియాడవలసి యున్నది. ఇట్టి నీడమిచ్చి హిందువులకును మహమ్మదీయులకును గడు ఏర్పాటుగనుండును. పిరికి పంథలను హిందువులు, హిందువులుగ నున్నను రక్షించినయెడ మహమ్మదీయులకంతయో కీర్తి నచ్చెడిది. ప్రాణములందలి తీపిచే మతాంతరలగుటకంటె మతముకోరకు మరణించినయెడల హిందువులెగాక ప్రతంచమండెల్లరును హిందువులను హతసాక్షులను నీర్వాగబులుగ నెంచెదవారు.

(సకేమము)

మేజస్ట్రేటు యస్. యస్. రంగనేకరుగారు వచ్చితసానమున కూర్చుండగానే పదిమందిముద్దాయిలలో నొకరగు మహమ్మదు సాఫీమల్లిక్ యిట్లాను అప్రూవరుగా తిరిగిపోయెను. ముద్దాయిలలో 7గు రివివరకే వదిలివేయబడియుండుటచే యాదిగువ నుదాహరింపబడినవారు నేడు విచారింపబడిరి:—(1) ముఫీఅహమ్మదు నాఫీఅహమ్మద్ (25 సం||) అక్బాల్ హతులలో రిసాలదారుడు, ఇండోరు. (2) ఘన్తపల్లె బల్లంతరావుశాంజే 28 సం||, ఇండోరు. (3) బహదూర్ సామహమ్మద్ సా 20 సం||, మోటారుడ్రైవరు, ఇండోరు. (4) అక్బరుసామహమ్మద్ సా 28 సం||, ఇండోరునివాసి. (5) వక్రమూరేవాణి దిఫ్, 28 సం||, వైమానికదళమునకుకెప్టెన్, ఇండోరు. (6) మమ్మల్ మహమ్మద్ సయ్యదు మహమ్మద్ 25 సం|| సి.వి.డి. సబుయినకెప్టెన్, ఇండోరు. (7) అబ్దుల్ లతీఫ్ మోయిద్దీక్ 25 సం|| మోటారుడ్రైవరు, ఇండోరు. (8) కరమత్ ఖాన్ నైజాంఖాన్ 28 సం|| షేసాశ్చెంటు యింసీయర్ లాన్సెస్, యిండోరు. (9) ఆనందరావు గంగారామ్ భాంసే 32 సం|| అడ్డుటెంటు కెనరలు, ఇండోరు. (ప్రభుత్వసైన్యము. (10) వహమ్మద్ ముఫీమల్లిక్, 24 సం|| మోటారు డ్రైవరు.

ముద్దాయిలపై మోపబడిన నేరములు

ముద్దాయిలు 1924 అక్టోబరునుండి 1925 జనవరి 12 తేదీవరకు (1) మంటాజు బేగమును బ్రిటీషు యిండియానుండి అపహరింపవలెనను ద్రోహబుద్ధితో కుట్రలు బన్నిరనియు (2) 1925 జనవరి 12 తేదీన మంటాజు బేగమును బ్రిటీషుయిండియానుండి అపహరించుటకు ప్రయత్నించినయి (3) అక్రమమైన సంఘములోనికి ఆమెనుదీర్చవలెనని గాని లేక ఆమెనిదీర్చవలెనని తెలిసిగాని మంటాజు బేగమును అపహరింప యత్నించినయి (4) అట్టి ప్రయత్నములో ఆబ్దుల్ ఖాదరు బావలా అనునొకని పిస్తోల్లతో కాల్చిచంపినయి (5) సాక్షి లెఫ్టెనెంటు సెగార్డును కె. ఇ. మాధ్యును పిస్తోల్లతో కాల్చిచంప ప్రయత్నించినయి (6) కత్తి మొదలగు అపాయకరమైన ఆయుధములతో మంటాజు బేగమును అపాయకరమైన గాయమును కలుగజేసినయి నీద్రోహములను చేయుటలో ఒకరికొకరు సాయపడిరనియు వారిపై నేరముపట్టిక తయారుచేయుబడిన.

భరువక్షములనున్న వక్రి

ప్రభుత్వవ్యాయవాది వి. కర్పీస్మిత్తుగారి సాయముతో కెన్సెట్ కెంపుగారను బాప్టరు ఫిర్యాదితరపునను, మెస్సర్సు నాదీకరసిద్దాద్, థామసుసింగుల సహాయముతో యస్. ఏ వాలింకరను బారిష్టరు 29 ముద్దాయిల తరపునను వక్రిగ్లుగా నిలిచియుండిరి. అట్టిదాతో కలిసి జంగల్వా గారు మొదటి ముద్దాయితరపున నిలువబడిరి. పదియవ ముద్దాయి అప్రూవరుగా తిరిగిపోవుటచే ఆరనికి వకలులేదు.

మంటాజు బేగము తరపున కె. యస్. చారిమన్ గారు చూచుచుండిరి. అప్రూవరుని పోలీసువారికి ఒప్పజెప్పమని కెంపుగారిడిరి. అప్రూవరు మేజస్ట్రేటు అధీనములోగాని కెయిలు అధీనములోగాని యుండవలెనని నాలింకరుగారు జవాబు చెప్పిరి. కెంపుగారు ఒప్పుకొనగా పోలీసువారికి ఒప్పజెప్పనవసరమలేదని నిశ్చయింపబడిన.

కెంపుగారుఫిర్యాది కేసును ప్రారంభించుట

మంటాజు బేగము పూర్వచరిత్ర

ఫిర్యాదితరపున కేసును ప్రారంభించి చంపబడిన బావలాతో నివసించుచున్న మంటాజు బేగమును లొంగడియుటకు 1924 అక్టోబరునుండి ముద్దాయి లెట్లు ప్రయత్నించుచున్నదియు ముద్దాయిలు కేసుకేరగా ఏ మేమి పను లొనర్చినదియు కెంపుగారు ప్రప్రముగా చెప్పిరి.

కక్షకు సాయకురాలైన మంటాజు బేగముయొక్క పూర్వచరిత్ర కెంపుగారిట్లు చెప్పిరి:—ఆమె పాటకత్తెగా పెంపబడిన. ఒకప్పుడామె పాడుచు యిండోరు పోయియుండగా మహారాజాగారి దృష్టిపాకర్చించి వారిచే నుంచుకొనబడిన. 1919-21 లో ఆమె మహారాజాగారితో బొంబాయియందుండెను. 1921 లో వారితో యింగ్లాడుకు పోయియుండెను. 1924 మార్చిలో ఆమెను మహారాజాను వదిలివేయవలెనని బుద్ధిపెట్టెను. మహారాజుకి ప్రయోగానుచేయుచుండగా మహారాజాగారి ఏడికాంగితోకెప్పి ఢిల్లీలో దిగిపోయి అమృతసంధకు వెళ్లెను. అప్పటినుండి యిండోరునుమృత్యులనో యొకరు ఆమెను వెంటసంట్టి తిరుగుచునే యుండిరి. మహారాజాగారు రామేశ్వరికొరియన్నా రనియు ఆమెనువలన అనేకమంది ఆమెను మాయపుచ్చియో వేదించియో బలవంతముగనో అపహరింపవలెనని

ప్రయత్నించుచున్నారనది స్పష్టముగ తెలియనే తెలియుచున్నది. 1924 మార్చినుండి ఆమె ఒక్కచోట నిలువక అచ్చటినుండి యెచ్చటికిని యెచ్చటికిని అచ్చటికిని తిరిగితిరిగి తువక బావలాగారి నుంచుకొని బొంబాయిలో నిలిచిపోయెను.

1924 అక్టోబరులో పార్టీ వారు యిండోరునుండి బొంబాయికి వచ్చిరనియు యెచ్చడు కోర్టులోనున్న ముద్దాయిలలో చాలమందికి వారితో సంబంధముకల దనియు నిర్ణయము తెలుపబడినను. ఫ్రాంసే (3 వ ముద్దాయి) (అడ్డుటెంటు కెనరలు యిండోరు సైన్యము) గారికి వీరితో దగ్గరి సంబంధము కలదు. ఈతడు యిండోరులో కొంతదబ్బు అప్పుటికికొని యీకుట్రమీదనే ఖర్చు పెట్టి నాడు. 1924 అక్టోబరు 28 తేదీన ఒకమాక్స్ములుకారు కొనబడి ఆ కోరాన వద్దకు ప్రముచేయబడి చూడవచ్చుద్దాయి యగు బహదూర్ సాచే నడిపింపబడిన. దీనినెంబరు 12 తేదీన అది రైలుమీదుగా యిండోరుకు పంపబడిన.

తరువాత రంగము పూనాకును ఆయోనవాకును మారెను.

రెండవముద్దాయి పాండేయును బహదూర్ సాయుధులూలాలో నుండిరి. తక్కిన ముద్దాయిలు యిండోరులోనుండి ఆనుకున్న ప్రయత్నమును జేయుటకు తగిన సమయమువచ్చిన దని పాండేయును ఫ్రాంసేయును కొన్నితంతుల నిర్బుననిరి. అప్పుడు వీరు యిండోరునుండి 9 తేదీన బయలుదేరిరి. కొంతమంది రైలుమీదను కొంతమంది మాక్స్ములుకారులలోను ప్రయాణమైరి. వారు లోనోవ్లాకురాగానే బావలాయను మంటాజును అదివరకే బొంబాయికి బయలుదేరిపోయిరని తెలిసెను. ఫ్రాంసేడ్రైవరు బహదూర్ సాయకునాతడు యీలోగా బావలాడ్రైవరుతో స్నేహముచేసికొనెను. బొంబాయికి వచ్చినతరువాత కూడ యెద్దరు డ్రైవరులును చాలసార్లు కలిసికొనిరి. హత్య జరిగిననాటి సాయంత్రమున బహదూర్ సా బావలాగారున్నచోటికి పోయెను. బావలాగారి డ్రైవరువచ్చి అప్పుడే తనయజమాని కాన్స్టేబునునుండి వచ్చె ననియు కొద్దిసేపటిలో మంటాజునుతీసికొని మోటారులో పికారుకు బయలుదేరుననియు చెప్పెను. ఇట్లు మోటారుచుండగానే కారును సిద్ధముగా నుంచమని డ్రైవరుతో యెవనో చెప్పుచున్నట్లు తెనుండినబడిన. బహదూర్ సా వెనుకకుపోయి తనస్నేహితులతో చెప్పెను. వారందరును ఎర్రని మాక్స్ములుకారులలోనెక్కి బావలాకారు వెంటనేపోయిరి. బావలాగారి కారు ముందుపోయి కొంతసేపు కనబడకుండెను. కాని కొంతసేపటికి మలబారు గట్టవద్ద కలిసికొనిరి.

అంత హత్యయెట్లు జరిగినదియు అదృష్టవశమున మిలిటరీ డివీజ్యులు యెట్లు త్రోవకొన్నదియు తుపాకి దెబ్బలు తిని వారెట్లు అచ్చటికి వచ్చినదియు నతడు చెప్పెను. వారిలో సాఫీ మహమ్మదు అనునాతని మెడపట్టుకొనబడిన.

తక్కినవారు కారులో తప్పించుకొని పారిపోయిరి. అపోట్లాటలో బావలాకు ప్రాణోపద్రవకరమైన గాయములు తగిలెను. మంటాజును మొగమంతయు గాయములయ్యెను. లెఫ్టెనెంటు సెగార్డుకు గాయములతగిలెను. ముఫీఅహమ్మదు దగ్గర 2000 క్రొత్తకోటరూపములో కనబడిన.

ఈవిచారణలో నొకక్రొత్త సంగతి తెలిసినది. మరునాటిరాత్రి 1-15 గంటలకు నలుగురికి గాయములతగిలిన పనియు ఒకడు అరెస్టుచేయబడినదియు వివరములు తరువాత తెలియచేయుదుననియు నిండోరులో నున్న ఆర్మీరం అనునొకనికి ఒకతండ్రిపంపబడిన. తండ్రిలో శర్య అని వ్రాలుచేయుబడిన.

"సరియైన అధికారులకు తెలియజేయవలెను" అని తండ్రిలో చివరవాక్యముగా వ్రాయబడియుండెను. ఇండోరులో ఆధికకాఖకు శర్య కార్యదర్శి. ఏదో కోర్టుపనియుండి యితడు రక్షిద్ అనునాతనితో బొంబాయికివచ్చియుండెను. జనవరి 12 తేదీరాత్రియే అతడు వెలియుండవలసినది. ఆతనిసాక్ష్యము వినవలెను. ఫ్రాంసేయును దిఫ్యును అనుమానింపబడిరి. ఆరాత్రి 9 గంటలకు కలకత్తా మెయిలులో వారిద్దరిలో నొకరు తప్పక ఇండోరుకు వెళ్లినట్లు సాక్ష్యముకలదు. అఖరుతులమున వారిద్దరిలో ఒకరికొకరు శర్యపోసనెను. అబండిలో ప్రయాణముచేసి నాడని దిఫ్నునుగుర్తు పట్టువారు గలరు. కోర్టులోనున్న ముద్దాయిలందరును అరెస్టుచేయబడిరనియు, యిండోరులో బ్రిటీషుపోలీసువారిచేతను యిండోరు జెయిలు అధికారులచేతను బా యింటుగా విచారింపబడిన సాక్షులచే గుర్తింపబడిరనియు విచారణవలన తెలుచున్నది.

8 నెం ముద్దాయి కరకుతుకు కాలిమీద నొకగాయము కలదనియు తక్కినవారిలో నలుగురికి వారము కోలాల్ కిందట తగిలిన కొద్దిపాటిదెబ్బలు కలదనియు తెలిసినది.

వాలింకరుగారు ముద్దాయిబోనులో కూర్చుండుటకు కోర్టువారినిడిగి అనుజ్ఞ సుసంపాదించిరి. ఫిర్యాదితరపున మొదటి సాక్షి పద్మకుమార్ముఖాఖ లోని ప్రధానమన్ జి. ఏ. కొహల ప్రధానమన్ గారు. హత్య ఫలానిచో ఆ జరుపవలెనని ప్లానుజేసినట్లును అది నిజమైనదియు నతడు సాక్ష్యమిచ్చెను.

(సకేమము)

కారాగృహముల దిమాంసు. 30 లక్షలు 4 వల రూప
ములు (మినహాయింపు లక్ష నూరు రూపములు) వోటుకు పై
25కి అత్రాకింపబడెను.

పోలీసు డిమాండు

పోలీసులు ఖర్చులకు 158 లక్షలు 97 వేల రూపాయల

సంఖ్యను గా ని. రామస్వామి అయ్యయ్యగారు కోరి.

సి. వి. డి. ఉద్యోగుల సంఖ్యను తగ్గించవలయును

సి. వి. డి. ఉద్యోగుల సంఖ్యను తగ్గించవలయును

మొత్తమునందు 25 వేల రూపాయలను తగ్గించవలయునని చెం

కటరములయ్యగారు ఉపపాదనము అనుబంధమును డి

లించిన ఈ కారణమున సి. వి. డి. పోలీసు ఉద్యోగుల సంఖ్య ఇంత

అధికముగ నుండుట ఉచితము కాదని చెప్పి పీఠ ఉద్యోగుల సంఖ్య

తగ్గించుట అవసరమనిరి.

గాలి రామస్వామి అయ్యయ్యగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు

కావలసినవిషయములందుకాట్రిమి సి. వి. డి వారు పనిచేయుట

లేదనియు, వారు చేయవలసిన ఇతరపనులన్నియు యున్న

దనియు ఇతర రాష్ట్రములందుకన్న ఈ రాష్ట్రమున ఈ కార్య

ఖర్చుల తక్కువగనున్నవని చెప్పిరి.

కాంత్రప్రజలకివ్వవలసిన ఉపపాదనము వోటుకు పెట్ట

బడెను. అధిక సంఖ్యను చే నిరాకరింపబడెను.

పోలీసు ఇన్స్పెక్టరుల సంఖ్యను తగ్గించుట

పోలీసు ఇన్స్పెక్టరుల సంఖ్యను తగ్గించ వలయునని

'కోటబల్లి' శ్రీమాన్ కోటరామ రథోగారు వారికితములై

ప్రత్యేకింపబడిన మొత్తమునందు 1900 రూపాయలు తగ్గిం

వలయునని కోరి.

గాలి రామస్వామి అయ్యయ్యగారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు

పట్టు ఇన్స్పెక్టరుల సంఖ్యను తగ్గించవలయునని ఉద్దేశ

ముతో ప్రభుత్వమువారు కొన్ని జిల్లాలలో ఈ పదవులను రద్దు

చేసినదియు అందువల్ల ఇట్లుండి కలిగినదియు రిటైరించుట

కమిటివారు మాడ ఈ ఇన్స్పెక్టరులందరినీ వలయునని తీర్మా

నించినది చెప్పిరి.

పలువురు అసభ్యులారసభ్యులు ఉపపాదనమును బలపర

చుచు మాట్లాడిరి.

గాలి రామస్వామి అయ్యయ్యగారు తీర్మానమున ఆక్షే

పించుచు గత ఇన్స్పెక్టరుల వనిరి తనిఖీచేయుటకు ఇన్స్పెక్ట

రులు అవసరమని వాదించిరి.

ఉపపాదనముపై సమ్యక్తులు పుచ్చుకొనినెను. అధిక

సంఖ్యను చే ఆమోదించబడెను. అంతటితో సభ ఆపుదల

వలయునెను. మరల నేటిదిన ముదయం 11 గంటలకు సమావేశ

మయ్యెను.

నేటిదినచర్య

కృష్ణాజిల్లా విభజనము రద్దుచేయుట

తీర్మానము ఓడిపోయెను

అనుకూలరు 24, ప్రతికూలరు 37

నేటి ఉదయము 11 గంటలకు చెన్నపురి కాసనసభ్యులు

డి. బి. యల్. డి. స్వామికృష్ణమూర్తిగారి అధ్యక్షతన సమా

వేశమైరి. ప్రత్యేకితరాసంతరము సభ్యులు గ్రాంట్లు లభ

చర్చించిరి. అందు కృష్ణాజిల్లా విభజనముగూర్చి అభిసరం

తీరములు, ప్రత్యేకింపబడిన రు. 5, 54, 800 లలో కృష్ణాజిల్లా

విభజనమును రద్దుచేయుటగూర్చి చర్చించుటకు 1 ను తగ్గిం

పబడినది. డి. డి. కామయ్యగారు రుపపాదన గావించిరి.

గాలి లామెంబయగారు కృష్ణాజిల్లా విభజనము తిరిగి

డిమాండునం దంగీకరింపబడవలయు, ఇతరజిల్లాలకు లెను కృష్ణా

జిల్లాకుండులి ఉద్యోగులకు అధికముగను గలదనియు, విభజన

మున కిచ్చుచు ఆక్షేపణలుపుట సహేతుకముగాదని పల్కిరి.

వోటునకు వెట్టబడి తీర్మాన మొడిపోయెను. వోటు డి

కాసనసభ ప్రతికూలరు 37, అనుకూలరు 24 గురుకు తగ్గిం

పబడినది. సభ జరుగుచున్నది.

ప్రత్యేకితములు

నారాయణమిననుగారి విడుదల

కాసనసభవారు తీర్మానించిన విధమున ప్రభుత్వమువారు

నారాయణమిననుగారిని విడుదల చేయుదురాయని పంతులు

అయ్యయ్యగారు ప్రత్యేకిత ప్రభుత్వమువారి కట్టి ఉద్దేశము

లేదని ప్రభుత్వసభ్యుడు ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను.

కృష్ణమినయ్యగారు:—రాజీయ విషయములందు పాలు

గైకొనవలయునని నారాయణమిననుగారు వాదన మొనర్చిన

కొరిని ప్రభుత్వమువారు విడుదల చేయుదురా?

జవాబు:—నారాయణమినను వాదనమిచ్చుచు ప్రభుత్వ

మువారికి తెలిసిన విషయము అవిషయమై ప్రభుత్వమువారు తప్పక

అలోచించెదరు

సత్యమూర్తిగారు:—కాసనసభవారి తీర్మానమును తిర

స్కరించుటకు కారణమేమి?

జవాబు:—అన్ని విషయములను అలోచించి నారాయ

ణమిననుగారిని విడుదల చేయుదుడని ప్రభుత్వమువారు తీర్మా

నించుకొనిరి. ప్రభుత్వమువారి దయకు నారాయణ మినను

గారు పాత్రులు కారనియు, వారివిడుదల వలననే జిల్లాకాంటి

అనుగుణ్యముగ నుండవలయు ప్రభుత్వమువారి అభిప్రాయము

ప్రత్యేకిత:—ప్రభుత్వమువారికిందరసమున కని తీర్పు

కొన యత్నించుచున్నారా?

జవాబు:—కని తీర్పుకొనవలయునని విషయమే లేదు.

కోర్టువారు కక్షించిన ఇతర సేరములను గమనింపక ఈ సేరముని

పట్టుచున్న పక్షపాతము వహించుటకు కారణములు కను

పడవు. ఈ కేసును మాత్రము ప్రభుత్వమువారి ప్రత్యేకితముగ

పరిశీలించవలయునో తెలియకున్నది!

కర్నూలుజిల్లాలో సిస్టు వసూలుచేయుటను ఆపుట

రంగనాథంమొదలిగా: ప్రత్యేకిత ప్రభుత్వర మిచ్చుచు

1880, 1881 ఫసలీయందు కర్నూలు జిల్లాలో పశ్చిమ ముద్ది

86 తాలూకానుండున్న, ఉత్తరముద్దికర యందున్న సిస్టు

లను వసూలుచేయుట ఆపుదల చేయుటదనియు 1880 సం

వత్సరపు సిస్టు వసూలు చేయుటలేదనియు 1881 సంవత్సరపు

సిస్టు ఈ సంవత్సరము వసూలుచేయుటచున్నదనియు, రెవిన్యూ,

సభ్యుడు తెలిపెను.

గిండి గుట్టపుపందెములు

సత్యమూర్తిగారి ప్రత్యేకిత ప్రభుత్వర మిచ్చుచు గిండి

గుట్టపుపందెములు జరుగుదినములందు అచ్చటికి కావలసిన

పోలీసు సిబ్బందికి రైలుఖర్చులు వినమునకు రూ. 84-12-0

అనునది ఆర్థిక సభ్యుడు ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను.

ఈ ఖర్చులను గిండి వారే భరింపకూడదాయని

దాక్టరు రామరావుగారు ప్రత్యేకిత అచ్చటికివచ్చు ప్రజలను

సంరక్షించుటకై పోలీసువారు పంపబడుచున్నారని కావున గిం

డికి వారీఖర్చులను భరించుట ఉచితము కాదని ఆర్థికసభ్యు

డు చెప్పెను.

సమావేశము - నిమ్మచాతులు

నిమ్మచాతులకు చేసినవారిలో ఎంతమంది గౌరవ అసి

స్టెంటు రిజిస్ట్రారులుగ (సమావేశము) నియమించబడిరినీ పీ

రయ్యగారు ప్రత్యేకిత. పీఠరావులు బహుదరు (చెంగల్ప

టు) వి. యల్. మార్కు (చెంగల్పటు) గుడిపాటి (చేపయ్య

యం. యల్. సి (గుంటూరు) చిలుకొటి వెంకటస్వామి (కృ

ష్ణా) రావులపాదరు యం. సి రాజ (మద్రాసు) ఈ రి గురు

నిమ్మచాతులకు చేసినవారియందు పీఠ గౌరవ అసిస్టెంటు రిజి

స్ట్రారులుగ నియమించబడిరినీయు అభిగృహిణి మంత్రి (ప్ర

త్యుత్తరమిచ్చెను.

జి. వి. సీతాపతిగారి, భారతదేశచరిత్ర

పర్రావెండి రాజుగారి కళాకాలయందు చరిత్రాపాధ్య

యకు జి. వి. సీతాపతిగారు తెలుగున భారతదేశ చరిత్రను

ప్రకటించిరి. అందు చువామ్యుకు ప్రపక్త విషయమై నిర్దయ

గు అసత్యవిషయములు వ్రాయబడినదియు, ఆధాగములను

గ్రంథమునందే తీసివేయుటకు వానిని విద్యార్థులకు పఠనీయ

గ్రంథముగ నుంచకూడదని చువామ్యుదీయ సంఘములు ఆక్షేప

ణలను పంపిరి. ఈవిషయమై అయిల్ వామ్యుసాహేబు, చువా

మ్యుడు మూసాసేబుగారు ప్రత్యేకిత చువామ్యుదీయ సంఘములు

ఇట్టి ఆక్షేపణలను తెలుపుచు ప్రభుత్వమువారికి అర్జీలను పంపి

రినదియు ఆక్షేపించబడిన భాగములను సవరించునంతవరకు ఈ

పుస్తకము పఠనీయగ్రంథముల పట్టికనుండి తీసివేయబడునని

పట్టిక ఇకాభ్యర్థన దైర్యముగాను గ్రంథకర్తకు వ్రాసినదియు

విద్యార్థులకుంత్రి ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను.

ఆలిపురం జెయిలుపై దీలను హింసించుట

ఆలిపురం కారాగృహమున శైలిలు హింసించుట

చున్నా రనువిషయమై ఉప్పి సాహేబుగారు ప్రత్యేకిత

ప్రభుత్వసభ్యుడు ఈక్రిందివివరములను తెలిపెను. కడప

డిసంబరు నెలలో పనిచేయకయున్న 122 మంది శైలిలు ప్రత్యే

కింపబడి వారికి ప్రత్యేకితముగ పనులవ్వబడెను. వారు వార్తరు

లకు కొట్టి తప్పించుకొనిపోయిరి. అందులకు వారికి సంక్షు

బులు చేయబడెను. ఇతరశైలిలకు సంక్షుబులు చేయబడ లేదు. శైలి

హింసించబడుచున్నారనియు, తన వైద్యచికిత్స ఇవ్వబడుట

లేదను దోషాకోపణయం చెట్టిసత్యము లేదు.

మదరాసు వార్తలు

రాకపోకలు:—గుర్రాజుజిల్లా కమాంకింగ ఆఫీసరు

మేజరు వెనరలు జి. పాస్వానుచిగారు నిన్నరాత్రి చెన్నైకి

వదిరిరి. సర్ చార్లసు ప్రేసరుగారు సరిపమేతమర నిన్నరాత్రి

బాంబాయి వెళ్లిరి.

ద్రావిడనాయకుల వర్తనము:—రమిళ నాడు

కాంగ్రెసు సంఘపు అధ్యక్షులగు దాక్టరువరదరాజుల నాయకు

గారు మరికొందరు నాయకులు త్వరలో తమిళనాడునందు

వర్తన మొనర్చెదరు. వివరములు త్వరలో ప్రకటింపబడును.

వరదలనహాయనిధి:—ఈ నిధి ఇంతవరకు

రూ. 358626.2-6 విరాళములు వసూలయ్యెననియు ఇందు

ఈనెలలో రూ. 1486.3-8 వసూలయ్యెనని కార్యదర్శి తెలుపు

చున్నాడు.

శ్రీ సచ్చిదానందసంఘము:—ఈ సంఘము

వారి యాజమాన్యమున ఈనెల 29 వ తేది సాయంత్రము 6

గంటలకు తిరువల్లిక్కరునిపేటనుందలి కార్పరేషను మాడలు

స్కూలునం దొకసభ జరుగును. 'సృష్టిచిత్రమును' గురించి అధ్య

క్షేటు పి. చెంచయ్యగారు (ఇంగ్లీషున) భగవత్పాక్షాత్మరము

గురించి శ్రీమత్ కాళిఖండ జ్ఞానాచారీగారు (తమిళమున) మాట్లా

డెదరు.

తమిళనాడు కాంగ్రెసు సంఘము:—రమిళ నా

డు కాంగ్రెసు కార్యసంఘ సమావేశమున జి. వి. కల్యాణ

సుందరం మొదలిగా: బయటగ వి చక్కరయ్యకట్టిగారు

విద్యాకాళాధికారిగ నియమించబడిరి. పంచమార్గమునకై

పాలుపడుచున్న తిరువల్లివరు 1 కిగము (మైలాపూరు) వను

250 రూపాయల విరాళమివ్వబడెను. అభివృద్ధి కనుపరచు

తాలూకా కాంగ్రెసు సంఘములకు నెలకు 25 రూపాయలు గ్రాం

టు ఇచ్చుటకు అధ్యక్షుడు సిపార్సు చేసిన 40 రూపాయలు

గ్రాంటు యిచ్చుటకు తీర్మానింపబడెను.

ఆయుర్వేదాశ్రమము:—జి. కే. వైద్యరత్న పం

డిక డి. గోపాలాచార్యులవారిచే స్థాపించబడిన ఆయుర్వేదా

శ్రమపు (బ్రాంచి బ్రాడ్రే 188 వ నెంబరు గృహమున (లాకా

లేజ సమీపము) స్థాపించబడినది. ఉదయం 8 మొదలు రాత్రి

8 వరకు అన్ని వైద్యములు విక్రయంపడును. సాయం

కాలము 6 మొదలు 7 గంటలవరకు ఆశ్రమమునకు చేరిన

వైద్యుడు కోసులకు చికిత్సవిషయమై సలహా ఇచ్చెదరు. ప్రధాన

కార్యాలయమును 151 గోవిందప్ప నాయని విధియందు ఉద

యం 8 మొదలు 9 గంటలవరకు వీరును ఉచితముగ మందు

లివ్వబడునని 'ఆయుర్వేదాశ్రమం' ప్రాప్తైరుగారు ప్రక

టించుచున్నారు.

దిర్స్, మార్చి 25:—అన్నకోశ్రమముచే బాధకడు

యన్న ప్రధానసాధికారి నేటి ఉదయమున హిందూరావు

అనుకూల గొంపొందిరి. కృత్యముచేయబడెను. రోగి కులా

సాగా నున్నాడు. (ఆ. (తె.))

మదరాసు స్కూలుకొనుకోర్టు

సూటు నం: 494-25

వాది:—కె. వెంకట నెట్టి

ప్రతివాదులు:—1. సనిగల చిచ్చయ్య 2. సనిగల

లక్ష్మయ్య

(తల్లి మంత్రియలో చేరిన కోర్టువారుకా నల్లూరు జిల్లా)

వైకనపరచినవాది ప్రతివాదులువైన సదరు 1922 సం

ఏప్రిలు నెల 22 వ తేది పా. వెంకటనెట్టి కంపెనీ పేరటికి

రాసియిచ్చిన అండిమాండులో 1928 సం. ఫిబ్రవరినెల 14 వ

తేది చుక్కువిడుదలపత్రము చూలముగా వాది చుక్కుకొనిన

వాది. తల్లి ప్రతివాదులవైన రు. 66/-రూపాయలకు దావాచే

సియున్నాడు. ఆక్షేప స్కూలుకాసుకోర్టు చిట్టచివ్వునపు 1925

సం. ఏప్రిలు నెల 1 వ తేది వాయిదావేయబడియున్నది.

మదరాసు } యం. యన్. దొరసామిఅయ్యంగారు

(27-8-25) } వాది వక్తా

మదరాసు, } యం.యక్. దొరస్వామయ్యంగారు.
27-8-25) } వాదిపక్షము.

జినీవా ఒడంబడిక

ఛేంబరు లేసుగారి ప్రకటన

రామ్మేమాగ్డనాల్లుగారు సమర్థించుకొనుట

లీజు, మార్చి 24:—ఆఫీసు ఛేంబరు లేసుగారు విదేశాంగ మంత్రి తాను జినీవాబోయి వచ్చినప్పటినుండియు పారిసు లో సంభాషణజేసి వచ్చిన విషయమునను కానున్నసభలో ప్రకటించెను.

లేబరుసభ్యుడగు ఆర్థుర హెండ్రెస్సుగారు ఒడంబడికయేసితి లో నున్నదని ప్రశ్నించుటతో చచ్చుప్రారంభమయ్యెను.

హెండ్రెస్సుగారు జాతిసమితిబోయి ఒడంబడికను తయారుజేసినవారిలో నొకరుగా మాట్లాడుచున్నారని చెబుచున్న గారనిరి. ఆయన జినీవాకు బోవుచున్నప్పుడు ఇదివరకు మాగ్డనాల్లుగారు విదేశాంగమంత్రిగా నున్నప్పుడు వ్రాసియుచ్చినలేఖ వ ర్థులను వెంట గొంపోయిరా? వాటిప్రకారమే ఒడంబడికను తయారు జేసిరావలసి ప్రశ్నించిరి. ఆవరతులను మరచిపోయి లేజూ యని నుడిచిరి.

అన్యోన్యసహకారమును గూర్చిన యాసంధివిషయమున రామ్మేమాగ్డనాల్లు గారు కార్మికప్రభుత్వమునకును నిట్లు వ్రాసిరి: «ఈసంధిని కొనసాగించినచో బ్రిటిషు నాకాన్యములను యెక్కువ జేసికొనవలెనని నాకాకాఖోద్యోగులతో సంప్రదించి ఒడంబడికయందు యాయాత్మేపణలేదని తెలిపిరిగాని రా? కాని యీఒడంబడికకు కారణము ముందు తెలిసికొనవలె ను. రామ్మేమాగ్డనాల్లుగారును, ఫ్రెంచిప్రధానియు 1924 జూలైమాసమునందు కలసి కొన్నియిరువురు కలసి జాతిసమితికి బోయి యీ ప్రాముఖ్యవిషయమున చర్చించెదమని చెప్పియుండిరి. వారు వచ్చి చూచిపోయిరి. వా రొసంగిన ఉపన్యాసములు విమర్శింపబడినవిదవగాని నిజము బహుపడలేదు. జాతిసమితిసభలో వా రొసంగిన సలహాల విషయమున నిరువురును విరోధులుగా నున్నారనియు బయటి కగపడునట్లు సభ్యులుగ లేరనియు తెలిసినది. ఒక నూత్రమును తయారు జేసిరి. ఇరువురు ప్రధానులు ఏకీభవించురని తలంచబడెను. కాని వాగుగ పరికించినవారికి యిరువురు ప్రధానులును వ్యతిరేకముగ నున్నారనియు, రామ్మేమాగ్డనాల్లు గారి మరతులను ఫ్రెంచి ప్రధానియు ప్రతినిధియు అంగీకరించలేదని తెలియగలదు. అప్పుడు వారివరకు తయారు జేసిన నూత్రములను వ్యతిరేకముగా జేరికసంధి నేర్పరుచమని తమ ప్రతినిధులకు ఆజ్ఞాపించి ప్రధాను లిద్దరు ఏడి పోయిరి. అందుచే ఒడంబడిక నివ్వడు ప్రభుత్వమువారు పార్లమెంటు నకు శిఫారుశ్చేతు లేకపోయి రనుట ఆశ్చర్యమునా? ఒడంబడిక మరతులన్నియు భూమిపై నైస్యములు, సరిహద్దుప్రాంతములందు ఇబ్బందులు కలవారి కనుకూలముగా విధింపబడినవి.

లేబరు ప్రభుత్వమువారు ప్రత్యేక ఒడంబడికలను అంతర్జాతీయసంఘమున చెనుకబెట్టి సమష్టి అంతర్జాతీయ సభ్యుల పద్ధతి నొకదానిని నూచింపజేసిరి. కాని యితర ప్రభుత్వములవారు తమ సంధినియుమరులను విస్తరింప నొల్లకుండిరి.

జొమియియలు, ఇండియాదేశమువలెనే ఇంగ్లాండుగూడ ఒడంబడికలేగినహామీ నీయ లేదని నమ్ముచుండుటచే అంగీకరింప జాలదు అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రములవారు బహుళు (పకటింపలేదు గాని, నారీసంధిని యుద్ధకారణముగ భావించుచున్నారని ఛేంబరు లేసుగారు నమ్మకముగ బలికిరి.

జర్మను ప్రభుత్వమువారు ప్రస్తుతపరిస్థితులను మార్చదలచుచున్నారనుటయును తూర్పుప్రాంతములలోను యుద్ధములేకుండ జేసికొని నెక్కుటిగ మైత్రిమీదనే సంధిమరతులను మార్చుకొని మరల నెన్నడైన తమతూర్పుసరిహద్దుగొప్పియును గలుగుకొన జూచుచున్నారు.

ఈ మరతులను జాగ్రత్త పరికించి వాటివలన నెట్టిలాభముందనో తెలిసికొనవలెను. తాముఅంగీకరించు ఒడంబడిక యేదయినను సకల రక్షణయోగ్యముగనుండవలెను. జాతిసమితికి అనుకూలముగ నుండవలెను.

ప్రతిసరిహద్దుగూర్చి ఇంగ్లాండు మొగనుటపడజాలదు. అందుచేతనే ఒడంబడిక నిరాకరింపబడెను. జర్మనీదేశము జాతి సమితిలో సమానహక్కులతో చేరవలెను. ఒకరియెడల నికొకరు అనుమానము భయము లేక యుండవలెను. యూరపులో సాయుధముగ దేశముయొద్దసన్నద్ధమై యున్నదను ఆభిప్రాయము పోయినగాని, లేకున్నచో నూతనతగవులు సంభవించును. బ్రిటిషువారు ఫిర్యాభిప్రాయము దెలుపకుండుటచే తలుకుబడి పోయినది. కాని జర్మనువారిమాధనలు నూతనవనతు లొసగుచున్నవి.

బ్రిటిషుసామ్రాజ్యము అధినివేషములద్వారా యితరదేశములకు గల సంబంధముచేతను అంగ్లనీమద్వారా విరోధాఖండమునందుగల బలముచేతను ఇతరదేశములకున్న నెక్కువ పని జేయ గలదు. యుద్ధమునందు అవాంతరమును తప్పించవలెనన్న బ్రిటిషు సామ్రాజ్యముచేతనొనపని యని అన్ని దేశములవారెందు గుడురు.

లిబరలు అభిప్రాయము

లాయడు జార్జి గారు ఒడంబడికను విమర్శించిరి. ప్రభుత్వమువారిని విరోధాఖండమునందు నాయకత్వమువహించి యింతకన్న నెక్కువ ఉదారభావము గల సంధి నేర్పరుచమని కోరిరి.

లేబరుకక్షము సమర్థించుకొనుట

రామ్మేమాగ్డనాల్లుగారు ఒడంబడికను సమర్థించిరి. విరోధాఖండము నైసికసృష్టిని పూర్వపుసంఘటన మరల్చుకొని మధ్యవర్తుల పరిష్కారమునకంగీకరించవలెను ఒడంబడిక 10 ఏండ్లు పని జేసి నచో ఆ కర్తవ్య చేయారు. ఈ ఒడంబడికకు వివిధార్థములు తీసినచో యెక్కువ ప్రమాదము కలుగునని భయపడిరి.

స్టానీ బార్న్లీనుగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు, ప్రభుత్వమువారు సహధాతము కుదుర్చు యత్నించుచున్నారనియు, కాని యేమి జగుగురో యిప్పుడప్పుడే ఐచ్ఛికాలమనిరి. అంజనము చేరగలవో చెప్పజాలము. ఒడంబడిక యంతవికాలముగనున్నను ఇప్పుడు దెలిపిన హామీలకన్న నెక్కువ హామీ నీయజాలనిరి.

ప్రభుత్వమువారు అవిధముగ తమయధికారమును యెక్కువజేసికొనజూడరు. వారు అధినివేషరాజ్యములతో తరచుగా సంప్రతింపచున్నారు. వాటితో జేబుపై సంప్రతింపవనంతటి నూత్నుపద్ధతికై యత్నములు చేయుచున్నారు.

అధినివేషరాజ్యప్రతినిధులు వచ్చే జినీవాసభకు బోవు లోపున ఇంగ్లాండు వచ్చి సంప్రతింపవలెనని యేర్పాటులు చేయుచున్నారు.

పంజాబుశాసనసభ

లాహోరు పురపాలకసంఘమును నిరసించుట

లాహోరు, మార్చి 25:—శాసనసభలో సార్వకల్యాణ కమిటీ చర్య నిన్నటితో ముగిసినది. నేడు ప్రభుత్వకార్యక్రమమును జర్పించుటకు వినియోగింపబడెను. పంజాబు బోర్డులు చట్టము, మొదలగువాటికి యుపసంఘముల నేర్పటము, చాల మందిసభ్యులు విషయవిమర్శనకు వ్యతిరేకములై చెప్పటచే ప్రస్తుతమున కాత్తునేయబడెను. పంజాబుజిల్లా బోర్డుల సవరణ చట్ట ముపసంఘము నూచించినరీతిని, కొంచెము వ్యతిరేకము గలిగినను తుద కామోదింపబడెను.

లాహోరు టెర్రిస్టులపన్ను

పిమ్మట లాహోరుపురమందు టెర్రిస్టులపన్నును (సరకు సెగునులేదేయనప్పడు వేరుపన్ను) జేయుట కంగీకరించు చట్టము విద్యార్థిగమంత్రిచే బెట్టబడెను. పురపాలనమందలి కొన్ని లోటులను సవరించుట కీచట్ట మేర్పడెను. కాని చాల చర్యపెరిగెను. శిశుసభ్యులును, హైందవసభ్యులును గలిసి యాజేపించిరి. సర్దారు గురుబక్షసింగు గారు, పురపాలనమందలి సంఘములను పాల్గొనుటలేదనియు, నొక్కసంఘమువారే పాలించునపుడు వారిచేతులందు ధనముంచుటయందలి న్యాయమెట్టిదనియు ప్రశ్నించిరి. డా॥ గోకులచంద్రగారుకూడ యాజేపించుచు, లాహోరు పాలకసంఘమును మార్చుటయో లేక నూపుటయో జరుగవలెననియు, హిందువులయొక్క, శిశులయొక్క యసంతుష్టిని దీర్చవలెననియు, మంత్రి యెట్టిసంకోచము నొందరాదననియు చెప్పిరి.

పిమ్మట ఒకవెనురాబర్చుగారు మాట్లాడుచు, పురపాలకసంఘము వ్యవహారముల నాజేపించిరి గాని, పాలనకు ధనమవసరము గాన తీర్మానము నామోదించిరి.

విద్యార్థిగప్రధాని మాట్లాడుచు, నితరచర్యజరుగు నని యూహింపలేదనియు, టెర్రిస్టులపన్నులోని లోటులను బోగొట్టుటకే దీనిని బ్రతిపాదించితినిని. లాహోరు పురపాలకసంఘము సర్వవిధప్రాతినిధ్యము వహించలేదనియు, అంగీకరింపవలెననిరి. కొంతమంది తమంతలతామే బహిష్కరించి యిట్లుంటు ధర్మముగాదనిరి. వారు పనిజేసిమాచినగాని పాలనాధర్మములు న్యాయములో కావో యెట్లు నిర్ణయింపగలరు. అట్టిజేసిన సభయెదులుకు చెప్పుకడల వారియూజేవలెందు బల మెంతమాత్రములేదని నిరూపింపగల ననిరి.

ప్రా॥ గుచిరాంగారు, మంత్రిమారులంతయు సమంజసములనియు, గొందఱు రాజకీయములందు ప్రభుత్వమును బహిష్కరించుట మానినటులే, పురపాలకసంఘమునుగూడ బహిష్కరించుట మానివేయవలెననిరి.

తుదకాతీర్మానము సమర్థింపబడెను. సమావేశము పూర్తియయ్యెను. మిఱుల మేసెలలో గూడవచ్చును.

(ఆ. ప్రె.)

బర్మాశాసనసభ

వలసవచ్చుకూలివారలపై బన్ను జేయుటకు

నిశ్చయింపబడెను

టీవ్రమగుచర్య

రంగూను, మార్చి 24:—నేడు సమావేశమున కాఖరు దినము. సముద్రముమీదనుండి వచ్చు ప్రయాణికులపై పన్ను జేయుచట్టమునుగూర్చి చర్చించిరి. హైందవసభ్యులును యూరపీయునుసభ్యులును తీవ్రముగ చట్టము నాజేపించిరి.

జె. కె. మున్షీ (హైందవసభ్యుడు) గారు చట్టముయొక్క యుద్దేశ్యములం దెల్పు ప్రథమభాగము మార్పులకు సవరణ దెచ్చిరి. ఆదాయనష్టముగలుగుండుటచే చట్టముయొక్క యుద్దేశ్యమునియోన్నది. కాని నిశ్చయముగా నదిగాక, హిందూదేశము నుండివచ్చు కూలివారల నాత్తునేయుటకే ఈచట్టమనిరి. కావున నిజమును మఱుగుపఱచకయందుటే ఈసవరణ యుద్దేశ్యమనిరి. హిందూదేశమునుండి వలసవచ్చువారిని ముఖ్యముగ కార్మికులను దేశములోనికి రాకుండజేయుటకే తీర్మాన ముద్దేశింపబడినది. ఉద్దేశ్యములను మఱుగుపఱచి వేఱువిధముగ నుంచుటచేతనే రాజప్రతినిధి యీచట్టమున కంగీకరించెను. ఆర్థికసభ్యుడుగా వినించిన వివిధోపన్యాసములను హిందూదేశముపట్ల విరోధభావము వహించినటుల నామనమునందుబోయినటులకే జేసెను. రెండుజాతులందును విరోధభావమును బురికొల్పుచున్నటులున్నది. హిందువులకు గొప్పకష్టముల దెచ్చిపెట్టె బ్రయత్నించుచున్నారనిరి. ఈచట్టము హిందువులనుమాత్రము రాకుండుట కేర్పడి యున్నది. నిజమును బయటబెట్టి సభవారు తమగౌరవమును నిచ్చుకొందులుగాక. రాజప్రతినిధికి చట్టమందలి నిబాభిప్రాయములు చెలియవలెననిరి.

పిమ్మట రాఫీ (హైందవసభ్యుడు) గారు మట్లాడుచు చట్టము నుచితముగసానుమన నుంచుటకు జేసినప్రయత్నములన్నియు విఫలమయినవి. ఇంక జేయవలసిన దేదీయునులేదు. ప్రభుత్వము సవరణ నంగీకరించి నిజమునైనను బయటబెట్టిన భాగుండును. ఈచట్టము గొప్పపన్నుగడను వ్యక్తిపఱచుచున్నది. కావున నిజమును స్పష్టపఱచుటే న్యాయము.

పిమ్మట యాడమరీచీగారు (బర్మాసర్వకల్యాణము) మాట్లాడుచు, సవరణలోనివిషయము నంగీకరించనప్పటికి, యుద్దేశ్యము మంచిది గాన బలపఱచుచున్నారనిరి. ఆర్థికసభ్యుడు దీనిప్రాముఖ్యమునుగ్రహించుచుగాక యనియు, బహుళునుదోషముగ గావించగలిగినను, సభలోనే పోరుచును జూపడలం ది యిచ్చట యాజేపించుచుంటిమనియు చెప్పిరి.

వారాయణరావుగారు మాట్లాడుచు ప్రజాభిప్రాయము నంతమాత్రము గుర్తించక యీచట్టమును ప్రభుత్వము ప్రకటించెట్లెదలవలెననియు, వలసవచ్చుటయందు చాలచిక్కులు దీనివలన గల్పింపబడుచున్నవనియు, స్త్రీలపైసగూడ నీపన్ను జేయుటవలన వారు వలసవచ్చుట తగ్గుననియు, దానివలన దురాచారములు హెచ్చుననియు చెప్పిరి.

పిమ్మట సార్వకల్యాణము సమాధానమిచ్చుచు, హిందూదేశమునకు ప్రతికూలముకాదనియు, రెండుజాతులకును విరోధభావములను గల్పించుచుంటిని వినుట కిదియే ప్రథమపర్యాయమనియు, నట్టిదేమియును లేదనియు, నీక్రాంతిపక్ష మోళ్ళే నుకమాత్రమేగాక, యింకను తొమ్మిదిపట్టణములకు సంబంధించినదనియు, రిచీగారివాక్యములు సత్యమూరములనియు, చట్టమన్నిపక్షములుగూడిన యార్థికసంఘముయెదుట నుంచబడెననియు, ప్రభుత్వము న్యాయము ననుసరించుచున్నార గావుననే మైసూరిటీవారు బలపఱచుచున్నారనియు, నికమందు నటులే బలపఱచుటకు గోరుచున్నారనియు చెప్పి, చట్టము నంగీకరించుటకు సభయెదుట నుంచెను.

పిమ్మట రాటనుగారు (సర్వకల్యాణము) మాట్లాడుచు మానూషము మంచివైనను, తెలివితక్కువైనను, నిష్కల్యములయినవనిరి. తప్పక యిది భారతీయుల నువలసరాకుండజేయుటకేయనియు, నిది శాసనముగా జేసినయెడల చాలముప్పు వాటిల్లును. రాష్ట్రమందు చాల భక్తిపరులయిన హిందువులం దపసమ్యక్కుము గలుగజేయును. బర్మను లీవిషయమును మారాలోచన జేయవలెనని గోరిరి. దీనివలన వచ్చు యాశాయము 1) లక్షజమాత్రమే.

ఆర్థికసభ్యుడు ఆయంకే లెక్కడివి

రాటనుగారు:—15 లక్షలకొంత నిట్టి యవమాసకరమునవని నేయుట న్యాయము గాదనిరి.

మిఱుల సార్వకల్యాణము సమాధానముజేప్పెను. వ్యవసాయకృషికి భంగముగలుగుననను జేయులో బోధపడలేదనిరి.

చట్ట మామోదింపబడినది. సమావేశము పూర్తియయ్యెను. (ఆ. ప్రె.)

వృత్తాంతలేఖలు

నందిగామ (కృష్ణాజిల్లా)
(ఒకవిలేఖరి)

జూన్ 28: మహాభారత పాఠశాలను పునరుద్ధరించు వార్షికోత్సవము కృష్ణానది ఒడ్డున గల నందిగామ మ.రా.శ్రీ. వి. రామారావు బి. ఇ. యస్. గారి ఆధ్వర్యమున ప్రారంభమైనది. ఈనెల 17 వ తేదీన జయప్రదముగా జరిగినది. పాఠశాలపై గౌరవార్థిమనము జూపుచున్న పుర ప్రముఖులు, అధికారులు, ఉద్యోగిగణులు, పాఠశాలాధ్యక్షులలో నగ్రగణ్యులగు శ్రీమంత్రిగారు రాజావారి సోదరులగు శ్రీ జయంతిపురము జమీందారువారును సభ నలంకరించిరి. మందిరమునకు సభ్యులతో నిండిపోయెను. సభాధ్యక్షులు అంగీకార పాఠశాలాచరిత్రను వివరించి యావల ప్రధానోపాధ్యాయులగు మ.రా.శ్రీ. చెరుకుపల్లి వేంకటప్పయ్య బి.వి. యల్. టి. గారు పాఠశాలావిషయమున జూపుకొన్న కార్యోన్మేషమును సహాయోపాధ్యాయులు ప్రధానోపాధ్యాయుని ననుసరించి పాఠశాలాధ్యక్షులు ప్రశంసాపాత్రముగా నిర్వహించుటగూర్చి విపులముగా నువనస్థించిరి. పిదప ప్రధానోపాధ్యాయులు పాఠశాలాచరిత్రను, పరిస్థితులనుగూర్చి కుప్రముగా నువనస్థించిరి. బాలరు మృదుస్వరముతో ప్రార్థనము గావించినపిమ్మట క్రీడావ్యాయామములు, కుస్తీలు, ఆటలు, పంచెలలో గెలిచిన విద్యార్థులకు పతకములు, దుస్తులు, వ్రాతపరికరములు, క్రీడావస్తువులును, విద్యావిషయమునందు వ్యాసలేఖనమున ఉపన్యాసమున నేర్పరులగు బాలరులకు పుస్తకములు ఇతరవస్తువులు బహుమతిగా అధ్యక్షునిచే నొసంగబడెను. పాఠశాలలోని భోజనాదువిద్యార్థులు రామాయణనాటకములోని పరశురామపరాధుని మను నాటక భాగమును మనోహరముగ బ్రదర్శించిరి. ప్రదర్శనానంతరము నర్తకబాలరులకు బుస్తకములు బహుమతిగా నొసంగబడెను. అగ్రాసనాధిపతిగారు పాఠశాల సక్రమవృత్తులతో నిర్వహించబడుచు నాదర్శప్రాయముగానున్నదనియు, ఇందులకు ప్రధానోపాధ్యాయులు సహాయోపాధ్యాయులసంఘభావము ప్రధానకారణమనియు తెలిపి హస్తలు యాజమాన్యమును గూర్చియు పాఠశాలాభివృద్ధిపర్యవేక్షకులగు నుజ్జ్వలప్రదనగూర్చియు విపులముగా నువనస్థించి యధ్యక్షునికిని జయప్రదముగా నెరిగిరి. అగ్రాసనాధిపతిగారికి వందనము లర్పించినపిమ్మట సభ జయధ్వనులతో ముగింపబడెను.

రాజమండ్రి

(నవీయవిలేఖరి)

తాలూకాబోర్డు ఎన్నికలు

మార్చి 28: రామన్న రాజమహేంద్రవరం తాలూకా బోర్డు ఎన్నికల సందర్భములలో తన అభ్యర్థుల నెన్నుకొనుటకు గాను తాలూకా కాంగ్రెసు ఆఫీసులో 22 వ తేదీ మధ్యాహ్నము 1 గంటకు రాజమహేంద్రవరం తాలూకా కాంగ్రెసు సంఘసభ జరిగినది. మార్చి నుబ్బారావుగారు, శే.పి. పి.పి.గారు, వీరుకొండ వెంకటరత్నంగారు, మార్చి నరసన్నగారు, సత్యం తాతయ్యగారు కొంతవర్స జరిగిన పిదప కాంగ్రెసు అభ్యర్థులుగా నియమింపబడిరి. ఎన్నికల సందర్భమున తీవ్రమైన పోటా పోటీలు జరుగునని తెలియుచున్నది.

క్రొత్త కాంగ్రెసు సంఘము

రాజమహేంద్రవరం తాలూకాలో యంతరకు నాలుగు సభ్యత్వపు చందాకొండ 175 గురు చందాదార్లు తేర్పబడిరి. ఈసంవత్సరమునకు నూతన యెన్నికలు జరిగి పబడినవి. మ.రా.రా.శ్రీ. వెన్నేటి సత్యవారాయణగారు అభ్యర్థులుగను గణింపబడి ఆంజనేయమూర్తిప్రకాశరావుగారు కార్యదర్శిగను, మామిడి లక్ష్మీపతిగారు కోశాధిపతిగను యెన్నుకొనబడిరి. సీతానగరం ఫిర్యాదుండి నాలుగుసభ్యత్వపు చందాదార్ల వర్గమండి రాజమహేంద్రవరం తాలూకా కాంగ్రెసుసంఘమునకు వచ్చు నూలులో నూటికి 80 పంతు నూలును, డాక్టరు ముద్రామార్గం గారి కోశాధిపతి ఆఫీసువారి కోసంబుకే నిర్ణయింపబడినది. తరువాత తిరిగి సమన్వయంగా కోశాధిపతి సీతానగరంలో నూతనముగ స్థాపింపబడిన ఆశ్రమమునకు తాలూకా కాంగ్రెసు సంఘమునుండి రూ 500 లు విరాళముగా నొసంగబడినవి. ఇదివరలో మూడేళ్లకుండి తాలూకా కాంగ్రెసుసంఘమున కధ్యక్షులుగా నున్న డాక్టరు శివరాజు వెంకటరామా రావుగారికి కృతజ్ఞతాపదనము లర్పింపబడిన పిదప సభ ముగిసెను.

నరసాపురం

(నవీయవిలేఖరి)

స్వర్ణమయి

మార్చి 28: శ్రీ విజ్ఞానచంద్రికామండలి, ఆంధ్ర ప్రదేశ్ మొదలగు నుపసభ్య గ్రంథమాలలు ఆంధ్రవాణ్ణి యాభివృద్ధికి మిగుల తోడ్పడి మన ఆంధ్రదేశమున కీర్తిగాంచిన వసుసంగతి యెల్లరకు విదితమే. పూర్వముకన్న ప్రస్తుతము మన ఆంధ్రనాగిణులకు వేయిరెట్లధికముగా విజ్ఞానముకలిగింపబడి యీగ్రంథమాలలే యిది నేను నొక్కివక్కాణించగలను. ఈ సందర్భమున మా నరసాపురమునందలి నూతనముగా స్థాపింపబడిన శ్రీ జ్ఞానప్రకాశిని గ్రంథమాలనుగూర్చి కొద్దిగా నిచ్చట నివ్వడు చెప్పబూనితిని. యవకులున్న ఇంగ్లీషులో పరిజ్ఞానముకలిగినట్టియు శ్రీయుతులు అయ్యగారి బాపిరాజుకవిగారు ఈ గ్రంథమాలకు ప్రకాశకులు. మాగ్రామములో నుపసభ్య న్యాయవాదులను ధీమంతులును ఉదారస్వభావులు నగు శ్రీ యర్రమిల్లి నారాయణమూర్తిగారు యీగ్రంథమాలకు ప్రధాన రాజపోషకులు. ఈ జ్ఞానప్రకాశిని గ్రంథమాలకు "స్వర్ణమయి" అను చరిత్రాత్మకమున సాంఘికనవల ప్రథమపుష్పము. ఈయది ఇప్పుడే వెలువడినది. ప్రైవేటుప్రచురించిన నారాయణమూర్తిగారే యీగ్రంథమునకు కృతిపతి. యుక్తులైనవృత్తికి మా నారాయణమూర్తిగారికి ఆంధ్రభాషాసేవయు పోషణయు జీవిత శయములనుగా తోపించిన భగవానునకు మేమెంతయు కృతజ్ఞులము. ఇక గ్రంథమాలవిషయమై ఈయది చరిత్రాత్మకమున నవల యని యిదివరకే చెప్పబడినది. అక్బరుపాదుషానాటి చర్యలు కుట్రలు యీగ్రంథమునకు మూలాధారములు. మహమ్మదీయుల కుమ్మరి సభపుత్రులను, వైవాహికసంబంధములు మొదలుగా గల అప్పట్లోనున్న యాచారములు కొన్ని యీగ్రంథముమాలమున చదువరులు గ్రహింపగలుగుదురు. తైలి మృదుమధురమై యితివృత్తము గంభీరమగుటచేత పుస్తకమును చదువుటకు ప్రారంభించినదిమొదలు కుదివరకు విడువజాలము. శ్రీ జ్ఞానప్రకాశినిగ్రంథమాల శ్రీ రామచంద్రుని కృతచేత మన ఆంధ్రదేశమునకు కీర్తియు మా నరసాపురమునకు గౌరవమును తెచ్చు గాక!

మా బాలికాపాఠశాల

మా తాలూకాబోర్డు అధీనమున నున్న నరసాపురం బాలికాపాఠశాలాభివృద్ధివిషయమై మా పురప్రముఖులను తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షులను తగుకృత్య తీసికొనుచున్నారని వినుటకు చాలా సంతోషించినాను. ఇప్పుడీ పాఠశాల హైయర్ ఎలిమెంటరీ పాఠశాలగా మార్చితే ఉన్నది. దీనిని ఇన్ స్పెక్టిరు సెకండరీ స్కూలు చేయవలె ననియు ప్రధానోపాధ్యాయుని రాలుగా నొక క్వాలిఫైడ్ నాగిమణిని వేయవలెననియు మా పుర ప్రముఖులు ఘట్టిప్రయత్నమును చేయుచున్నారని విన్నాను. ఈసంగతులను మొన్న యీమధ్య యీస్కూలు తిరిగినిమిత్తము ఇన్ స్పెక్టర్ కు దొరపానిగారు వచ్చినప్పుడు ఆమెతో యీసంగతులను తెలియబరచుచున్నారనికూడా తెలిసినది. డైరెక్టు దొరగారికికూడా అట్లే నొక దానిని పంపివారట. మా తాలూకాబోర్డున కధ్యక్షులైన శ్రీ వెంకటరెడ్డిశాయుడుగారు యీ అట్టిని బలపరచిరి. ప్రజలతరపున నేనున్న ఈరెండు పనులు వెంటనే జరుపగలండులకు డైరెక్టు దొరగారిని వేడుచున్నాను. స్కూలును దక్షిణపువై పుననుండు యింటిని స్కూలుకొరకు కొనివేసి స్కూలుబిల్డింగును వృద్ధిచేయుటకుకూడా మగకుగా పనిజరుగుచున్న దని వినుటకు సంతస నుచున్నది.

మ్యాజిక్

గుంటూరు పురవాస్తవ్యులున్న మ్యాజిక్ విద్యలో అసామాన్య ప్రజ్ఞాశంతులను అగు ఎమ్. రామారావు అందునను వారు మాగ్రామములో వారి ప్రదర్శనముల రెంటిని తులసికూలలో నిచ్చి ముమ్మల నానందభరితులగా చేసిరి. పూర్వము చెన్నపట్నం పార్కు ఫెయిరులో ఆమెకెన్ మాజిక్ విద్యాప్రవీణులిచ్చిన ప్రదర్శనయల కెంతమాత్రమును వీరి ప్రదర్శనములు తీసిపోలేదు. గారిదీవిద్యవాంఛలెగాక కీర్తిప్రదర్శనములు కొన్ని అత్యద్భుతములుగా నుండినవి. ఈ ప్రదర్శనకు మ్యాజిక్ విషయమై ప్రస్తావన వ్యయప్రయాణంపడి యీవిద్యలో చాలా ప్రఖ్యాతిని బొందింది. మెస్సేరిజము సహాయముచే వీరిచేసేవిద్యలు చాలా ప్రశంసనీయములు.

జూబులు

ఆంధ్రనాటకరచనమున పోటీపరిక్రమ - విజయనగరం

ఈపరిక్రమ పంపదలంబుకొన్న నాటకములు 31-3-25 తేదీ నాకు చేరునట్లు పంపవలసినదని యంతకుమున్ను 'ఆంధ్ర పత్రిక' మొలగువానిలో బ్రకటించి యింటిని. ఇటీవల ననేకులు 'వ్యవధిచాలదు. ముఠియూడునెలలు పొడిగించిన వేసవి నెలవులలో కొందరు విద్యార్థులు - ఉద్యోగులుకూడ వ్రాయుటకు మీయందును' అని ప్రాయశఃమించుటచే వారి యజ్ఞానుసారము గడిచిపోవడమైనది. ఈ పోటీపరిక్రమ పంపబడు నాటకములు జూలై 1 తేదీ మొదలు జూలై 15 తేదీ లోపున నాకు అందునట్లు పంపుదురుగాకయని ప్రార్థించుచున్నాను.

విశ్వనాథశర్మ

మహారాజగారి కాలేజీపండితుడు. విజయనగరము.

అనంతపురమందు జాతీయోపసంఘసమావేశము

శ్రీమండల సంఘసభారణ సమావేశము యీ నెల 29 వ తేదీ అనంతపురమున పినాకినీ పత్రికాకార్యాలయములో జరుపబడునని యిదివరకే బ్రకటించియుంటిని. ఇంతవరకు యింకా కొన్ని సంఘములనుండి జిల్లాసంఘసభ్యులవట్టిలు రాతేరు. అందుచే ప్రత్యేకముగా ఆహ్వానముల పంపుటకు వీలులేకున్నది. కాన జిల్లాలోని వివిధసంఘసభ్యులందరు యిదే ఆహ్వానముగ నెంచి విచ్చేయ ప్రార్థితులు.

కార్యక్రమము

1. కార్యనిర్వాహకుల ఎన్నికలు
2. జిల్లాకార్యనిర్వాహక సంఘసభ్యుల యెన్నికలు
3. నూలుకాటాభివృద్ధి
4. రాష్ట్రీయసంఘసభ్యుల నియామకము
5. ఖాదీబోర్డు విషయమై చర్చ
6. మహాత్ముని ఆగమము
7. ఇతరవిషయములు.

వెల్మసూరు ఆత్మారామస్వ,

కార్యదర్శి.

తూర్పుకృష్ణాజిల్లా కాంగ్రెస్

సంఘము - బందరు

మహాత్ముని ఆగమము

మహాత్ముడు జాన జులై మాసములలో తిరిగి ఆ ప్రదేశమునకు వచ్చేయదలచుచున్నాడు. మన జిల్లాకును ఆయన తప్పక రాగలడు. ఆయన రావలె యెల్లరకు యెదురు చూచుచున్నాడు. స్త్రీలును, పురుషులును, పిల్లలును, పెద్దలును అనుమానీయుని పాదస్పర్శచేసి తరింపటకు సమయము వేచియున్నారు. తమతమ గ్రామములకు సహితము గొంపోయి ఆయనను సత్కరింపటకు ప్రతిగ్రామ స్థులకు కృతమాంసము గను బరచుచున్నాడు. కాని మానతూర్పు కృష్ణాజిల్లామందు సుమా కొక్క దినముకంటె యెక్కువ కాల దాయక నిలుజాలకు. నాలుగందల గ్రామములలో సుమారు పదిగ్రామములకైనను ఆయన వచ్చుట దుర్లభ మగును. కాన మహాత్ముని కర్తవ్యతే ప్రయతిమగు ఖడ్గం న్యాపితై యేగ్రామమునందుగాని, చుట్టుపట్ల గ్రామములు కలిసిగాని కనీసము రు 1116-0-0 లైనను సమకూర్చి ఆయనకు పాదపూజగా సమర్పింప సంకల్పించినచో నట్టి కూడలిగ్రామముల కైనను ఆయనను గొనివచ్చుట తేర్పాట్లు చేయుటకు సర్వవిధముల ప్రయత్నింపు చున్నాము. కనుక గ్రామ పట్టణవాస్తవ్యులు ఇట్టి ప్రయత్నముచేయు నిశ్చయమును ముందుగానే స్థిరపరచుకొని జిల్లాకాంగ్రెస్ కార్యక్షానమునకు వెంటనే తెలియపరచ బ్రార్థించుచున్నాను.

మహాత్ముని దర్శింపగోరువారు ఖడ్గం వస్త్రములను ధరింప జీతబూని తమతమ గృహములందు సహితము ఖడ్గం ధరించుటయు, రాట్టమును నెలకొల్పి దినముకొక యరగంట సేతైనను నూలువడుకులయు తమ ప్రధానకర్తవ్య మని యెరుగుదురుగాక. ప్రత్యేకమైన రాట్టములు బందరు జిల్లాకాంగ్రెస్ కార్యాలయము నందు చేసి తయారుగా నున్నవి. కానలసినవారు వెంటనే వ్రాసి తెప్పించుకొనవచ్చును.

రాట్టము 1-కి ధర రు 4-8-0 మాత్రమే. నుంచి పునూ యిషీగా చేయబడిన యేకులు తదితరపరికరములు విక్రయమునకు సిద్ధముగా నున్నవి.

భైరవభొట్ల వెంకటసుబ్బారావు.

కార్యదర్శి.

అఖిలభారత శ్రీకృష్ణ కరణ సమ్మేళనము

జలుమూల స్థానితమగు శిష్టపాతక మహాసభవారి ప్ర... పు మె నల తులనములను బలమును ప్రకటించుచు మూలమునను తీర్మా... పముల మూలముగను ఎల్లఁగను దెలిసియుండును. ఈమహా... సమ్మేళనమును గూర్చి దీర్ఘానించిది మొదలు జలుమూరు... సభనారు కార్యతత్పరులై, తమ స్వకార్యములను పరిత్యజించి, ని... దాహారములు లేక జేయుచున్న సేవజూచిన ఎట్టి వారైనను అభిమానము జనించి తీరనలేదు. కాని ఆనూచన లిప్పటికినిగాన రామి గడుశోచనము. మేళల సమీపించినది. తలపెట్టిన కార్యము దుర్భరమైనది. జాతీయ సోదరులనుండి ఎట్టి సహాయములు చేరనందున జలుమూరు సభవారు నిరుత్సాహు లగుదు రేమోయని భయము గలుగుచున్నది. కాన శిష్టకరణ జాతీయ సోదరులు తమ పూర్వోన్మత్తమును పాటించి, ప్రస్తుత దశను గమనించి యీసందర్భమున జలుమూరు సభవారు కోరినసహాయముచేయ ప్రార్థితులు.

సంఘసేవకుడు

ఆచంట ఎడ్వర్డు మధ్యమపాఠశాల వారి కోత్సవము

ఆచంట ఎడ్వర్డు మధ్యమపాఠశాల పంచగింతిదినోత్సవము (Silver jubilee) ప్రాతవిద్యార్థి మహాసభ, స్కూలుకు సంబంధించిన తదితరసభలు యీసంవత్సరము ఏప్రిలునెలలో 25, 26, 27 తేదీలను జరుపుటకు నిశ్చయింపబడి తగినవిధములు చేయబడుచున్నది. ఈస్కూలు పూర్వపువిద్యార్థియగు గొడవర్రె నాగేశ్వరరావుగారు భోజనసభలు వారి స్వంత ఖర్చువిన చేయుటకు వాగ్దానముచేసిరి. స్కూలుకుమిటివారు గు 200 బు వాగ్దానము చేసిరి. చందాలు నమూనెయబడుచు న్నున్నది. భవనవిద్యార్థులను యితరవిద్యార్థులు స్కూలుకోజులు ముందుగానే చేబుబుడును. కావున స్కూలు ప్రాతవిద్యార్థులు యావ న్మంసె 24 వ తేదీ సాయంకాలమునకే విచ్చేసి సభలు జయప్రదముగా చేయించుటను. ప్రాతవిద్యార్థులు స్కూలు వృద్ధివిషయమై యివ్వదలచిన సలహాలను జర్జించదలచిన చిత్తుతీర్థానములను వారు యివ్వదలచిన కట్టుములను ఏప్రిలునెల 31 వ తేదీ లోపుగా నిల్వజుజువీరి ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షునికిగాని ప్రాత విద్యార్థి సంఘ కార్యదర్శికిగాని చేరునట్లు పంపగోరుచున్నాము. ప్రాతవిద్యార్థులు కూడ విచ్చేయప్రార్థితులు. ప్రాత ఉపాధ్యాయులు, ప్రాతవిద్యార్థులు తమ ఆద్రులు వెంటనే లేచుప్రార్థితులు.

నె. రామకృష్ణయ్య, (నిల్వజుజువీరి ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుడు) త. సూర్యనారాయణమూర్తి, (ప్రాతవిద్యార్థి ఆహ్వానసంఘ కార్యదర్శి.)

బోధుమాధ్యమికపాఠశాల విద్యార్థులసంఘము ధర్మవరము

పై సంఘముయొక్క తృతీయవార్షికోత్సవము 21, 22 తేదీలందు ధర్మవరవాస్తవ్య లగు బ్రహ్మశ్రీ దివాకృబహదూర్ టి. రామారావుగారి యధ్యక్షతక్రింద జరుపబడినది. ప్రాతవిద్యార్థులను పురజనులను పాల్గొనిరి. 21 తేదీవయెప్పటివలె పోటీవిద్యాయామకక్రీడలను, మరల 22 తేదీ యందు 9 గంటలకు కాలబంతిపంచమును, పిమ్మట మధ్యాహ్నము 4 గంటలకు వైపాకాలభవనమున బహిరంగసభయు జరిగినవి. తదనంతరము 6½ గంటలకు కొందరు విద్యార్థులు ఆంగ్లేయ భాషయందు ఒకచిన్న పాటకమును ప్రదర్శించిరి. మరల పోటీ వ్యాధి-బుక్రీడలందు గెలుపొందిన విద్యార్థులకు బహుమతు లిచ్చుటతో బాటు విద్యావిషయమునగు పెక్కుడు శ్రేష్ట ఆశక్తిని కనబరచిన ఉత్తముగా పరిగణింపబడిన బాలబాలికలకు గ్రంథరూపమున బహుమతు లొసగబడినది. జి. రంగారెడ్డి అను విద్యార్థికి నుంచినడతనుగురించి బ్రహ్మశ్రీ యర్రగుంట సండినరావుగారి పేరుతో వెండిపతకమును బహుమతిగా నిచ్చిరి.

పై పాఠశాల యుపాధ్యాయవర్గమువారు చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహంగారిచే రచియింపబడిన గయోపాఖ్యాన మను పాటకమును ప్రదర్శించిరి పై పాటకమునకు నుమారు 2000 వేల నుండి జులు విచ్చేసిరి.

(ఒకవిలేఖరి)

గుంటూరుజిల్లా విద్యావ్యాపారము వడుకునూలు పోటీలు

శ్రీకృష్ణ కావరమేశ్వరి జాతీయపాఠశాల గుంటూరు

నిరుదీ సంచలనము శ్రీకృష్ణ జాతీయవిద్యా పీఠము తెనాలి వారిచే స్థాపింపబడి అచ్చటనే వారిచే జరుపబడిన పై పోటీలు ఈసంవత్సరము 1925 సం॥ ఏప్రిలులో నెల తేదీలందు మూడే గుంటూరులో జరుపబడునుగాన అందులకు విపాకాల ప్రమవిద్యార్థులకు దయచేసి పోటీలకు బంపుచు పుపాధ్యాయులందరు పోటీలకాలమునకు దయచేసి ముమ్మల ప్రార్థన హింది పోటీలను జయప్రదముగా జరుపప్రార్థితులు.

విపాకాలముండి ఏ యే విషయముల ఎవరు పోటీచేయునది పేర్ల జాబితాను ఈనెల 30 తేదీ లోపుగా బంపప్రార్థితులు.

పోటీ యంత్రములు

1 తెలుగువ్యాసరచన 2 హింది (మాట్లాడుట) 3 రాబు 4 200 గజములు పెద్దలకు. 100 గజములు చిన్నలకు పరుగెత్తుట 5 పొడుగుదుముకుట 6 ఎత్తుదుముకుట 7 తడికలు దుముకుట 8 బంతి విసరుట 9 గుంజుట్టు 10 నల్లములు 11 తాడులాగులు 12 బలిగుడు వెండిగిన్నె 13 చరుపట్టి వెండిగిన్నె 14 సర్వ నిపుణత.

మ.రా.:-గుర్తు పెట్టిన వాటిలో రెండుతరగతుల జహుమతు లివ్వబడును.

అ 4. 660 లోపు ఎత్తువారు రెండవరకము. అంతకు పైబడినవారు బెద్దవారు.

రాబును పోటీలలో రాష్ట్రపాఠశాలల కన్వియెయెంట్ వెండిగిన్నె జిల్లాకు ఒక వెండిగిన్నె.

మ.రా.:-పోటీ తేదీలు ముందు తెలుపబడును.

పోటీ నిబంధనలు

ఆంధ్రము హింది పోటీల యంత్రములు ఆప్పటికప్పుడు పరిష్కారించే నిర్ణయించబడును.

2 రాబును పోటీలకు ఎవరిరాబును, కడుపు వారు తెచ్చుకొనవలయును. ఏకులు యివ్వబడును. ఎత్తువ సూలు తీయవలెను.

3 బలిగుడు స్తలము అవరణ 12 X X 6 X రెండుభాగములుగా నుండును. మార్కులద్వారా జనులు నిర్ణయింపబడును. అరగంటలో ఒక్కొక్క ఆటచొప్పున మూడు ఆటలధికము గెలిచినవారికి జనులు నిర్ణయింపబడును. మొత్తము మార్కులనవసరము. కూత స్పష్టముగా వినబడవలయును. పోటీదారులు ఆవరణ స్థలము దాటరాదును. కూత బల్లువాని కెవరును ఏవిధమున్ను హెచ్చరిక తేయరాదును.

4 చరుపట్టికి ఒక్కొక్కగది 3 X X 3 గజములందును. నాల్గు ఆటలలో రెండు కాపులు రెండు పుష్పకలుపుటలు ఒక్కొక్క పార్టీకి పూర్తిఅయి ఆనాల్గు ఆటలలో ఎవరికెక్కువ మార్కులవచ్చునో వారికి జయము నిర్ణయింపబడును. ఉప్పు కలిపినగదికి ఒక మార్కు అందరు గడులకుడిగినగాని ఆటపూర్తి గానేరదు. పూర్తి ఆటకు గడులసంఖ్యగాక మరొక మార్కువచ్చును. ఎదురు పుష్ప గలుపగూడదు. పట్టల మీద నుండియె ఎదిరిని దాకవలయును. నేలకు చేతులు తీసునట్లు పంగకూడదు. ఆట జరుగుచున్నప్పుడు ఏవిధముయిన హెచ్చరికలుగూడవు.

5 కుముకుటలో గుర్తు తాడును ఏవిధముగను తగులగూడదు.

6 పోటీదార్లు తొడలలాగు లేక లంగోటిలతో నుండవలయు.

7 జట్టు ఆటలలో నియమిత సంఖ్యకు ఒకరు అనన్యమును తక్కినవాటిలో ఒక్కొక్క యంత్రమునకు ముగ్గురు చొప్పున న్నూ పేడ్చువాసి బంపవలయును.

8 అన్ని పోటీలలో జనులును ఏత గాదా యంత్రమును కమిటి వారిచేతగాని వారిచే నిర్ణయింపబడిన మధ్య వర్తిచేతగాని బరిమిగింపబడును.

9 పోటీ సమయమునకు హాజరుకాని పేర్లదార్లను జాబితాలోనుండి తగ్గింపబడును.

మ.రా.:- పై విషయములందనుమానములుగాని ను రితిరయంత్రముల సమాధానములుగాని వ్యవహారతద్వారా దెలుగుకొనవచ్చును.

మ. ఆదినారాయణ

వ్యవహార, పోటీ కమిటి గుంటూరు

గి. వ సమావేశము మహారాష్ట్ర హిందూ ధర్మపరిషత్తు రెసిడెన్సిబజారు మైదరాబాదు (దక్కన్)

మహారాష్ట్ర హిందూధర్మ పరిషత్తుయొక్క (గి)వ సమావేశము దక్షిణమైదరాబాదునందు, క్రోధననామ సం॥ చైత్ర శు॥ ౩, ౪, ౫, ౬, ౭, ౮, ౯, ౧౦, ౧౧, ౧౨, ౧౩, ౧౪, ౧౫, ౧౬, ౧౭, ౧౮, ౧౯, ౨౦, ౨౧, ౨౨, ౨౩, ౨౪, ౨౫, ౨౬, ౨౭, ౨౮, ౨౯, ౩౦, ౩౧ తేదీలందు (౧౩౩౪ ఫ) బుధ, గురు, శుక్రవారములందు జరుపుటకు నిశ్చయింపబడినది. శ్రీమత్పరమహంస పరివ్రాజకాచార్యవర్య జగద్గురుశంకరాచార్య దాక్షరు వర్తకాటిగారు తమ పవిత్రాగమనముచేతసభ నలంకరింప నున్నారు. వీరకాక వివిధ ప్రాంతవాసులగు పలువురు విద్వాంసులును, పండితులును ఈ సభ కాహ్వానింపబడి యున్నారు.

ఈసభయందు హిందూమతముయొక్క భావబిధానము నిశ్చయింపబడుటకై ప్రత్యేకముగా రెండు దినములవరకు ఆ హూతులగు విద్వాంసులును పండితులును ఈ క్రిందివిషయముల నుగూర్చి చర్చజరిపి వాదగ్రస్తములగు అంశములలో సర్వశిష్ట జనసమ్మతిములగు తీర్మానములు జరుపవలయునని మాయద్వేషము కనుక తమరాచివ.యములలో ధర్మకాస్తానిసారము ఆలోచన సర్వ సమావేశమునకు రెండుదినములు ముందేఅవశ్యము దయచేసి తమవిద్యుక్తుయొక్కయు అనుభవముయొక్కయు లాభము జనులకు కలిగింప ప్రార్థించుచున్నాము.

విషయములు

(౧) ధర్మాధర్మనిర్ణయమునకు ప్రమాణముల నాలోచించుట.

(౨) ఆధ్యుదయ నిశ్చేయస్వరూపనిర్ణయము.

(౩) చాతుర్వర్ణవివారము.

(౪) పతితపరావర్తనము.

(౫) వివాహకాలనిర్ణయము.

పాండూరంగరావు జోషి, కాశీనాథ సీతారామవైద్య, కార్యదర్శులు.

వామన రామచంద్రనాయకు,

ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుడు.

* * * * * మాచక:-తమరుపరిషత్తునకు ఎప్పుడు వచ్చునది ము॥ రా॥ శ్రీ పాండూరంగ వానుదేవు జోషి బి.ఏ.ఎల్.ఎల్.బి.కార్యదర్శి మ,హింద,ప రెసిడెన్సిబజారు మైదరాబాదు (దక్కన్) గారికి దయచేసి తెలుప ప్రార్థన.

మహారాష్ట్ర హిందూ ధర్మపరిషత్తు విదవ సమావేశము

మహారాష్ట్ర హిందూధర్మ పరిషత్తుయొక్క బిదవ సమావేశము దక్షిణమైదరాబాదులో క్రోధనసంవత్సర చైత్రశుద్ధ ౩, ౪, ౫, ౬, ౭, ౮, ౯, ౧౦, ౧౧, ౧౨, ౧౩, ౧౪, ౧౫, ౧౬, ౧౭, ౧౮, ౧౯, ౨౦, ౨౧, ౨౨, ౨౩, ౨౪, ౨౫, ౨౬, ౨౭, ౨౮, ౨౯, ౩౦, ౩౧ తేదీలందు (౧౩౩౪) జరుగును. పైసమావేశమునకు కరవీరశివశర్మలైన శ్రీమత్పరమహంస పరివ్రాజకాచార్యత్యాది విరుతాంకితులగు శ్రీశంకరాచార్య స్వాములవారు డా॥ వర్తకాటి విచ్చేయుదురు. కాశీ, ప్రయోగ, హైస్కూరు, చెన్నపురి, పూనా, మున్నగుబాంబాయి ప్రాంతములలోని విద్వాంసులు, శాస్త్రజ్ఞులును, పండితులును, ఆహ్వానింపబడి వారు. హిందుధర్మమునకు సంబంధించినముఖ్యపంపు లనేములు చర్చించబడును. కనుక హిందుసోదరులంద రీయమాలమైన సమయమును పోనాడక తప్పక దయచేసి సమావేశమును జయప్రదముగ జరుపుటకు తోడ్పడ ప్రార్థన.

ఆహ్వానసంఘ సభాసభ్యులు చందా కనీసము రూ॥ ౫ నిర్ణయించబడినది.

పాండూరంగ వానుదేవు జోషి బి.ఏ.ఎల్.ఎల్.బి.

కాశీనాథ సీతారామవైద్య ఎం.ఏ.ఎల్.ఎల్.బి.

వామన రామచంద్రనాయకు,

ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులు, కార్యదర్శులు.

తోటయజమానుల ఎన్నికవ్యము

ఇ. జి. విండిలుగారు సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడుట కూ మారు, మార్చి 14:- సి. ఆర్. టి. కోసుగ్రేపు గారిచే కాశీచేయబడిన తోటయజమానుల ఎన్నికవర్తపు సభ్యత్వమునకు యి. జి. విండిలుగారు మదరాసుకాసనసభ సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి. (ఆంధ్రపత్రిక)

అమృతాంజనము

అమృతాంజనము అన్ని చోట్ల దొరకును, చక్కని డబ్బితో నహా 1-కి వెల 10 అణాలు మాత్రమే.
అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి లేక నెం. 7 తంబుకెట్టివీది మదరాసు.

శ్రీమద్వాత్సక్తిరామాయణము

194

ఓంకారము జేయుటకు మూలమైనట్లును గాయత్రీమంత్రము మంత్రములకెల్ల ప్రారంభమైనట్లును శ్రీమద్వాత్సక్తి విరచిత రామాయణము కావ్యములకెల్ల నాదియై యలరారుచున్నది. సర్వోత్కృష్టతగల యీ రామాయణముహర్షవమునకు మహానీయు లనేకు లనేక సంస్కృతవ్యాఖ్యానతీరముల నేర్పరచియుండిరి. అందుఁ గొన్ని ముద్రింపఁబడి దర్శనీయుములుగను గొన్ని ముద్రింపఁబడని దర్శనశాలభ్యము లేకయుండుటయే గాంచి బ్రహ్మశ్రీ భవిషీపాటి కామేశ్వరశాస్త్రిగారు ముద్రితాముద్రిత వ్యాఖ్యానములఁ జాలవఱకు నంతరించి పండితులు పామరులు తిమిత్తులు తదితరులు సంస్కృత వ్యాఖ్యానతీరముల నుగముముగాఁ బ్రవేశించి చూచి యుండలివి శేషములగాంచి సంతసించునట్లు నౌక నాఁబరగు సంపూర్ణాంధ్ర వ్యాఖ్యానమును, ప్రతిశ్లోకమునకు ప్రతిపదార్థము, తాత్పర్యము, విశేషార్థములు, కథాసందర్భము ననుసరించి చిత్రపటములును గలిగి యలరారునట్లు) రచించి 50 పానుల డబుల్ రాయల్ పైజా క్లాజుకాగితములమీఁద రెండుమాసము కొక్కిలక్రమంపుటముగాఁ బ్రకటింపఁచుచున్నారు. సంపుటము 200 పుటలు గలిగి టైండు చేయఁబడియుండును. జీవితశేషము లందుఁగడుప బద్ధకంకణులై శ్రీ శాస్త్రులవారు దీనంగల రాజకీయ నైతిక సాంఘిక మతధర్మములను, విహితాముష్మిక మార్గములను గరతలానుభవముగాఁ జేసి ముద్రించుచున్నారు. ప్రతి భారతీయాంధ్రుడు బలింపఁదగిన గ్రంథము. ఇంతవఱకు బాలకాండమున వైద్యసంపుటములు ముద్రింపఁబడినవి. ఆయాధ్యాయకాండ సంపుటములు ముద్రింపఁబడుచున్నవి. సంపుటము లన్నియుఁ దెప్పించుకొనువారు కాశ్యోత చందాదారులుగా నెన్నఁబడుదురు. కాశ్యోతచందాదారులు మొదట రు 0.8-0.0 లు ప్రవేశింపఁచుచు చెల్లింపవలెను. సంపుటము 1కి పోస్టుఖర్చులుగాక చందాదారులకు రు 1.2-0.0. ఇతరులకు రు 1.4-0.0. వివరములు మాకు వ్రాసి తెలిసికొనవచ్చును.

వలయువారు:—

శ్రీ మద్వాత్సక్తిరామాయణ గ్రంథమాలా కార్యస్థానము,

ఆర్యాపురము, రాజమహేంద్రవరము.

బారిష్టరు సార్వత్రికం (భాగము ౧)

గ్రంథకర్త: శ్రీ మొక్కపాటి నరసింహశాస్త్రిగారు (సాహితీసమితి)

క్రాన్సుస్సెజు. మేలుకొనితము. పుస్తకము క్రొత్త పోకడలతో ముచ్చట గూర్చుచున్నది.

సార్వత్రిక మను కుట్టవాడు ఇంగ్లాండుకు ప్రయాణముచేయు కథ. హాస్యరసభరితము.

నవ్వు - కడుపు చెక్కలగును. వాడుకమాటలలో వ్రాయఁబడినది. సాహితీసమితి వారి కథల రుచి దాదాపు ఆంధ్రులందఱు నెఱిగినదే. ప్రతి యాంధ్రుఁడును చదువఁదగినది.

వెల రు 1-4-0 మాత్రమే.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము,

పోస్టుబాక్సు 212 మద్రాసు.

లోకమయహరకస్తూరిమాత్రలు

విజ్ఞాపన

మహాభాగా, 25 సం॥ లనుండి నేను లోకనేప చేయుచుండుసంగతి తమకు తెలిసియుండవచ్చుమే (ప్రతి సం॥ రము లక్షలకొలది కుటుంబములం నన్ను చాలా ప్రీతితో ఆదరించుచున్నారు. ఇండియావారుమాత్రలను గాక బర్మా, సిలీన్, మలయాష్ట్రలు, ఫిజిలాండు, ఇంగ్లాండు మొదలగు విదేశములందుండు వారుగూడ నాతో స్నేహము చేసియున్నారు. సాధారణముగా వైద్యులందఱును నన్ను ఆగరించుచున్నారు. సమయము వచ్చి నప్పుడు నన్ను మరచుటలేదు. నాపేరు (లోకమయహరకస్తూరిమాత్రలు) చంటిపిల్లలు, భారీంతలు, పడుచు వారు, ముసలివారు, వారు పిరననేల సమస్త మానవకోటియు నన్ను ప్రేమించుచున్నారు. సమస్తజీవములు, సకలజ్వరములు, మాందము, శీతవాతము, ప్రక్కలకుడ్డు, ఆకలిలేకుండుట, మలబద్ధము, జీర్ణించిన భేదలు, కడుపునొప్పి, జలుబు, దగ్గు (క్వాసకోసము, పల్లెనొప్పి, నడుచునొప్పి, ఇన్ ఫ్లుఎంజా, ప్లేగుజ్వరములు మొదలగు వ్యాధులకు, ఇతరవ్యాధులకు అనుపానపత్రికలోనున్న ప్రకారము వాడిన తప్పక గుణముగను. నలు దిక్కులనుండి నన్నుగూఁటింపింపిం దొగ్గతాపత్రికలు వేసకునేలు గలవు. ఒకదఫా నాతో స్నేహముచేసిన వారు మరెప్పుడు నన్ను మరచరు.

594

800 మాత్రలుగల బుడ్డి 1 కి ధర 0.4-0. పోస్టుఖర్చు జేరు 6 బుడ్డు వెల పోస్టుఖర్చుతో రు 1.8-0 12 బుడ్డు. రు 2.18-0. 25 బుడ్డు రు 5.8-0. కావలసినవారు ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాయుడు.
ఆయుర్వేద వైద్యపాశ్యపు వెంకటాచల పండితులు, శ్రీ సీతారామవ వైద్యశాల, మైసూరు.

శ్రీ నకలతత్త్వార్థదీపిక-(వచనము)

గ్రంథకర్త:— శ్రీ కాశీనాథుని సుబ్రహ్మణ్యం

ణ్యం ఆయ్యవారుగారు, గవర్నరువేట, బెజవాడ.

ఈగ్రంథము తత్త్వవిషయమును సంగ్రహముగ బోధి. మను. ఇందు శ్రుతిస్మృతులనుండియు నితరసంస్కృతాంధ్ర వేదాంతగ్రంథములనుండియు ప్రమాణము లచ్చటచ్చట గలవు. శైలి సులభము. ౧౮ అధ్యాయములు. ఇందలివిషయములు:—

1. గుడిశివ్య సందర్శనము, 2. గురులక్షణములు, 3. నిర్గుణవర్ణనము, 4. ప్రణవము, 5. సగుణస్వరూపనిర్ణయము 6. త్రిమూర్తులయొక్క యుత్పత్తి, 7. గుణాత్మక వివరము 8. పంచభూతోత్పత్తి, 9. జీవుని గమనాగమనములు, 10. అన్నస్వరూపము, 11. చక్రవిషయము, 12. అజపాగాయత్రీ, 13. చక్రాంతర్గత విషయములు, 14. పంచకోశ వివరము, 15. పిండోత్పత్తిపై ప్రకరణము, 16. వైరాగ్యప్రకరణము, 17. పంచీకరణము, 18. చతుర్వింశతి తత్త్వవివరము, 19. స్వప్రకృతి విషయవివేచనము, 20. నిత్యకర్మాచక్షాన్విధులు, 21. భస. స్నాన, భస్మస్థాన, భస్మధారణావిధి, 22. దువ్రాక్షధారణావిధి, 23. మడతీర్తి మంత్రోద్ధారణము, 24. శివార్చనక్రమము, 25. భస్మధారణావశ్యకత, 26. భక్తి, 27. శీతేశ్వరవిషయము-జీవుడు, 28. ఆత్మస్వరూపము, 29. ముక్తి, 30. మహావాక్యములు, 31. ప్రభులింగతీల-తత్త్వబోధ, 32. సర్వమతైకమత్యము, 33. శివుడు తామనుడు కాడు, 34. ఈశ్వరుడు సర్వకర్మాధిపతి, 35. " నూర్యనుండలాంతర్వర్తి, 36. గాయత్రీ, 37. భగవచ్చబ్ధినిరూపణము, 38. చాతుర్వర్ణ్యవైవారాధనక్రమము, 39. శివతీర్థప్రసాదగ్రహణము, 40. జయాశోకువిషయము, 41. ఉపసంహారము.

మఱియు నిందు తెలుగున విశ్వేశ్వరతారావళి సంగ్రహమున శివమానసిక స్నానస్తోత్రము, శ్రీరామకోక్త శివభుజంగస్తోత్రము శ్రీకనకదుర్గాష్టకము గలవు. దీనివెల రు ౧.౦-౦.

గ్రంథకర్తగారియొద్దను, బెజవాడ వాణిమూలద్రాక్షరకాలాంధ్రపండితులు శ్రీ కాశీనాథుని చినపీఠభద్రయ్యఆయ్య వారుగారియొద్దను ప్రతులు క్రయమునకు దొరకును 1864

ఆంధ్రశబ్దచింతామణి

వ్యాఖ్యానము

కర్త:—పొరనంది రామశాస్త్రిగారు

ఆంధ్రవాఙ్మయమునందలి ప్రథమకవియగు నన్నయభట్టాచార్యుడు రచించిన ఆంధ్రవాఙ్మయమున కిది చక్కని తెలుగు వ్యాఖ్యానము. అనేక ప్రాచీన భారతప్రతులను విమర్శించి నన్నయభట్టు నూతనములకు సంస్కృతాంధ్రములయందు ఆంధ్ర భారతలక్ష్యముల నుదాహరించుచు వ్రాయబడిన అపూర్వముగ వ్యాఖ్య. ఆంధ్రశబ్ద చింతామణి నన్నయ కర్తృకము కాదనవారి వాదములన్నియు సప్రమాణముగా ఖండింపబడినవి. భాషాసేమకు తెల్లరు ముఖ్యముగా చూడదగిన విశేషము తెన్నియాలవు.— వెల 0.12-0. పోస్టిక జేటు

ఆంధ్రపత్రిక కార్యాలయము.

7. తంబుకెట్టివీది, మైసూరు